

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 1. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. čez zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Ishaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Daljnosežni notranji ukrepi v Angliji

V toku enega samega popoldneva se je prošlo sredo izvršil na Angleškem dalekosežen prevrat. Po poldrugourni debati je zbornica poslancev sprejela zakon, ki osebnost, delo in imetje vsakega britanskega državljanca, moža, žene in otroka, izroča na razpolago »Nj. Vel. kralju in njegovi vladi«. Se isti večer je tudi zbornica lordov zakon potrdila in kralj ga je sankcioniral.

Kdor hoče dalekosežnost tega zakona prav razumeti, razumeti zlasti, kaj pomeni za narod, kateremu je namenjen, ta se mora spomniti na osnovna načela, na katerih se je tisoč let gradila angleška demokracija. Osebnostna svoboda, svoboda razpolaganja z lastnimi silami in lastnim imetjem — to so temeljna prava angleškega človeka, izvajana v preminjajočih težkih notranjih borbah, v državljanskih vojnah, razčiščena do poslednjih podrobnosti, prava, ki so vedno tvorila glavni ponos angleškega državljanca. Moj dom je moj grad, nepristopen proti moji volji vsakomur, navadnemu zemljanu in oblastniku, moj dom, moj stan, to je moja država — tako se glasi eden temeljnih naukov filozofije vsakega Angleža.

Ko je svetovna vojna prisilila Anglijo, da je proglasila splošno vojno dolžnost, je bilo to mogoče šele po težkih notranjih krizah. Komaj se je vojna končala, že se je tudi glede vojaške službe vrnila država k svojemu starem načelu: nikogar ne smeš siliti k ničemu, kar bi se protivilo njegovi osebni svobodi, tudi ne k vojaški dolžnosti. Izkušnje svetovne vojne pa so Anglijo vendar naučile previdnosti in tako rekoč na sam predvečer nove evropske vojne je bila zopet vpeljana splošna vojaška obveznost. Karakteristično pri tem je, da je s posebno odredbo dopuščeno onim, ki načeloma odklanjajo uporabo orožja in obsojajo prelivanje krvi, da se osvobodijo službe z orožjem ...

Sedaj razpolaga država ne le s celokupno svojo za obrambo z orožjem sposobno moško močjo, temveč je postala gospodar tudi nad osebo in imovinsko svobodo vsakega posameznega svojega državljanca. Na podlagi tega zakona bo vlada ne le po svojem predurku uredila delo in delovne pogoje v oboroževalni industriji, določala urnik in mezdo, temveč tudi odredila, kakšnim svrham naj služijo posamezne tovarne, kontrolirala bo vse posle podjetnikov, poslovanje denarnih zavodov, in že je objavila, da zapadejo državni blagajni vsi višji, po vojni povzročni dobički vsakega gospodarstva. Brez zapletenega postopka bo smela vlada iz javnih in državnih interesov zaseči imovino vsakega svojega državljanca, odvzeti mu hišo, razpolagati s posestvom in sploh v svrhu državne obrambe uporabljati ne le javna, temveč tudi vsa privatna dobra. S sklepom svojega parlamenta je angleški narod izročil vse, kar ima in premore na svojih telesnih in materialnih silah, v roke moči, ki so prevzeli historično odgovornost za vodstvo države v enem najkritičnejših trenutkov angleškega imperija.

Zanimivo in značilno je, da je bil ta zakon, ki je porušil mnoge temelje, na katerih je zgrajeno življenje angleškega naroda, sprejet v angleški javnosti vseskozi z odobravanjem. To je dokaz, da so se tudi Angleži zavedli krutega dejstva totalitarne vojne. Pri njih traja dolgo, preden se, kakor pravi Shaw, »prestrašijo«. Sedaj so se temeljito in z njim lastno doslednostjo izvajajo konsekvence in izročajo svoje življenje in svoje imetje, svojo osebo in imovinsko svobodo svoji državi. To dejstvo je predvsem ogromnega političnega in psihološkega pomena, ki daleč presega meje britanskega imperija. Obenem pa je lahko primer tudi vsem drugim narodom. Tudi nam kaže, kako je v času opasnosti treba povezati vse narodne sile, združiti vsa sredstva, ki so narodu in državi na razpolago, in oživitviti do skrajnosti staro rimsko načelo: salus rei publicae suprema lex — spas domovine je najvišji zakon!

Seveda, taki izredni napori so mogoči le v izrednih časih, pod izrednimi okolnostmi in le na temelju trdnega zaupanja, da bodo oni, ki so jim izročena tako izredna pooblastila, svojo oblast rabili resnično le takrat, kadar je neobhodno potrebno in tako, kakor res zahteva življenjski interes naroda. Pod Nevillom Chamberlainom tak zakon, kakor ga je v sredo sprejela angleška zbornica, najbrž ne bi bil mogoč. Anglija je takrat imela režim konzervativne stranke, stranke, ki si je sicer na svobodnih volitvah pridobila legitimacijo večinskega zastopstva angleškega naroda, toda vendarle režim stranke. Morala je priti koncentracijska vlada Winstona Churchilla, v kateri sodelujejo zastopniki vseh pomembnih angleških političnih skupin, režim narodne sloge, v katerega sme vsak Anglež zreti z zaupanjem in ki v

Borba na zapadu se bliža odločitvi

Dozdaj se bije še vedno cela vrsta lokalnih bitk, položaj pa dozoreva k odločilnemu spopadu — Nemci hitro ojačujejo svoje čete v „klinu“

Po vseh petkovih poročilih je bilo pričakovati, da bo prinesel včerajšnji dan že kako dalekosežnejšo odločitev v poteku vojnih operacij v trikotu Arras - Amiens - Cambrai. Položaj v tem trikotu je že priločno dozorel in je bilo zopet pričakovati, da bodo poskušali zavezniki z vsemi silami presekati še kakih 40 km široko »grlo« v nemškem »klinu« med Cambraim in Amiensom. Po današnjih obojestranskih poročilih pa se zdi, da priprave za odločilno bitko v tem trikotu še niso do kraja izvršene. Vrh se tod sicer srida in ogorčena borba, v kateri so obojestranske izgube bržčas zelo velike, vendar pa do odločilnih operacij, v katere bi vrgli zavezniki svoje glavne sile, še ni prišlo. Vsekakor pa se v tem trikotu pripravljajo nov orkan, ki bo odločil o bodoči usodi zavezniške vojske v zapadni Belgiji, pokrajini Artois in francoski Flandriji. Vsak trenutek se lahko sproži v tem predelu ali nova nemška ofenziva proti jugu ali pa tudi razbremenjena francoska protiofenziva za rešitev zavezniške vojske v Belgiji iz vedno bolj tesnega nemškega obroča.

Nemci izkoriščajo sedanje stanje v grlu svojega klina med Amiensom in Arrasom za pošiljanje novih divizij in tehničnega materiala nemški armadi, ki operira na liniji Arras - St. Omer - Gravelines. Tem, po angleških informacijah dokaj močnim nemškim odredom se je po nemških poročilih posrečilo zavzeti Boulogne in ogroziti važno luko Calais, kar pa Francozi zanikajo. Z operacijami teh nemških enot postaja položaj belgijsko-angleško-francoske vojske v zapadni Belgiji vse bolj kritičen in se obroč okoli Nje vedno bolj zožuje.

Na severu so nemške čete, kakor smo že poročali, zavzele Gent in po berlinskih poročilih prekoračile reko Lys. Zavezniški zaščitni odredi na črti Brige - Gent - reka Lys se polagoma umikajo, še vedno v pol-

nem redu, proti jugu v četverkot Valenciennes - Cambrai - Arras - Ypern. V tem četverkotu izvajajo nemške napadalne divizije posebno jak pritisk na njegovo južno krilo med Valenciennesom, Vymijem in Arrasom, kjer se jim je po nemških in so prodirle na tem sektorju francoske obrambno črto v smeri od Vymija, ki leži med Valenciennesom in Duaijem, proti višinam nad mestom Lilleom. Ali so te sile, ki so prodirle na tem sektorju francoske vojske, močne dovolj, da razbijejo zavezniško vojsko v četverkotu med Cambraijem, Arrasom, Ypernom in Brigeom, se bo pokazalo danes ali jutri.

Kakor se zdi, je položaj zavezniških divizij v omenjenem četverkotu zelo težak in se že postavlja za zavezniškemu vrhovnemu vodstvu dve alternativni: prvočasni proboj na jug proti Amiensu, podprt z ofenzivnimi operacijami francoske vojske na črti Amiens-St. Quentin od juga proti severu v smeri na Bapaume, ali pa prepustiti zavezniško vojsko na belgijskem bojišču usodi ter se sprijazniti z likvidacijo tega bojišča. Na ta način bi zavezniški lahko enakomerno konsolidirali s svojimi razpoložljivimi silami novo bojno linijo na jugu, ki bi tekla približno od Abbevillea, kjer se vrše težke borbe, do Amiensu in St. Quentinu ter ob rekah Somme in Aisne do trdnjave Montmedy in dalje na Maginotovo črto. Na tej še sedaj dokaj konsolidirani liniji so Francozi vzpostavili strnjeno fronto in izvedli v toku včerajšnjega dne vrsto lokalnih operacij, pri katerih so izboljševali svoje položaje ter čistili teren od nekaterih nemških oddelkov, ki so prodrli preko Somme in Aisne na jug. Konsolidacija južne fronte je prvi veliki uspeh novega generalisima Weyganda, ki je v kratkem času znal uvesti red v zmedeni položaj v francoski vojski po proboju Dardierove črte in prodoru nemških napadalnih oklopnih divizij proti Kanalu.

postopno v univerzalno orožje, ki najde in uniči svoje cilje v treh elementih, na kopnem, v zraku in na vodi.

Berlinski tisk

Berlin, 25. maja. AA. (DNB). Vojaški strokovnjaki londonskih in pariških listov bodo morali priznati dejstvo, da je nemško vojaško vodstvo organiziralo preskrbo vojske na način, ki ga sovražnik komaj more doumeti. »Berliner Börsen Zeitung« piše pod naslovom »Nemška preciznost« o stališču sovražnih sil glede vojnega položaja. Z zadovoljstvom se spominjamo prav sedaj vseh onih prorokovanj, s katerimi so listi v Londonu in Parizu spremljali nemško prodiranje. Še včeraj so si angleški listi prizadevali, da bi poglobili vtis o tem, da je odločitev še v daljni bodočnosti ter da bodo protiučrepi generala Weyganda temeljito spremenili položaj. Ko se je začelo nemško prodiranje, piše dalje list, so v Londonu za-

vzeli stališče oholega samoprepričevanja. Ko so nemške divizije premagale najtežje ovire in čedalje bolj napredovale, so angleški in francoski časopisi naglašali, da je nemško prodiranje tem nevarnejše za Nemce, čim globlje je. Tu so predvsem poudarjali veliko tveganje, ki ga je prevzel nase nemški rajh glede moštva, kakor tudi glede prehrane in v pogledu municije. Čeprav so nemški oklopni oddelki prispeli do obale in se pri tem niso izpolnile temne prorokbe sovražnih vojaških strokovnjakov, so zdaj listi začeli preracunavati, koliko zalog imajo naše okolišne enote. Na podlagi teh računov verujejo, da bodo naši oklopni oddelki kaj kmalu ostali brez bencina in tako postali lahek plen Weyganda. Toda dejstva kažejo ne samo močnejšega vojaškega duha, pač pa tudi boljše oborožitev nemških čet, ki za sovražnika pomenijo novo uganiko. Nemška obrambna sila razpolaga z vrstami orožja, ki so bile do zdaj popolnoma nezane.

Angleška vojna poročila

Iz strateških razlogov se ne navajajo nikake podrobnosti o spopadih in njih poteku — Nemški oddelki v klinu so zelo močni — Boji ob reki Aisni

London, 25. maja. s. (Reuter) Razen današnjega jutranjega francoskega vojnega poročila ni do večera na razpolago oficijelnih zavezniških informacij o položaju na bojišču. Tako v Londonu, kakor tudi v Parizu poudarjajo v merodajnih krogih, da je za uspeh operacij, ki so trenutno v teku, bistvene važnosti, da ostanedo do nadaljnjega v tajnosti. Javnost lahko k uspehu prispeva trenutno najbolje na ta način, da potrpežljivo čaka, da bo moglo zavezniško vrhovno poveljstvo objaviti novice, ki jih sovražnik ne bi mogel izrabiti. Nemška uradna poročila navajajo dalekosežne uspehe, morda samo zato, da bi s potrditvijo ali demantiranjem izvalila od zavezniških informacij o položaju.

Zastopnik francoskega vojnega ministrstva je izjavil danes novinarjem, da se borba v severni Franciji nadaljuje s veliko silovitostjo in velikimi žrtvami za Nemce. Najhušji so boji severno in zapadno od Cambraia. Nemci posiljajo vedno nove mehanizirane oddelke skozi vrzel v zavezniški fronti južno od Arrasa. Ugotovljeno je sedaj, da so nemški motorizirani in mehanizirani oddelki, ki operirajo ob obalah Kanala, močnejši, nego je bilo prvotno domnevano. Nemška vojska ob Kanalu razpolaga s posebno velikim številom tankov. Tako je treba te nemške oddelke smatrati za več nego samo napadalne skupine, ki so izvedle riskanten priložitni napad. Nemška vojska pa dobiva v svoje postojanke ob Kanalu še tudi neprestano velika ojačenja.

Zastopnik vojnega ministrstva je dejal dalje, da ob Sommi nadaljujejo francoske čete z očiščevalnimi operacijami na južnem bregu reke. Ob tej priliki so Francozi zajeli več sto nemških ujetnikov. Toda glavna pozornost vojaških krogov ni osredotočena na te operacije, temveč na veliko bitko na severu ob Kanalu. O mož-

Nemška vojna poročila

Zasedba Boulognea in obkolitev Calaisa — Prekoračnje reke Lys v Belgiji — Sunek proti Lilleu

Berlin, 25. maja. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo popoldne naslednje vojno poročilo:

Obroč, s katerim so bili obdani deli 1., 7. in 9. francoske armije, večina angleške ekspedicijske vojske ter belgijska vojska, so večeraj nemške vojske silo znatno ojačile in ga dokončno sklenile. V vzhodnem predelu tega obroča so nemške čete zavzele belgijski mesti Gent in Kortryk ter so v zaletu prekoračile reko Lys. Med francoskima mestoma Roubait in Valenciennes napadajo nemške čete francoske obmejne utrbe.

Tudi na južnem odseku obroča so nemške čete med mestoma Valenciennes in Vimyjem prodirle na obeh straneh mesta Douai proti severozapadu. Višine pri Vitryu so zavzete. V ljuti borbi proti sovražnim vojnim silam na morju in na kopnem je nemškim četam uspelo do kraja zavzeti francosko pristanišče Boulogne, francoska luka Calais pa je obkoljena. Višine, ki se raztezajo od Vitrya mimo francoskih mest Lillea, Saint Omera in Gravelines do morja, so v nemški posesti. Stilevo ujetnikov neprestano narašča in jih prav tako kakor vojna plena ni mogoče pregledati in prešteti.

Skupine nemških vojnih in lovskih letal so na belgijskem in francoskem področju z dobrim uspehom bombardirale koncentracije sovražnih kolon in postojanke sovragega protiletalskega topništva. Nemška letala so metala bombe tudi na belgijska in francoska pristanišča ob Kanalu. Predvsem so bili bombardirani tanki bencina in olja, ladjelodnice, dokl in topniške postojanke. Pri teh napadih je nemškemu letalstvu uspelo uničiti, odnosno močno poškodovati neki sovražni rušilec ter 7 trgovskih, odnosno transportnih ladij s skupno tonažo okrog 20.000 ton. Nemško protiletalsko topništvo je s francoske obale obstreljevalo neki nadaljnji sovražni rušilec in ga tako poškodovalo, da se je potopil.

Na južni fronti je nemška vojska na nekaterih točkah odbila nekaj slabotnih se-

vražnih razbremenilnih napadov. Južno od Sedana so nemški oddelki v zadnjih dneh v žilavi borbi zavzeli važno višino in jo obdržali kljub močnim protinapadom sovražnika. Na južni fronti so nemške letalske sile bombardirale železnice, ceste, letališča, kolone na pohodu in koncentracije sovrčnih tankov.

Letalske izgube sovražnika so znašale včeraj 84 aparatov. Od teh je bilo sestreljenih 27 v letalskih spopadih, 14 od protiletalskega topništva, ostala pa so bila uničena na letališčih. Nemško letalstvo pogreša 7 aparatov.

Nemci o svoji

oborožitvi

Berlin, 25. maja. AA. (DNB). Bitka, ki jo je francoski generalisim Gamelin pred svojim odstopom imenoval odločilno bitko, še ni končana. Iz dneva v dan se čedalje bolj kaže premoč vojaške morale nemških čet in premoč njihovega modernega orožja, ki vodstvu nudi velike prednosti pred sovražnikom. Te prednosti bodo omogočile v teku bodočih operacij še mnoga presenečenja. V mnogih bojih, ki jih je nemška zapadna armada morala vzdržati v zadnjih 14 dneh, je bilo moči ugotoviti učinkovitost številnega novega orožja, do čim je orožje drugih vrst pripravljeno za druge naloge. Strokovnjaki že zdaj vedo, da trdnjavski sistem ne predstavlja več nobenega neresljivega vojnega vprašanja. Liege, Namur, Maubeuge, pa celo niti Maginotova črta niso mogli ustaviti in preprečiti sodelovanja nemškega vodstva. nemških vojakov in nemškega orožja. V zadnjih dneh je bilo večkrat govora o sposobnosti nemške protiletalske artilerije, ki je sestrelila na stotine sovražnih letal. Številna sovražna oklopna vozila so bila zaustavljena pri svojem prodiranju. Zdaj je naša protiletalska artilerija potopila tudi eno sovražno boljo ladjo. Na ta način se protiletalska artilerija razvija

Ljubljanski velesejem

1. — 10. jun. 1940

47. razstavnja prireditve.

Bogato založen velesejem.

600 razstavljalcev domačih in inozemskih.

Posebne razstave: Pohištvo, Avtomobili, Zaščita pred napadi iz zraka, Naša vsakdanja hrana, Zobna tehnika, Moda, Turizem. Polovična voznina na železnici in parnikih.

Na postajni blagajni kupite rumeno železnico izkaznico za din 2.—.

„Položaj je še dalje težak in zelo zapleten“

London, 25. maja. AA. (Reuter). V pristojnih krogih v Londonu izjavljajo, da je vojni položaj še dalje težak in zelo zapleten, da pa ni nobenega razloga, da bi bilo treba izgubljati zaupanje. Eden važnih činiteljev za uspeh sedanje vojne na zahodnem bojišču je potreba, da se absolutno ničesar ne govori o podrobnostih vojaških operacij. To mora trajati gotovo dolo. V Londonu nimajo nobene vesti glede operacij na področju okoli mest Boulogne in Calais.

Bombe na Anglijo

London, 25. maja. s. (Ass. Press.) Pri treh letalskih napadih preteklo noč so vrgla nemška letala na angleško ozemlje 92 bomb. Na angleških merodajnih mestih o teh napadih ni mogoče dobiti točnejših podatkov.

London, 25. maja. s. (Reuter) Preteklo noč so Nemci izvedli tri bombe napade na angleško ozemlje. Predvsem je bilo bombardirano neko mesto na obali v severnem Yorkshireu. Napad ni povzročil večje škode, samo nekaj stekel na oknih je popokalo. Osem civilistov je bilo pri napadu ranjenih. Ostala napada sta veljala podeželju v Vzhodni Angliji in Essexu. Tu ni bilo človeških žrtev, pač pa sta bili poškodovani dve kmečki hiši in ubitih je bilo nekaj domačih živali.

Angleška letala

London, 25. maja. AA. (Reuter) Letalsko ministrstvo poroča, da so včeraj britanski letalci sestrellili ali vsaj poškodovali 40 nemških bombnikov in lovskih letal nad bojišči v Franciji in Belgiji. Angleške izgube znašajo 12 letal. Od omenjenih 40 nemških letal jih je 31 popolnoma uničenih, ostalih devet pa onespособljenih za boj.

Včeraj so letala, ki pripadajo mornarici, sodelovala s srednjimi bombniki angleškega letalstva pri čeli vrsti napadov na sovrážna koncentracijska mesta blizu obale Rokavskega preliva. Pri nekem napadu pomorskih letal na sovražna blindirana vozila so bili zažgani vsaj trije sovražni tanki, drugi pa so postali negibljivi. Sovražna skladišča petroleja v Rotterdamu je angleško letalstvo davi spet napadlo. AD italijanski odmevi

★

Petnajst generalov odstavljenih

London, 25. maja. s. Reuter poroča iz Pariza: Iz pisarne ministrskega predsednika Reynauda je bilo nocoj objavljeno naslednje uradno sporočilo: Kot posledica vojaških ukrepov, ki so zdaj v teku in ki so že povzročili imenovanja generala Weyganda za vrhovnega poveljnika zavezniške vojske, so bile izvršene nadaljevalne važne spremembe v vodstvu francoske vojske. Z današnjim dnem je razrešenih dolžnosti 15 generalov, armijskih, in divizijskih poveljnikov.

dar se vojna konča, vse zopet moglo biti obnovljeno in ali se bo mogla v stari obliki zopet zgraditi porušena stavba. Ako se uresniči prepričanje onih, ki verujejo v nepremagljivo moč demokracije, se bodo Anglija in vse demokratske države zopet vrnile k polnemu spoštovanju državljanskih svoboščin. Toda v gospodarskem in socialnem oziru se rušijo danes mnogi predsodki in si utirajo pot mnoga spoznanja. Misel skupne blaginje dobiva vedno stvarnejše oblike in zahteva v vedno večjem obsegu podrejevanje interesov posameznika interesom narodne in državne skupnosti. Kakor v duhovnem in političnem življenju človeka ne more biti neomejene, nedisciplinirane svobode, tako je ne more biti v njegovem gospodarskem udejstvovanju. Privatna iniciativa in osebni interes sta gotovo glavni gibalni gospodarskega in tudi socialnega razvoja. Toda svet spoznava, da je njegov napredek odvisen od tega, v koliki meri bo mogoče v bodoče spraviti v sklad interes po-

sameznika z razvojnimi potrebami narodne celote, z zahtevami in zakoni socialne pravičnosti. Demokracije bodo prej ali slej bitko izgubile, ako svojega liberalističnega programa ne prilagodijo načelom socialne evolucije, ki neodoljivo stremi za uresničenje novega družabnega reda, v katerem naj se uskladi politična in gospodarska svoboda poedinca z življenjskimi interesi narodne celote. Demokracija ni združljiva z idejo totalitarizma. Njen novi družabni red je daleč od komunizma, ki ne priznava načela socialne, gospodarske in politične harmonije, temveč v diktaturi enega razreda vidi rešitev socialnega problema. Toda novi red je isto tako daleč od starega liberalističnega načela, ki le v poedinu vidi predstavnika občega napredka. Novi angleški zakon je navzlic svoji začasnosti krepke korak na poti od individualne kolektivne in marsikaj je v tem zakonu, kar je sicer proglašeno za provizorno, toda bo ostalo trajno nepreklicno.

Francoska vojna poročila

„Vsak trenutek se lahko začne nova nemška ofenziva ali francoska protiofenziva“ — „Proti Calaisu ni bilo nobenega napada“ — Boji ob znanih rekah

Pariz, 25. maja. AA. (Havas) Poročilo z dne 25. maja zjutraj se glasi: Koncem včerajšnjega dneva smo konsolidirali svoje položaje na Sommi ter v teku teh operacij ujeli gotovo število sovražnih vojakov. V toku noči ni bilo nič pomembnejšega na vsem bojišču.

Pariz, 25. maja. AA. (Havas) Velika bitka v severni Franciji zavzema čedalje večji razmah. Boji so skrajno srčiti in ogorčeni. Vse kaže, da so nemške izgube že zelo velike. Toda kakšne obsejne spremembe na terenu ni bilo. Najbolj ogorčeni boji divjajo na področju Cambraia, severno in zahodno od tega mesta. V razcepu v Picardiji Nemci prodirajo z oklopnimi oddelki v smeri proti Abbevillu in Boulogne. Položaj je bil davi nejasen glede krajev, ki jih imajo v tej smeri Francozi v svojih rokah. Nemci so poslali ojačenje na desno krilo v smeri proti St. Omeru, kjer so bili boji, v katerih so bile zadržane nemške motorizirane čete.

Na Sommi se nadaljuje čiščenje leve obale. Tu je bilo ujetih na stotine vojakov. Južno od Sedana so bili Nemci zaustavljeni. Pozornost vojaških opazovalcev je obrnjena danes kakor tudi včeraj na veliko bitko, ki divja na severu. Dočim boji v severnih krajih zavzamejo čedalje večji razmah, imajo operacije na drugih točkah le krajevnega značaja. Vsak trenutek je mogoče, da se začne nova nemška ofenziva ali francoska protiofenziva. Toda v tem oziru so v francoskih vojaških krogih nadvse diskretni. Treba je torej pričakovati razvoj položaja na severu, kajti poznejši dogodki bodo odvisni od tega razvoja.

Treba je omeniti, da je umikanje britanskih in belgijskih sil, o čemer smo poročali včeraj, bilo zelo lahko in malenkostno. Tega umika Nemci niso motili. Umik je bil izvršen pod takimi okoliščinami, da se je Nemcem posrečilo ponovno priti v stik z zavezniškimi četami šele sredi in davi in sicer samo delno.

V prodor v Picardijo so Nemci poslali po večdnem oklepanju oklopne oddelke in sicer skozi ozek hodnik med Arrasom, ki ga imajo zavezniki v svojih rokah, in postojankami na Sommi. Te oklopne enote, ki jih spremljajo manjši oddelki motorizirane pehote, prodirajo proti severozapadu v smeri k pristaniščem ob obali Rokavskega preliva. Drugi oddelki so bili poslani proti severozapadu, da bi pomagali desnemu krilu nemške vojske v Picardiji. Ti oddelki so bili z lahkoto zadržani na področju St. Omera. Nasprotno glasovom, ki so se razširili, ni bilo nobenega napada proti Calaisu.

Kar se tiče Boulogne je položaj ostal nejasen.

Na Sommi so francoske čete včeraj razvile operacije čiščenja ter so v krajevnih spopadih manjšega značaja pregnale nemške oddelke, ki se jim je posrečilo priti na levo stran reke. Pri tem so francoske čete ujele več sto sovražnih vojakov: Na nekem kraju 100, na drugem 50, na štirih krajih po 150 it. Na obeh straneh Oise in na Aisni se ni zgodilo nič pomembnejšega. V gornji Argoni južno od Sedana so ves teden, ki v ostalem ni bil globok in na katerega so Nemci navallili v pričakovanju predvzeta francoske čete spet zavzele. Davi je bilo sporno, da poteka jo prilično živahni boji na tem odseku. Ni

znano ali gre tu za novo bitko, ali pa so to samo končne faze predvčerajšnjih spopadov. V vsakem primeru gre samo za krajevne boje, ki so zelo živahni in v katerih sodeluje na eni kakor na drugi strani vsega po nekaj tisoč mož.

Artilerijski ogenj ob švicarski meji

Basel, 25. maja. AA. (Reuter). Nocoj se je celo uro slišalo težko bombardiranje s švicarske strani zapadnega bojišča. Eksplozije francoskih granat so se slišale iz smeri od nemških utrdb Istein pri Renu. Prav tako se je slišalo nemško protistreljanje.

Pariški listi

Pariz, 25. maja. AA. (Havas). Listi komentirajo vojni položaj brez pesimizma ter popolnoma objektivno. Poudarjajo, da se zavezniški odpor proti nemškimi metodami organiziranja iz dneva v dan vedno boljše in da nihče ne dvomi v končni izid boje, ki se je začela in v kateri se bodo Francozi s podporo Belgijcev in Angležev držali do konca. Charles Morris pravi v »Petit Parisien«, da ima tudi glavno francosko poveljništvo svoje namene, ki jih ne more objavljati. List pravi, da se bo generalu Weygandu s pomočjo njegovih sotrudnikov posrečilo izvesti te načrte. General Lual pravi v »Journal«, da se vidi na zemljevidu, kakšen manever je treba izvesti, da pa obstojajo v zvezi s to izvedbo gotove težave. »Populaire« pravi, da izgubljeno ali pridobljeno ozemlje ni najvažnejše, temveč da je glavno to, da se nasprotnik izčrpa in da se ga prisili, da opusti izvedbo svojih ciljev. »Oeuvre« se bavi z vprašanjem goriva, ki je neobhodno potrebno za vojskovanje.

Brez primera v zgodovini

Pariz, 25. maja. b »Dirka k morju«, pravi Henri Bidoux v »Intransigent«, »stopi po vseh znakih v svojo zaključno fazo. Arras je že od 12 zopet v francoski posesti, kar pa se tiče Amiens, so skrojeni prišli samo manjši in šibkejši motorizirani oddelki. Ljudem, ki se navešajo klasičnega vojevanja, ki ga predpisujejo vojaški učbeniki, ne gre v glavo kako se morejo v zaletu dveh armad izprehajati manjši oddelki brez kritja na levo in desno, brez vsakega zavarovanja. Sistem neprekinjenih front je po vsem videzu glasba preteklosti in nastopil je čisto nov način vojevanja. Dogodki dobivajo drugačen pomen, varnost in tveganje je zdaj odvisno od novih strateških in taktičnih načel. Danesje dogajanje nima primera v zgodovini. Sovražnik se je vključil med dve nedotaknjeni skupini zavezniških vojsk. Nikoli še ni nobena vojska tvegala take operacije, da bi se skozi 50 km široko vrzel razpetežila 100 km v tankem pasu do morja. Nemško poveljstvo je privedlo do največjega obsega stari pruski način Blücherja in Steinmetza. Moderna motorizacija seveda omogoča taka podjetja. Prezgodaj na vsakega zatratjati, da bo imel ta res smeli poskus tudi uspeh, vreden tveganja in žrtve. Vse je še na kocki in bitka še davnio ni končana.«

trjujejo italijanski krogi, da je ta odločitev popolnoma gospodarske narave in v zvezi z reorganizacijo čezmorske službe. »Rex«, ki bi moral odpluti koncem tega meseca, odpluje šele 10. junija. »Neptunia« pa, ki bi morala odpluti 1. junija, bo odplula šele 20. junija.

Taylor ponovno pri papežu

Rim, 25. maja. s. (Reuter) Posebni odposlanec predsednika Roosevelta Myron Taylor je bil včeraj zopet sprejet pri papežu, že drugič v dveh dneh.

Italijanski odmevi borbe na zapadu

Milan, 25. maja. AA. (Stefani). Revija Relazioni Internazionali pravi v članku pod naslovom »Čas odločitev« da je Francija po vojni vodila zunanjo politiko, ne da bi upoštevala moč svojih armad, predvsem pa moč svojih demografskih sil. Tako danes izguba enega milijona ljudi ne pomeni za Francijo isto kakor za Nemčijo. Dalje pravi list, da bo skorajšnji nemški napad na Veliko Britanijo pokazal, da je izolirana od Francije. Nemčija bo dosegla svoje cilje. Prav tako bodo tudi naravne težnje italijanskega naroda postale dejstvo, in se bodo uresničile. Italijanski narod z ozirom na neposrečljivo negativno stališče Francije in Velike Britanije ni nikdar dvomil, da bo moral prijeti za orožje, če bo hotel te težnje uresničiti. Enostavno nesmiselno je, da tak list, kakršen je »Temps«, danes trdi, da je bil v glavnem ugodno razpoložen nasproti težnjam italijanskega naroda. Danes je čas radikalnih rešitev. Danes se Evropa obnavlja v smislu načel fašistične in narodno socialistične revolucije.

»Popolo d'Italia« komentira zadnje dogodke na zapadnem bojišču te dogodke za bojiščem v Franciji in pravi med drugim: Pred nekoliko dnevi se je še govorilo v Franciji o razdelitvi Nemčije ter neupravičenih zahtevah Italije in podobnih stvarih. Danes pa se govori o tem, kako je treba rešiti Francijo. Slišijo se razne obtožbe, toda nihče ne govori o glavnem krivcu: demokraciji in sistemu Francije.

Milan, 25. maja. z. Vojni dopisnik »Popolo d'Italia« na zapadni fronti poroča danes, da je general Weygand energično razčistil kaotični položaj, ki ga je prevzel od svojega prednika. General Weygand je odločno posegel v dogodke in pokazal mnogo večjo sposobnost v modernem bojevanju, kakor pa prejšnji vrhovni poveljnik zavezniških vojsk general Gamelin. Končno poudarja dopisnik, da se položaj na zapadni fronti sedaj docela razlikuje od položaja ob začetku tega tedna.

Švicarska sodba o pogreškah zapada

Curth, 25. maja. z. »Neue Zürcher Zeitung« razpravlja v uvodniku o položaju na zapadu in ugotavlja, da morejo zavezniški sedaj drago plačevati svojo malomarnost. Kljub temu, da traja vojna že osem mesecev, Anglija in Francija še nista uredili svoje vojne industrije tako, da bi dosegli zmogljivost Nemčije. Nevarnost za zaveznike je v tem, da bo nemško vojno vodstvo poskušalo z žrtvovanjem vseh svojih rezerv izzvati odločitev, še preden bosta mogli Anglija in Francija uresničiti svoje napore. Ali bo od takega nemškega poskusa prišlo, je težko reči, jasno pa je, da bi se s tem vojna do skrajnosti poostila.

Nova angleška delegacija se odpravlja v Moskvo

Vodi jo levičarski poslanec Cripps — Obnovljen poskus za sklep trgovinske pogodbe

London, 25. maja. s. (Reuter). Uradno potrjujejo, da odide poslanec sir Stafford Cripps kot šef angleške trgovinske delegacije s štabom gospodarskih strokovnjakov v kratkem v Moskvo, da vodi trgovinsko pogajanja s sovjetsko vlado. Cripps je bil predstavnik levega krila delavske stranke in je bil kot tak svojočasno iz stranke izključen.

Diplomatski urednik »Timesa« piše, da bo sir Cripps odpotoval v Moskvo, da v imenu britanske vlade prouči možnosti sklenitve angleško-ruskega trgovinskega sporazuma. V spremstvu sirja Stafforda Crippsa bodo diplomatski in gospodarski svetovalci, toda njegovo odposlanstvo bo imelo v začetku vendar samo značaj sondiranja. Diplomatski urednik »Timesa« pravi dalje, da ima britanska vlada jasno stališče: Ona je pripravljena na trgovinska pogajanja, toda pod pogojem, da blago, ki bi bilo poslano v sovjetsko Rusijo, ne bi prišlo v nemški rajh. Moskva odgovarja, nadaljuje »Times«, da ne želi, da bi podprva nadzorstvo svoj izvoz in uvoz, da pa bo dala zagotovila, da nobena stvar, ki bi jo dobila iz Anglije, ne bo uporabljena za pomoč sovražniku Velike Britanije. Anglija bi torej mogla pod temi pogoji izvažati v sovjetsko Rusijo kavič, kositer, uvažala pa bi iz sovjetske Rusije les, petrolej in nekatere živiljske potrebine. List končno pravi, da je izbira levičarskega poslanca sirja Stafforda Crippsa simbol nacionalnega edinstva, ker bo on zastopal vlado, ki združuje vse stranke.

Sklepi strokovnih organizacij

London, 25. maja. AA. (Reuter). Danes dopoldne se je v Westminsteru sestala na posebno konferenco okoli 5.000 zastopnikov, ki predstavljajo pet milijonov organiziranih delavcev. Konferenco je sklical generalni svet Trade Union. Zastopniki razpravljajo o ukrepih, ki jih bo treba izdati, da se pospeši izdelovanje orožja. Na konferenci so spregovorili tudi novi minister za delo ter bo razložil svoje načrte za popolno mobilizacijo delovne sile.

London, 25. maja. s. (Reuter). Izvršni odbor angleških strokovnih zvez je sprejel sklep, naj delavstvo podpira vlado in nudi vso pomoč vojski, dokler ne bo zmaga izvojevana. Končno je sprejel izjavo,

Povečanje ameriškega letalstva

Washington, 25. maja. AA. (Havas). Kongres je z 39 glasovi proti enemu sprejel zakon o povečanju letalstva »Zedinjenih držav«. Ta predlog zakona je bil glasovan potem, ko je Roosevelt izjavil predstavnikom tiska, da želi Zedinjene države pripraviti kader 50.000 pilotov. Oficirski zbor letalstva naj bi štel 8.000 oficirjev.

Sovjetsko-jugoslovenska pogodba odobrena

Pogodba je objavljena v »Službenih novinah« in velja za tri leta

Beograd, 25. maja. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo trgovinsko pogodbo z dopolnilnim protokolom, ki je bila sklenjena in podpisana 11. maja v Moskvi z Zvezo socialističnih sovjetskih republik (SSSR). Pogodba je bila sestavljena v dveh originalih v ruskem in srbohrvatskem jeziku. V uvodu na glasu:

Kraljevina Jugoslavija in SSSR sta se v želji, da ustvarita trgovinske pogoje prijateljstva in sodelovanja v vzpostavitvi in razvojem gospodarskih odnosov med obema državama odločili skleniti trgovinsko pogodbo z naslednjimi določbami:

Kmetijski in industrijski proizvodi s teritorija ene pogodbenih držav pri uvozu na področje druge pogodbenice države ne bodo obremenjeni z večjimi carinami ali drugimi dajatvami oziroma davki, kakor se pobirajo pri uvozu sličnih proizvodov katere koli tretje države. Obe strani sta se sporazumeli, da druga drugi zajamčita režim največjih ugodnosti glede carin in ostalih dajatev in davkov, ki se pobirajo pri uvozu.

Poleg tega jamčita obe stranki druga drugi režim največjih ugodnosti v plačilnem prometu glede plačila carine, tarifiranja in klasifikacije blaga, carinskih tarif, povečanja carin prekladanja blaga in skladišča.

Kmetijski in industrijski proizvodi ene in druge stranke, ki gredo v tranzitu preko področja ene ali več držav, se ne bodo pri uvozu na področje druge pogodbenice države obremenjevali z večjimi taksami in dajatvami, z notranjimi taksami in dajatvami kakršne koli vrste se ne morejo obremenjevati proizvodi druge pogodbenice stranke v večji meri, kakor to velja za proizvode države z največjimi ugodnostmi. Do sklenitve veterinarske konvencije bo uvoz živine in živilskih proizvodov v eno od pogodbenih držav urejen na podlagi notranjih zakonov in predpisov.

Ladje pogodbenih držav in njihovi tovori uživajo v lukah druge pogodbenice države režim največjih ugodnosti. Vlada Zveze sovjetskih socialističnih republik soglasno s tem, da s pooblastili po zakonu o državnem monopolu v zunanji trgovini: v vseh ruskih lukah olajša razkladanje z jugoslovenskih ladij in nakladanje na jugoslovenske ladje, kakor tudi oskrbo posadk in oskrbo z gorivom in mazili. Jugoslovenska vlada pa se zavezuje, da bo v jugoslovenskih lukah olajšala oskrbo ladij Zveze sovjetskih socialističnih republik. Nadaljnje določbe se tičejo ladijskih nesreč in brodomolov na obalah ene od pogodbenih držav. Kar se tiče plovnosti na Dunavu in njenih pritokih in kanalih veljajo za ruske ladje ugodnosti.

ALI KASIJATE vsled prehlada?

PUHLMANN-ov ČAJ

lahko prepreči kašelj, razkrajja sluz in ublažuje kašelj.

Dobiva se v vseh lekarnah. — Originalni zavitek od 125 g Din 37.—.

Ogl. reg. br. 1503/1936

Obe pogodbeni stranki sta se zedinili, da bosta upravi njihovih železnice sklenili konvencijo o direktnih tarifah. Zveza sovjetskih socialističnih republik bo dopustila po železniški in vodni poti tranzit preko svojega teritorija za blago, ki se odpravlja iz Jugoslavije v Nemčijo, Baltiške in skandinavske države in obratno. Naša država pa dovoljuje svobodno tranzit preko svojega teritorija za blago, ki ga pošilja Zveza sovjetskih socialističnih republik v tretje države in obratno, pri čemer je blago oproščeno vseh tranzitnih dajatev. Svobodno tranzit je dopuščeno tudi v pogledu potnikov in njihove prijatelj pri izpolnitvi formalnosti. Glede pošte, nega, telegrafnega in telefonskega prometa se uporabljajo določbe svetovne poštne zveze. Pravne osebe, ki imajo domile na področju ene od pogodbenih strank, so priznane tudi na področju druge pogodbenice stranke in imajo pravico obračati se na sodišča zaradi zaštite svojih pravic.

Določbe te pogodbe ne veljajo glede pravic, ki jih ene od pogodbenih strank daje v obmejnem prometu kakšni sosedni državi, nadalje glede pravic, ki izvirajo iz gospodarske unije in glede olajšav, ki jih je Zveza sovjetskih socialističnih republik dala ali bi jih dala Letonski, Litvi, Estonski in Finski ter obmejnimi azijskim državam. Zaključne določbe se tičejo arbitraže v sporih, ki nastanejo iz sklenjenih trgovinskih poslov. Pogodba stopi v veljavo na dan izmenjave ratifikacijskih instrumentov in velja za tri leta ter se po teku tega roka lahko odpravi na tri mesece; če pa se ne odpravi, se smatra, da je podaljšana in jo vsaka stranka lahko odpravi na tri mesece.

Trgovinska predstavništva

Dodatni protokol določa ustanovitev trgovinskih predstavništev, ki bodo zastopala interese na področju zunanje trgovine, ter pospeševala medsebojni promet. Sovjetsko predstavništvo bo imelo svoj sedež v Beogradu; po sporazumu med obema vladama pa se lahko ustanove podružnice tudi v drugih krajih države. Jugoslovensko trgovinsko predstavništvo bo imelo svoj sedež v Moskvi. Voda trgovinskega predstavništva in dva njegova namestnika uživajo privilegije diplomatskega predstavništva, prostori trgovinskega predstavništva pa eksteritorialnost. Trgovinsko predstavništvo se v zaščito svoje imunitete lahko poslužuje tudi šifre. Jugoslavija bo imela v Moskvi začasno trgovinsko predstavništvo, čigar funkcije bodo v primeru obnove rednih diplomatskih odnosov prešle na trgovinskega atašea pri jugoslovenskem poslanstvu.

Ratifikacija tudi v Moskvi

Moskva, 25. maja. p. Sovjetska vlada je danes ratificirala trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo. V najkrajšem času bo odpotoval pooblaščenec sovjetske vlade v Beograd, da z jugoslovensko vlado izmenja ratifikacijske listine. Današnji sovjetski listi objavljajo v zvezi s tem tudi poročilo, da je enako tudi jugoslovenska vlada danes ratificirala to pogodbo z objavo v »Službenih Novinah«.

Iz diplomatske službe

Beograd, 25. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja, z ukazom kr. namestnikov in na predlog zunanjega ministra ter v soglasju s predsednikom vlade sta premeščena: Dučić Jovan, veleposlanik v Bukaresti za izrednega poslanika in opolno močenega ministra v Madridu, dr. Aleksander Avakumović, izredni poslanik in opolno močen minister v Madridu pa za veleposlanika v Bukarešti.

Hudo neurje v Hrvatskem Zagorju

Varaždin, 25. maja. o. V mnogih krajih Hrvatskega Zagorja in Gornje Podravje je divjala včeraj silna nevihta. Padala je toča. Sledil ji je močan naliiv, med katerim so nenehoma švigale strele iz oblakov. Posebno hudo so bili prizadeti kraji od Krapine preko Ivanja, Budinjske, Novega Marofa proti Varaždinskim Toplicam in Ludbregu. V vasi Grbeševcu je strela ubila 40 let starega kmečkega posestnika Avgusta Lovrenčiča. Hudo opekline je dobil nekli Ivan Guzinovec, ki se še do danes ni predramil iz nezvesti.

Samomor neznanca v zagrebškem kopališču

Zagreb, 25. maja. o. V kopališču »Dianica« na Ilici se je sredi oglašil neki tujec, ki si je kupil vstopnico v kopališče. V kabini pa je izvršil samomor. Prezreval si je žile na rokah in na nogah. Zaradi velike izgube krvi je kmalu omagal in izdihnil. Zaradi njegovega samomora je uvedena preiskava, a doslej tuja niso mogli prepoznati. Pri njem so našli 600 din gotovine in zlato uro.

Iz državne službe

Beograd, 25. maja. p. S kraljevim ukazom je na predlog notranjega ministra upokojen sreski načelnik in šmarju pri Jelšah dr. Ferdo Kartin. — Za računsko inspektorja pete skupine pri apelacijskem sodišču v Ljubljani sta napredovala dosedanja računovodja Vladimir Dekleva in Viktor Marčič.

Naš zemljevid

je danes na 3. strani. Približni potek fronte je označen na njem po poročilih, ki so nam bila na razpolago do včeraj popoldne.

Uveljavljanje obrambnih zakonov v Italiji

V veljavo sta stopila zakona o civilni organizaciji naroda in o vrhovni komisiji za narodno obrambo

Rim, 25. maja. br. Italijanski službeni list je nocoj objavil zakonski dekret o disciplini civilnih državljanov v času vojne, ki sta ga včeraj sprejela parlamentarna zakonodajna odbora za vojaške in notranje zadeve. Zakonski dekret je davi podpisal tudi že kralj. V veljavo je stopil tudi zakon o vrhovni komisiji za narodno obrambo.

Zakonski dekret o civilni organizaciji ureja vrsto organizacijskih in disciplinskih vprašanj za vse državljane, ki so obvezni v smislu zakonskega dekreta o civilni mobilizaciji, ki je bil šele pred kratkim sprejet in proglašen. Dekret obsega 24 členov. Med drugim določa civilno obveznost za določene kategorije moških in ženskih državljanov, ki so dolžni tudi v mobiliziranem stanju opravljati fizično ali intelektualno službo pri vseh podjetjih in ustanovah, ki so nujno potrebna za vojskovanje in preživljanje naroda v vojni.

Civilna vojna obveznost se nanaša na vse moške v starosti od 14 do 18 let in od 56 do 70 let ter od 19 do 56 let, kolikor slednji niso vojaški obvezniki, končno pa tudi za vse ženske od starosti 14 do 60 let, za katere pa je določeno več izjem. Izjeme veljajo predvsem za matere z mladoletnimi otroki. Korporacijsko ministrstvo je dolžno v sporazumu z ostalimi pristojni ministri urediti službene pogoje in gospodarski položaj vseh civilnih vojni obveznikov. Pristojni organi smejo obveznike mobilizirati tudi za poskušnje. Civilna mobilizacija velja tudi za določene ustanove in podjetja. Čim se taka podjetja in ustanove proglašajo za mobilizirane, postanejo avtomatično obvezni tudi vsi njihovi namestniki. Mobilizacija civilnih obveznikov se bo izvršila ali z manifestom ali s osebnimi pozivi. Mobilizacijska oblast je v rokah Mussolinija.

Za prekrške lažjega značaja so določene kazni do 6 mesecev, za prekrške težjega značaja pa od enega do pet let zapora, odnosno odgovarjajoče denarne kazni. Zakonski dekret se lahko uveljavi tudi na področju Vzhodne Afrike ter na Dodekaneskih otokih. Vlada je pooblašena, da izda vse potrebne nadaljnje odredbe na osnovi tega zakonskega dekreta.

Italijanski bančni strokovnjaki v Nemčiji

Berlin, 25. maja. AA. (DNB) Zastopstvo italijanskih strokovnjakov za bankarstvo in zavarovanje, ki se muči že dolgo časa v Nemčiji, je obiskalo na koncu svojega potovanja voditelja delovne fronte dr. Leya. Voditelj zastopstva profesor Landi

Demanti o blokadnih pogajanjih

Rim, 25. maja. AA. Vesti, ki jih je razširila agencija Havas glede poteka pogajanj med strokovnjaki angleške in italijanske vlade o nadzorstvu in blokadi, so brez podlage. Podpisan ni bil noben sporazum.

Grof Ciano v Albaniji

Tirana, 25. maja. AA. Italijanski zunanji minister grof Ciano, ki se je predhodno vrnil v Tirano z letalom iz Skadra, je včeraj obiskal Rogozino, kjer si je ogledal dela pri graditvi nove želez proge. Tu se je mudil tudi prosvetni minister Bottai. Grof Ciano in Bottai sta obedovala skupno z delavci. Pri tej priliki je prišlo do bučnih manifestacij kralju in cesarju Viktorju Emanuelu III., Mussoliniju ter grofu Ciano. Nato se je zunanji minister vrnil v Tirano, odkoder je odpotoval v Drač.

V spremstvu ostalih ministrov je grof Ciano obiskal včeraj tudi Elbasan, kjer ga je sprejel predsednik albanske vlade, ki je elbasanski rojak. Zbrana množica je pri srčno pozdravila grofa Ciano vzklikajoč Italiji, kralju in cesarju ter Mussoliniju. Ciano je obiskal nato rudnik v Kafakrugu ter okolico, ki se sedaj pogrezuje. Na nekem vrhu je s 50.000 jelkami in bori napisano ime »Dux«. Vsaka črka te besede je dolga 400 m. Ciano se je nato vrnil v Tirano.

Vzroki odgoditve

„Rexovega“ povratka

Rim, 25. maja. AA. (Reuter). V zvezi z odločitvijo odhoda velike čezoceanske ladje »Rex« iz New Yorka v Italijo, za-

RAZVOJ BOJEV NA ZAPADU

Pregled za teden od sobote 18. maja do včeraj opoldne

Velika nemška ofenziva na zapadnem bojišču, ki se je pričela s široko zasnovanimi operacijami dne 10. maja in privedla medtem do okupacije Nizozemske in velikega dela Belgije ter vdora preko severne Francije proti francoski morski obali, je še vedno v polnem razmahu. V pohodu so tri združene nemške armije, ki operirajo na prostoru v severni Franciji, in pa dve veliki nemški armiji, ki pritiskata združene belgijske, angleške in francoske divizije od vzhoda proti zapadu k belgijski morski obali. Štirinajst dni se bje na raznoimernih bojiščih ena najbolj krvavih borb v svetovni zgodovini, borba, v kateri se udeležujejo dve nemški, angleške, francoske in belgijske mladine. Številni borci v obeh velikih vojskah se taboriš in znano, verjetno pa je, da se bori trenutno trije do štiri milijoni mož. Nemško vrhovno vodstvo je vrglo v te operacije dve svoje vojske in večino svojih slovitih oklopnih divizij ter na tisoče letal. Prav tako pa tudi zavezniški ne štedijo svojih sil in svojega vojnega materiala.

Voje operacije nemške vojske so imele pretekli teden dva velika cilja:

1. razširiti čim bolj prodor skozi francosko Daladierovo črto ter iz njega pritisniti proti jugu na Pariz in proti zapadu do francoske morske obale, zlasti do tako znanega Rokavskega preliva, ki loči Francijo od Anglije;
2. z večimi operacijami obkoliti združeno belgijsko, angleško in francosko vojsko v zapadni Belgiji in nižnini Flandrije ter jo vreči v morje ali pa prisiliti na predajo.

Operacije v jugozapadni Belgiji

Nemški armiji, ki sta pritiskali umikajoče se belgijske, angleške in francoske divizije iz črte Anvers — Dyl — reka Sambre, sta se ustavili v sredo na črti mesto Gent — reka Sekda — mesto Valenciennes. Umikajoče se zavezniške čete so v redu izpraznile belgijsko nižino med reko Dyl in Sekdo ter brez boja prepustile napredujočim nemškim divizijam belgijsko prestolnico Bruselj in največje belgijsko pristanišče Antverp. Pri svojem postopnem stratežnem umiku so zavezniški sproti umikovali za seboj vse prometne zveze in tako zavirali hitrost nemškega prodiranja. Med umikom so bili seveda ves čas izpostavljeni napadom nemških letal, kakor so na drugi strani tudi zavezniška letala neprestano napadala prodirajoče nemške kolone. Nemška letala so ves teden tudi sistematično napadala pristanišča v zadnjem zavezniških armad v zapadni Belgiji, da bi na ta način preprečila in onemogočila izkrcavanje novih čet in vojnega materiala. Pa tudi onesposobilta ta pristanišča za morebitno vkrcanje zavezniških divizij, če se ne bi mogle prebiti skozi nemški obroč proti jugu.

Poskusi za prerezanje nemškega klina

Zavezniški vojski v Belgiji se je medtem posrečilo deloma reorganizirati svojo fronto in vsmeriti glavno silo svojih divizij proti jugu za operacije proti nemškemu prodornemu klinu, ki jih je odrezal od francosko-angleške vojske na jugu. Obramba na črti Gent — Sekda — Valenciennes je bila tako močna, da se je posrečilo nemškim napadalnim oddelkom šele v četrtek prekoračiti reko Sekdo pri Oude-maardu ter pritisniti belgijske, angleške in francoske vojske za reko Lys in vdreti v mesto Gent, kjer so se vršili hudi polukni boji. Medtem se je glavni del zavezniške vojske v zapadni Belgiji, ki šteje okoli 25 divizij ali kakega pol milijona mož, vsmeril na jug, kjer je pričel pritiskati na črti Arras — Cambrai — Douai z namenom presekanja nemški prodorni klin in se združiti s francoskimi četami, ki operirajo na jugu okoli Amiens in St. Quentin. V koliko se bo posrečila ta operacija bodo pokazali dogodki prihodnjih dni.

Težišče vseh nemških velikih operacij pa je bilo pretekli teden na ozemlju nemškega prodornega klina ali kakor ga Francozi imenujejo »nemškega žepa«. Ta klin je segal v soboto, 18. maja, približno od trdnjave Maubeuge preko trdnjave Hirson in kraja Vervins ob reki Serre do mesta Rethel ob reki Aisne, pa od tam

Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odjavja naravna »Franz-Josefova« grena voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otroci.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

naprej do Sedana. Francozi so sicer poskušali zaustaviti nemško prodiranje v prodornem klinu, zdi pa se, da je nastala v prvih urah po nemškem vdoru skozi po francoskih četah slabo zasedeno Daladieroovo linijo med francoskimi oddelki na tem odseku največja zmeda, ki so jo znali Nemci spretno izkoristiti. Francozi so celo pozabili pogoniti v znak za nemško napredovanje nadvse važne mostove preko reke Meuse. Nemško vrhovno vodstvo je pravilno ocenilo posledice francoske zmede in vrglo v prodorni klin svoje najboljše čete, na čelu jim 8 do 10 oklopnih divizij, ki so prodirale skozi severno Francijo proti morju kakor neustavljiv jeklen klin.

Nemški prodor proti morju

Dočim je še v soboto 18. maja vse kazalo, da bodo Nemci udarili z glavnimi silami proti Parizu, je postalo v ponedeljek 20. maja jasno, da streme pred vsem za tem, da se prebijajo do morja in tako razcepijo zavezniške sile na dva dela, ki med seboj ne bosta več v zvezi. Cilj, ki si ga je zastavilo nemško vrhovno vodstvo je tako velik, da je zanj pripravljeno doprinesti tudi največja tveganja in največje žrtve. Nemški prodor se je razširil v ponedeljek do črte mesto Rethel — Laon — St. Quentin — Le Cateau in nazaj do trdnjave Maubeuge. Francozi so se postavljali v bran, posrečilo pa se jim je samo zajeziti prodiranje proti jugu, dočim je pritiskalo kakih 3000 nemških tankov z orjaško silo bolj in bolj proti severozapadu, kjer se jim je postavljala po robu 9. francoska armija pod komando generala Girauda. Njene štiri divizije in pomožne brze enice lahkih in srednjih tankov pa niso bile v stanju odolovati strašnemu pritisku jeklene gmete nemških motoriziranih kolon, ki so jih v torek 22. maja pregazile in se spustile kakor jeklena reka od St. Quentin preko Amiens in Arrasa vse do mesteca Abbevillea ob izlivu reke Somme v morje.

Nemške napadalne divizije so s svojo taktiko drznih in brezobzirnih napadov dosegle velik strateški in nič manj velik moralni uspeh. Pod vtisom tega prodora je bil sestavljen tudi zgodovinski govor predsednika francoske vlade Reynauda, ki je odkrito priznal, da se nahaja Francija v resni nevarnosti in zavezniški v zelo težkem položaju. Posledica nemškega prodora

ra pa je bila tudi zamenjava dotedanjega vrhovnega komandanta zavezniških vojsk, generala Gamelina z generalom Weygandom, ki je prevzel na svoje rame tako težko in odgovorno nalogo, kakor redkokateri vojskovodja pred njim.

Srediti boji v severo-zapadni Franciji

Po prodoru nemških oklopnih divizij proti morju je bilo postavljeno zavezniško vojno vodstvo pred usodne odločitve. Odločilo se je postaviti se v bran nemškemu prodiranju z vrsto lokalnih ofenzivnih akcij pri katerih sodelujejo tako severna zavezniška vojska na severnem boku nemškega vodoravnega klina na črti Valenciennes — Douai — Cambrai — Arras, kakor na jugu operirajoča francoska vojska na črti Abbeville — Amiens — La Ferre — reka Somme — reka Aisne — trdnjava Montmedy. Te lokalne ofenzivne operacije zavezniško so še v teku in so združene z vrsto najbolj srditih bitk, o katerih pravijo Nemci sami, da prekašajo po svoji strahovitosti celo najbolj krvava poglavja zadnje svetovne vojne. Zavezniškom se je po pariških in londonskih poročilih v teku teh operacij posrečilo zavzeti Arras, Cambrai in Amiens in zožiti nemški žep pri Beaupomu med Cambrajem in Amiensom na širino 40 km. Ako pa se jim bo posrečilo presekanja nemški žep in s tem rešiti severne zavezniške vojske v zapadni Belgiji, je vprašanje, na katerega bodo odgovorili dogodki prihodnjih dni.

Kljub težkemu položaju pri Amiensu, Arrasu in Cambraju pošila nemško vrhovno vodstvo neprestano nove oddelke skozi grlo nemškega prodornega klina med Amiensom in Cambrajem proti zapadu, kjer operira motorizirana nemška armija generala Blücherja proti francoskim lukam ob Rokavskem kanalu in vse bolj pritiska na bok zavezniške vojske v zapadni Belgiji. Posrečilo se ji je prodreti do črte Boulogne — St. Omer — Bethune — Arras. Njen cilj je zasedba kanal-skih luk in združitev s severnimi nemškimi vojskami, ki potiskata združene belgijske, angleške in francoske divizije od Genta — Brugge — reke Lys proti jugu v prostor med Lillom — Valenciennesom — Cambrajem — Arrasom — St. Omerjem in morjem.

To in ono s Koroškega

Žene in dekleta kot nosilke slovenskega kulturnega življenja — Materinske proslave — Pojasnjen zločin Drobiž

Zaradi številnih vpoklicev mož in fantov je prešlo glavno breme slovenskega kulturnega udejstvovanja na Koroškem na žene in dekleta. Kaže, da se bodo dekleta obnesla zlasti v narodno najbolj ogroženih krajih. Kakor posnemamo iz »Koroškega Slovenca« bodo prihodnje nedelje, 26. t. m. občni zbori slov. kulturnih društev na Brdu pri Smohorju in v šmihelu pri Pliberku, naslednje nedelje pa v št. Tomažu nad Celovcem in v št. Petru na Vašinjah. Vsi ti občni zbori so povezani z materinskimi proslavami v bolj ali manj pestrim sporod. Na Brdu bo hkrati tudi občni zbor za slov. društvo v Meličah. Spored bo izpolnjen z deklaracijami in petjem, poleg tega bo govoril tudi zastopnik prosvetne centrale. Drugod so na sporedu tudi krajski zbori ter nastopi tamburašev in tamburašic.

V Bilčovsu bo materinska proslava, pri kateri bodo sodelovali predvsem otroci. Tudi v Svečah je bila lepa materinska proslava, na kateri so nastopali slovenski otroci in se z ljubkimi deklaracijami poklonili slovenskim materam.

Pretekli teden je prišlo na Koroško 270 otrok iz Bavarske. Za več tednov bodo nastanjeni pri zasebnih družinah. Istočasno odhaja na letovanje 253 koroških otrok v razne kraje Nemčije.

Slovenija v očeh italijanskega novinarja

Vodilni fašistični organ »Il Popolo d'Italia« z dne 21. t. m. je objavil daljšo reportažo svojega posebnega poročevalca Lina Pellegrinija iz Ljubljane. Po njegovem opisu posnemamo naslednje odstavke:

»Na psihologijo Slovencev se da zelo vplivati, znabiti tudi zaradi prirodne miroljubnosti slovenskega naroda. Deluje se lahko predvsem na manj odgovorne elemente, manj razgledane, manj rene... Spriču spremenljivosti teh značajev, ki znabiti vendarle še niso balkanski, se dejanski pomen dogodkov navadno ne občuti. Seveda, znano je, da so obmejni pa-

sovi navadno najbolj občutljivi in zato tudi najbolj vznemirljivi. To je človeško.« Poročevalec nato omenja s priznanjem poslednje ukrepe glede tiska ter prepovedi vseh zborovanj in sestajanj, razen verskih, ter dodaja: »Izjema glede verskih zbiranj je seveda velikega pomena za Slovenijo, kjer je ljudstvo po svoji ogromni večini katoliško. Ta katoliški značaj bi celo utegnil postati značilno zanimiv v pogledu slovenske usmeritve v odločilnih okoliščinah, ko bi bilo potrebno iz nujnosti napraviti kreposti. Za sedaj je to pozitiven element samo proti komunističnemu pronicanju... Slovenci so, kar ponavljam,

miroljubni po naravi, četudi iščejo sedaj s težavo svojo smer. Slovenci so vedno dobro razumeli — in tega ne vedo vsi —, kakšne so njihove prave, prirodne meje. Sami bi Slovenci gotovo ne bili sposobni velikih dejanj; njihove manifestacije bi bile bolj platonске, čustvene. Res je, da nekateri glasovi nimajo velikega pomena, vendar imam tu občutek, da se tu uresničuje bajka o pastirčici, ki vojuje zaradi volka...«

Poročevalec omenja v tej zvezi odmev prve vzpostavitev stikov med Beogradom in Moskvo ter z njim zaključuje svoje poročilo z navedenim občutkom.

Zamenjava nemških in poljskih internirancev

Curih, 23. maja. Z včeraj je potovalo preko Curiha v Francijo 95 francoskih državljanov, po večini žensk, ki so bili internirani v Varšavi in sedaj zamenjani za internirane Nemce v Franciji.

Kralj in knez namestnik na slavi gardne konjenice

Ob prihodu in odhodu sta bila pozdravljena z navdušenimi ovacijami

Beograd, 25. maja. p. Konjeniška brigada kraljeve garde je danes na tradicionalen način proslavila svojo slavo. Vojašnica in vse dvorišče sta bili okrašeni z zelenjem in zastavami. Na slavo so prišli tudi najvišji državni predstavniki, med njimi kraljeva namestnika dr. Stanković in dr. Perović, člani vlade z ministrskimi predstavniki, kulturnih in nacionalnih organizacij ter mnogo občinstva. Ob 10. sta prispele, burno pozdravljene, Nj. Vel. kralj Peter in Nj. Vis knez namestnik Pavle. Nj. Vel. kralj je nosil uniformo podnarednika-gojenja vojne akademije, Nj. Vis. knez namestnik pa uniformo armijskega generala. Visoka gosta so pozdravili navzoči odličniki in kot domačini poveljniki konjenice kraljeve garde general Zupančevac.

Kralj in knez namestnik sta pregledala častno četo, kakor je Nj. V. kralj pozdravil zbrane vojsake z vojaškim pozdravom: »Pomozi bog, junaci!« Vojski so mu grmko odgovorili: »Bog Ti pomogao!« Kralj je nato vojskom še čestital slavo, kakor je sledil slaviški obred. Poveljniki konjenice

kraljeve garde general Zupančevac je imel na zbrane vojsake krasen nagovor, v katerem jih je opozarjal na svetle tradicije kraljeve garde in jih pozival, da tudi oni enako požrtvovalno in junaško vrše svoje dolžnosti do kralja in domovine. Svoj govor je zaključil z vzklikom kralju, knezu namestniku in kraljevskemu domu, ki so se mu vsi zbrani navdušeno pridružili. Vojski so nato defilirali mimo Nj. Vel. kralja in ostalih visokih gostov, ki so bili zbrani na častni tribuni.

Po defileu se je Nj. V. kralj odpeljal nazaj na dvor, zopet spremljan z navdušenimi ovacijami, ostali gostje pa so se podali na zakuske, ki je bila prirejena v Gardijskem domu. Tu je poveljniki konjenice general Zupančevac nazdravil Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki se je na zdravico toplo zahvalil v kraljevem in svojem imenu. Zbrani oficirji in gostje so sprejeli besede Nj. Vis. kneza namestnika z dolgotrajnimi ovacijami, godba pa je intonirala državno himno. Po zakuski se je knez namestnik vrnil v dvor, pri odhodu zopet navdušeno akklamiran od vseh navzočih.

Hrvatski ban v Beogradu

Beograd, 25. maja. p. Ban Hrvatske, šubašić je prisel davi v Beograd. Dopol dne se je udeležil slave konjeniške brigade kraljeve garde, popoldne pa je bil sprejet v avdicenco pri Nj. Vis knezu namestniku Pavlu.

Trgovinska pogajanja s Turčijo

Beograd, 25. maja. p. Davi je prispele v Beograd turška trgovinska delegacija pod vodstvom direktorja kmetijskega ministristva Šefketa Perkinova. Z jugoslovensko delegacijo bo razpravljala o reviziji trgovinske pogodbe in prilagoditvi medsebojnega prometa novim razmeram. Prav tako se bodo ob tej priliki vodila pogajanja za novo ureditev opijskega sporazuma.

Poskušen atentat na Trockega

Mexico, 25. maja. A.A. (Reuter). Ameriška policija vodi energično preiskavo v zvezi z atentatom, ki je bil poskušan na Trockega. Na osnovi preiskave je bilo dognano, da se je atentata udeležilo okoli 30 oseb, ki so bile preobčele v stražnike. Posrečilo se jim je premagati onih pet stražnikov, ki so bili na straži pred stanovanjem Trockega. Ko so se atentatorji približali hiši, v kateri živi Trockij z ženo in vnukom, so začeli streljati, tako da se na vsem poslopu poznajo sledovi izstrelkov. Trockij, njegova žena in njegov vnuk so se rešili na ta način, da so se takoj, ko

počli prvi strel legli na tla. Tako so ležali ves čas streljanja, dokler se ni pojavila policija. Atentatorji pa so pobegnili ter preje vrgli še zažgano bombo. K sreči ta bomba ni eksplodirala. Vnuk Trockega je bil ranjen. Atentatorji so odpeljali s seboj osebnega tajnika Trockega.

V NEW-YORK:
»Roma« 10. VI. iz Trsta; 11. VI. iz Dubrovnika. — »Conte di Savoia« 11. VI. iz Genove.

V BUENOS AIRES:
»Virgilio« 12. VI. iz Genove. — »Vulcania« 19. VI. iz Trsta; 19. VI. iz Splita.

V VALPARAISO:
»Oceania« 21. VI. iz Genove.

Informacije:
»Italia« — Lloyd Triestino
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 15.

Navodila za sportni red v državi

Ministrstvo za telesno vzgojo predpisuje glavne smernice za bodočo notranjo ureditev sportnih organizacij zasebne pobude

Včeraj smo o akciji za sporazum med sportnimi zvezami na pobudo iz Beograda kratko pisali v sportni rubriki, danes pa so glede nadaljnje akcije dela za enotno organizacijo našega sporta že izšla posebna okvirna navodila ministrstva za telesno vzgojo, ki bodo lahko brez posebnih konferenc pripomogla, da se bo naše sportno življenje v bodoče spet razvijalo brez vpliva raznih krogov, ki so pri tej novi ureditvi zasledovali čisto drugačne cilje in ne samo sportne. Oficielno poročilo pravi:

Beograd, 25. maja. A.A. Zaradi čim uspešnejše in pravilnejše organizacije odn. reorganizacije državnih sportnih zvez kraljevine Jugoslavije in po čl. 1 uredbe o ureditvi ministrstva za telesno vzgojo je minister za telesno vzgojo Jevrem Tomić predpisal naslednja navodila za izdelavo pravil državnih združenj za telesno vzgojo:

1) Ime zveze. Državna sportna zveza ali telesno kulturna zveza, ki je pristojna za reprezentacijo in upravo določene panoge telesne vzgoje zasebne pobude na ozemlju vse kraljevine, mora imeti v svojem nazivu pojem »Jugoslovenska« ali »Kraljevine Jugoslavije« ter oznako panoge telesne vzgoje, za katero je včlanjena pri mednarodni zvezi, n. pr.: »Jugoslovenska plavalna zveza« ali »Plavalna zveza kr. Jugoslavije«. Naziv »Vrhovna«, ki je bil sprejet pri nekaterih zvezah, ni potreben.

2) Sedež zveze. — Sedež državne sportne zveze mora biti v kraju, kjer so najbolj pogoji za njen procvit, t. j. v prestolnici ali v naravnem središču dotične sportne panoge. Pri določanju naravnega središča je treba upoštevati tradicijo kakor tudi popularnost dotične sportne panoge, prav tako pa tudi organizatorčno sposobnost in tehnično opremo sportnih delavcev v dotičnem kraju. Glede sedeža zveze odloča zvezna skupščina.

3) Organizacija zveze. — Posamezne državne sportne zveze ustanavljajo narodne

zveze (srbska, hrvatska, slovenska) sporazumno. V pravih narodnih zvez mora biti predvideno včlanjenje teh zvez v ustrezno državno zvezo kraljevine Jugoslavije. Po panogah telesne vzgoje, v katerih ni narodnih zvez, ustanavljajo državno sportno zvezo klubi z vsega ozemlja države sporazumno in neposredno. Do ustanovitve vseh narodnih zvez bodo klubi s področja, na katerem narodna zveza ni bila ustanovljena, neposredni člani državne sportne zveze.

4) Področje in pristojnost zveze. — Državne sportne zveze obsegajo celotno državno ozemlje in so edini vrhovni uradni zastopniki za pristojne stroške telesne vzgoje nasproti vrhovni državni upravi in Inozemstvu, kar se kaže v včlanjenju v mednarodni zvezi. Pristojnost sportnih zvez kraljevine Jugoslavije v odnosu nasproti članom (narodne zveze, klubi) bo urejena s pravili. Kraljevine pristojnost narodnih zvez se bo strinjala z upravno politično ureditvijo države.

5) Postopek pri reorganizaciji. — Da bi se preprečili nesporazumi in spori, ki bi utegneli biti škodljivi za sportne interese, je potrebno, da se pred reorganizacijo vsake zveze posvetuje uprava obstoječe zveze s sportnimi delegati močnejših sportnih središč (predvsem Beograda, Zagreba in Ljubljane), da se tako doseže sporazum glede reorganizacije zveze. Dokler sporazum ni dosežen, se reorganizacija ne sme začeti. Če kakšna državna sportna zveza začne z reorganizacijo brez prejšnjega sporazuma in ne pride do soglasja glede vprašanja pravil niti v roku 6 mesecev, bo dal minister za telesno vzgojo navodila za rešitev sportnih vprašanj. Pri izdelavi pravil je treba paziti na čim širšo samoupravo članov državne zveze, če gre za narodne zveze. V smislu zakonskih določb o združenjih in posvetih ter po čl. 1. tle. 3 uredbe o ureditvi ministrstva za telesno vzgojo odobrava pravila državnih sportnih zvez kraljevine Jugoslavije ministrstvo za ljudsko telesno vzgojo.

Gospodarstvo

Zboljšanje zaposlenosti v marcu

Po najnovejši statistiki Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je zaposlenost v Sloveniji od februarja do marca precej zboljšala. Medtem ko smo v februarju zabeležili le slab sezonski dvig števila zaposlenega delavstva (od januarja do februarja je število zavarovancev naraslo le za 1391 nasproti 2641 v lanskem letu) nam je marec prinesel prav naglo povečanje števila zaposlenih delavcev. Od februarja do marca se je skupno število zavarovancev pri OUZD v Ljubljani povečalo za 5895, medtem ko je v lanskem marcu znašal ta sezonski dvig le 2714 zavarovancev. Sezonsko zboljšanje zaposlenosti je imelo za posledico, da se je skupno število zavarovancev dvignilo preko lanske višine. Med tem ko smo imeli v februarju 91.265 zavarovancev (za 1033 manj nego lani), se je število v marcu povzpelo na 97.160, to je za 1448 več nego v lanskem marcu.

V marcu se je znova povečala dnevna zavarovana meza. Med tem ko je v februarju znašala 25.51 din, je v marcu dosegla 26.15 din in je bila pri tem za 0.93 višja nego lani. Skupna dnevna zavarovana meza pa se je v marcu dvignila na 2.541.000 din, to je za 127.000 din več nego lani.

Od celotnega povečanja števila zavarovancev od februarja do marca (za 5895) odpade pretežno del na gradbeno stroko. Pri gradnji cest, železnic in vodnih zgradb je število zavarovancev naraslo za 2722, pri gradnjah nad zemljo za 1087 in v industriji gradbenega materiala za 401. Značilnejše povečanje je zabeleženo v gozdno-žagarski industriji, kjer je število zavarovancev v marcu naraslo za 723. Tudi v tekstilni industriji se je število zapo-

slenih delavcev povečalo za 218 in v oblačilni industriji za 225. Da je bilo v marcu skupno število zavarovanih delavcev za 1448 večje nego lani, je pripisati izključno narasli zaposlenosti pri gradnji železnic, cest in vodnih zgradb, saj je bilo pri teh delih v marcu zaposlenih 7057 delavcev, to je za 3656 več nego lani. To povečanje števila zaposlenih delavcev je v zvezi z gradnjo železnic Crnomelj - Vrbovsko. V ostalem pa je zaposlenost v gradbeni stroki precej manjša nego v lanskem letu. Tako je število zavarovancev, zaposlenih pri gradnjah nad zemljo v primeri z lanskim marcem nazadovalo za 1249 na 2073 in zaposlenost delavcev v industriji gradbenega materiala za 477 na 4017.

Navzlic povečanju od februarja do marca je bila zaposlenost v gozdno-žagarski industriji manjša nego lani, saj je v tej stroki število zavarovancev v primeri z lanskim marcem nazadovalo za 552 na 6932, vrh tega pa v industriji za predelovanje lesa za 345 na 4181.

Tudi v tekstilni industriji je zaposlenost še vedno slabša nego lani in je bilo v marcu zavarovanih povprečno 16.827 delavcev (za 524 manj nego lani) ter v oblačilni industriji 5274 delavcev (za 218 manj nego lani). Nadalje je bilo v usnjarski industriji 1994 delavcev (za 115 manj) in v čevljarški industriji 3031 delavcev (za 55 manj); nadalje v kemični industriji 2385 delavcev (za 124 manj) in v grafični stroki 1204 delavci (za 40 manj). Povečanje pa izkazuje kovinska industrija, kjer je bilo v marcu 8200 delavcev (za 255 več) in gostinska stroka, kjer je bilo zaposlenih 3245 delavcev in nameštencev (za 130 več).

Novi kovanci po 10 din

Na podlagi zakona o umiku starega in o kovanju novega kovinskega denarja od 31. julija 1937, in v sporazumu z Narodno banko je finančni minister izdal naslednji odlok: Od 31. t. m. se bo začel preko Narodne banke postopno puščati v promet novi kovani denar po 10 din in niklija, skovan na podlagi zakona o umiku in o kovanju novega kovinskega denarja od 31. julija 1937.

Novi kovanci po 10 din so izdelani iz čistega niklija in imajo po zakonu določen premer 23 mm z nazobčanim obodom in so teži 5 g. Na sprednji strani je vtisnjen desni profil Nj. Vel. kralja Petra II.; nad njim vzporedno s koncem gravure tega lika je podpis umetnika F. Dincić v cirilici, okoli lika Nj. Vel. kralja pa je v krogu vtisnjeno »Kraljevina Jugoslavija« in sicer v cirilici. Na zadnji strani je vtisnjena vrednost kovanca v arabskih številkah »10« z oznako »dinarije«, in sicer v latinici, pod tem pa je v arabskih številkah napisana letnica 1938. Nad število 10, ki predstavlja vrednost kovanca,

je vtisnjena kruna kraljevine Jugoslavije. Na desni strani je v polkrogu vtisnjena bukovca vejica, na levi strani pa prav tako v polkrogu lorjorjeva vejica. Obe sta zvezani s trakom in se z vrhovi dotikata krunne Jugoslavije.

Stari kovanci po 10 din se vzamejo iz prometa do 31. avgusta.

Na podlagi § 1. zakona o umiku starega denarja iz obkoda in o kovanju novega ter v sporazumu z Narodno banko je finančni minister izdal naslednji odlok: Začenši od 31. maja t. l. in v roku 3 mesecev, to je do 31. avgusta vključno, se umakne iz prometa stari srebrni denar po 10 din, skovan na podlagi zakona o kovanju srebrnega denarja po 10 in 20 din od 28. novembra 1931. Po preteku gornjega roka preneha biti ta vrsta denarja zakonito plačilno sredstvo in bo moglo te kovanice v naknadnem roku 6 mesecev zamenjati brez obdobja z novim denarjem pri blaginji Narodne banke in državnih finančnih ustanovah.

se more vsakdo mnogo naučiti, poleg tega pa vidi na vselejmu številne izjave in novosti, ki jih lahko s pridom umelje v svoji trgovini in seznanj z njimi konzument. Poleg tega je vselejmu tudi konkurenčni trg. Tu ima vsak dovolj priložnosti, da primerja blago z blazom, da podrobneje preizkuša njegovo kakovost in razmisli o cenah in modalitetah dobave. Vsak trgovec bo na vselejmu dobil jasnejši pregled in bo tudi v svoji trgovini napravil boljši razpored. Zaradi tega mora napredni trgovec posvetiti vselejmu največjo pozornost, ker je to najvažnejša ustanova za izmenjavo dobrin.

— Konkurz je razglašen o imovini Edvarda Mesesnela, posestnika v Ljubljani na Viču 155, registriranega pod firmo Edv. Mesesnel, Vič, mlinska in žagarska obrt (upravnik mase dr. Friderik Luckmann, odv. v Ljubljani; prvi zbor upnikov 13. junija ob 11., prijavni rok do 10. junija,

— Dobave, štab dravske divizijske oblasti v Ljubljani, savske v Zagrebu, osiške v Osijeku in štab IV. armijske oblasti v Zagrebu sprejema vsak dan ponudbe za dobavo večje količine živil in krme, štab dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema ponudbe za dobavo večje množine ovs, sena in slame ter koruze. Nabavni centri so: Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj, Vrhnika, Skofja Loka, Ribnica in Vel. Bloke. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 27. t. m. ponudbe za dobavo lesenih in železnih kopit ter raznega orodja za čevljarje, do 29. t. m. za dobavo grafitnih loncev, do 30. t. m. za dobavo pocinkanih sodov in do 6. junija za dobavo bombažnega platna ter sukanca. Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 27. t. m. ponudbe za dobavo 6.000 aluminijastih porcij, lanenega in konopnega platna, do 28. t. m. za dobavo belega in modrega platna ter polnih gum za kolesa, do 10. junija za dobavo raznih vrst jekla ter orodnega jekla, do 15. junija pa za dobavo cevi iz vulkanizirane gume. 2. Hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo gum.

— Licitacije. Dne 27. t. m. bo v intendanti štaba jadranske divizijske oblasti v Splitu licitacija za dobavo večje količine petroleja. Dne 31. t. m. bo v pisarni štaba za utrjevanje v Ljubljani pismena pogodba za popravilo kletnih oddelkov vojašnice »Vojvode Mišića« v Ljubljani. Dne 27. t. m. bodo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani sklepali neposredno pogodbo za dobavo raznih živil (krompir, testenine, olje, čaj in dr.). Dne 28. t. m. bo pri štabu šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu licitacija za dobavo sena, slame, jčmena in koruze.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 9.15 milijona din nasproti 5.73 milijona din v prejšnjem tednu. Na efektnem tržišču so državni papirji popuščali. Vojaška škoda, ki je že prejšnji teden popustila od 430 na 410 — 415, je znova nazadovala na 400 do 403. Tudi tečaj ostalih državnih papirjev so nazadovale.

DEVIZE

Curih. Beograd 10, Pariz 8.10, London 14.30, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.75, Stockholm 106.37, Sofija 5.50, Budimpešta 79, Atene 3.10,

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 25. maja. Začetni tečaji: pšenica: za maj 83.25, za julij 83.50, za sept. 84.375; koruza: za maj 62.625, za julij 61.625.

Ljubljanski trg

Trg je sedaj z vsakovernost zelenjavo tako dobro založen, da nam v tem pogledu preostane le še želja, da bi bila zelenjava še cenejša. Uvoženo solato gospodinjke za domačo porabo ne kupujejo več mnogo, ker je sedaj dovolj domače berivke, ki je že poceni. Tudi je že dovolj glavice mehke solate, ki pa je še vedno po 50 par do 1 din glava. Domači beluši so cenejši, in sicer prodajajo butarice po 4 do 6 din. Pripraviti se da tudi nadomestek beluše iz mandgoldovega stebra. Prav tako so okusni in dosti cenejši. Kot najcenejši sveži kompot pride sedaj v poštev rabarbara, ki je v tem letnem času zelo sočna. Tudi za vkuhanje je zelo priporočljiva. Iz listov pa lah-

ko pripravimo izvrstno prikuho, na isti način kakor špinačo. Čas je ugoden za razne zelenjavne juhe iz mladih zelišč. Uvožen zelenjav se še po večini ogibamo, ker so cene visoke. Izjema je grah (po 7 do 8 din kg) iz katerega lahko pripravimo raznovrstna jedila. Cena jaje se ni spremenila, perutnina pa se je zopet nekoliko podražila tako da prodajajo sedaj kokoši po 16 do 18 din kg, žive teže. Nekaj je še prav lepih jabolk od 10 do 12 din, slabše vrste in že nagnite so od 6 do 8 din kg. Letos je še vedno mnogo suhih češkelj na trgu po 6 do 8 din kg. Prav okusne so češnje po 12 do 16 din kg. Za enkrat jih kupujejo večinoma samo po četrtil kilograma. Konzum se pač vedno ravna po plačilnih zmoglostih kupca. Nič ne kaže, da bi se surovo maslo kaj pocenilo. Cena se giblje od 36 do 48 din kg. Včeraj so gospodinjke zaman povpraševale po morskih ribah. Bilo jih je malo in so že v petek vse razprodali. Cena domačim ribam je ostala neizpremenjena.

BELEŽKE

Balkan in Rusija

Posebni poročevalec beograjske »Politike« v Carigradu javlja svojemu listu dne 24. t. m. med drugim:

»Razen vesti, ki so že pred nekaj dnevi izzvala ugodne komentarje in po katerih je Sovjetska Rusija obvestila velike evropske države, da ne bo dopustila nobene spremembe sedanjega stanja na Balkanu, je danes prispela druga vest, ki jo smatramo kot zadnji opomin sovjetske Rusije. Po tej vesti je Sovjetska Rusija pripravljena, da se tudi z oboroženo silo upre vsakemu takemu poskusu in da je v ta namen že ukrenila vse potrebno.

Turčija, ki je vedno poudarjala željo po ohranitvi miru, je sprejela to vest zelo ugodno. Politični krogi opozarjajo ob tej priliki na ankerski pakt med Anglijo, Francijo in Turčijo, kateremu je bil dodan protokol, ki izrecno poudarja, da Turčija ne bo šla v vojno proti Rusiji. Poudarjajoč obenem važnost zblizbanja sovjetske Rusije in Jugoslavije, turška javnost mirno in z zaupanjem gleda na razvoj dogodkov na Balkanu.

Vsa država ena fronta

»Sokolski glasnik«, glavno glasilo Sokola kraljevine Jugoslavije, objavlja beležko, v kateri med drugim pravi:

»Težki in usodni časi, v katerih živimo, nalagajo vsaki državi in vsakemu narodu, da zbereta vse svoje sile za ohranitev samostojnosti in svobode. Zaradi tega bo storjeno v primeru vojne ali pa že pred njo vse potrebno, da se bodo ohranili red, mir, disciplina in edinstvo naroda. V današnji vojni ni več razlik med neposredno fronto in zaledjem. V primeru vojnega konflikta je danes izpostavljen vsak del države sovražnim napadom v najboljših različnih oblikah. Zaradi tega je danes fronta razširjena preko vse države in veljajo za vse državljane iste dolžnosti kakor za bojevnike na fronti. Vsakdo, ki javno ali tajno dela in ruje proti življenjskim interesom države in naroda — bodisi iz prepričanja, ali po naročilu — naj ve, da je zaigral svojo glavo. Proti takim ljudem ne bo nobenega usmiljenja in priznanašanja. V današnjih časih mora vsak državljani dobr premisliti, kaj počne in govori, prav tako pa tudi, s kom se druži. Zaledje ne predstavlja nič drugega, kakor fronte in se bo z vsakomur postopalo tako kakor na fronti.

»Politika« napoveduje razčiščenje položaja

Podpredsednik vlade dr. Maček je dal novinarjem daljšo izjavo o nedeljskih občinskih volitvah v banovini Hrvatski. »Po mojem mnenju — je dejal med drugim — občinske volitve niso nikako merilo za presojo politične moči te ali one stranke med narodom. Medtem pa so maloštevilni nasprotniki politike sporazuma med Srbi in Hrvatski poskušali te volitve izkoristiti v svoje politične namene. Predočili so voličem celo, da bodo z glasovanjem izrazili, ali odobravajo sporazum ali ne.

»Po volitvah morem — je nadaljeval dr. Maček — z zadovoljstvom izjaviti, da je dosegla koalicija HSS in SDS v Hrvatski 90 odst. zmaga. Pri tem posebej naglašam, da je SDS dobila večino glasov vseh Srbov v Hrvatski. Izraziti nasprotniki sporazuma pa so zmagali le v štirih odstotkih vseh občin. Če se predoči, koliko je med prebivalstvom banovine Hrvatske Srbov, pomeni to, da se je proti sporazumu izrazila le ena petina Srbov v Hrvatski. Mi nismo bili za politično borbo pri občinskih volitvah. Oni pa, ki so jo iskali, mislim, da so lahko sami toliko pametni, da bodo iz tega izvajali vse potrebne zaključke.

V zvezi s to izjavo dr. Mačka poroča beograjska »Politika«, da so se politične prilike v Beogradu zaradi občinskih volitev v banovini Hrvatski prilično komplicirale. Kako se bodo razvijale, se bo pokazalo v teku prihodnjega tedna, kajti v začetku prihodnjega tedna bo sejala političnega komiteja ministrov, na kateri bodo razpravljali o hrvatskih občinskih volitvah in o položaju, ki je nastal po njihovem rezultatu. Po informacijah iz političnih krogov v Zagrebu je sedaj gotovo, da so pred občinskimi volitvami v srbskih in mešanih srezih gotovi ljudje odkrito agitirali proti sporazumu. Pri tem so uživali podporo ljudi, ki ne bi smeli kaj takega dopustiti.

Seja vodstva KDK

V petek dopoldne je bila v Zagrebu pod predsedstvom dr. Mačka seja vodstva Kmetoske demokratske koalicije. Udeležili so se je poleg dr. Mačka še podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić, glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević, predsednik izvršnega odbora SDS Večeslav Vilder in glavni tajnik SDS Sava Kosanović. Razpravljali so o političnem položaju, ki je nastal po občinskih volitvah v banovini Hrvatski. Sprejeti so bili sklepi, ki pa niso bili sporočeni javnosti.

Ker niso bili objavljeni številni rezultati...

O volitvah na Hrvatskem niso bili objavljeni nikakršni številni rezultati. To je povod, da se je sedaj razvnela med različnimi listi živahna razprava o tem, kdo je v srbskih in mešanih občinah dobil več glasov. Tako n. pr. trdi »Nova riječ«, da so samostojni demokrati razven občine Virgin-

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode Pri žolčnih kamnih in kro-ničnem vnetju žolčnega mehurja

je treba piti štirikrat na dan 100—200 g segrete vode Donat! — Hitro piti!

aprila letošnjega leta. Kakor pa sedaj poročajo iz Kevna, so tamkajšnji Nemci prejeli navodila, naj prijavijo svoje premoženje nemški izselitveni komisiji do 1. junija letošnjega leta, ker bodo morali naknadne v juniju zapustiti litovsko ozemlje. Iz tega sledi, da bo dosledno izveden sporazum, sklenjen med Ribbentropom in Molotovom, da se morajo namreč vsi Nemci iz sovjetske interesne sfere, kamor spadajo sedaj vse tri baltiške države, čimprej izseliti.

Tožno slovo od Tineta Taborja

Ljubljana, 25. maja

Globoko pietetno je bilo današnje slovo od prerano umrlega rez. letalskega podporočnika Tineta Tabora, katerega zemsko ostanke so prepeljali iz Tuzle v njegovo rodno mesto Ljubljano, da jih tu položijo z zadnjemu počitku. Že dosti pred napovedano uro se je pred mrliško vežo na Vidovdanski cesti zbrala množica pogrebcev, da sprejmo na zadnji poti mladega junaka našega sinjega neba.

Preden so nesli akademiki, člani JNAD Jugoslavije krsto na vojaško lafeto, je zbor akademikov krasno zapel žalostinko, vojaška godba pa je zaigrala žalno koračnico. Častna četa vojakov je strumno pozdravila mladega rezervnega oficirja, vsem prisotnim prijateljem in številnim znancem pa je bilo tesno pri srcu, ko je simpatični Tine Tabor nastopil svojo poslednjo pot.

V sprevodu so se za nosilce številnih vojaških vencev uvrstili predvsem akademiki, člani obeh nacionalnih društev »Jugoslavijec«, ki ji je bil pokojni Tine Tabor zvest član in »Edinstva« ter prvi zbor akademikov. Lafeto v katero so bili vpreženi 3 pari »rijavcev«, so spremljali podoficirji, takoj za krsto pa so se poleg globoko potrhtih sorodnikov zvrstili številni oficirji vseh vrst orožja s komandantom aerodroma na čelu, dalje predstavniki civilne pilotske šole in udruženja turističnih pilotov, zastopniki univerze, številni akademiki starešine »Jadrana« in juristi člani DSJF, za njimi pa zelo veliko število spremljevalcev, ki so dobrega Tineta poznali, spoštovali in imeli radi.

Po opravljenih molitvah v pokopališki kapeli pri Sv. Križu so zopet odnesli akademiki krsto do groba nad katerim so prav tedaj zabrnili trije močni bombniki, ki so ves čas tudi spremljali žalni sprevod. Ko je duhovnik končal molitve, je prvi pristopil h grobu pokojnikov prijatelj in tovariš v vojaški službi rez. letalski podporočnik Branko Majcen, ki se je v zbranih iskrenih občutenih besedah poslovil od dobrega tovariša in pravega prijatelja, ki je toliko preživel s komandantom svoje upolno mlado življenje. V imenu vseh prijateljev letalcev je ppor. Majcen vbejil svojemu dobremu drugu, da bodo kakor Tine neustrašno čuvali svobodno nebo, svobodne velike domovine. — Predsednik JNAD Jugoslavije Boris Židarič se je enako toplo poslovil v imenu nacionalnih akademikov in s prisrčnimi besedami orisal vredni, življenja polni lik preminulega tovariša, katerega humor je bil po n inteligentnih domislic in zdrave življenjske sile. Nacionalni akademiki so po svojem predstavniku ob grobu dragega jim tovariša, ki je prvi od njih položil življenje na oltar domovine, v težkih časih nove dobe, objublili, da bodo vedeli, kje jim je mesto, kadar bo domovina pozvala tudi nje, da izvrše svojo dolžnost. Še v imenu prijateljev-juristov je spregovoril pravnik Bogdan Zan, ob katerega slovesu je pač res bilo že redko oko brez solze, saj so vsi prisotni globoko resno čutili težo težkega udarca, ki je zadela vse številne prijatelje dobrega Tineta.

Kinematografiji

Ptuj. Zvočni kino bo predvajal danes ob pol 16., pol 19. in pol 21. vefilma »Suez«, dramo o gradbi Sueškega prekopa. (—)

Jesenice. Kino Radio predvaja danes ob 15. uri in pol 21. uri napet špijski vefilm »Gibraltar« s slavno Viviano Romanec. Med dodatki tudi zvočni tednik. Sledi »Beg na Jadran«. (—)

Bled. Danes popoldne in zvečer bo predvajal zvočni kino veseli in zabavni film Stanlio in Olio v Alaph in običajni dodatek. Danes teden vefilma »Demonska simfonija«.

Kranj. Kino Narodni dom prikazuje danes napeto, kriminalno filmsko delo »Mr. Motto — Tajinstveni kaznjeneec«. (—)

Neizmerno žalostni sporočamo, da je danes ob 20. preminul po dolgem in mučnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, naš dobri in skrbni soprog, oče, stric in svak, gospod

Josip Klovár

NADZORNIK JUGOSLOVANSKE TISKARNE V POK.

Draga pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku v ponedeljek, dne 27. maja 1940 ob pol 5. popoldne iz marliške veže Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta št. 9, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 25. maja 1940.

Zalujoča soproga ANTONIJA, otroci in ostalo sorodstvo.

Vprašanje bolniških postelj za jetične

Protituberkulozni teden gre proti koncu. Že danes lahko ugotovimo, da je bil odziv javnosti v vsakem oziru jako dober. Karšnikoli pa bo gmojni uspeh tedna, eno bi morali vsaj doseči: jasnost o vprašanju kot takem. Bolniške postelje za jetične bolnike so nam dejansko potrebne in bodo potrebne še precejšnje število let, vsekakor pa toliko časa, da se nam izplača to vprašanje obravnavati z vso resnostjo.

Kak pa je položaj danes? Vsi vemo, da je treba računati s številom vsaj 1.500 smrtnih slučajev za jeto v Sloveniji. Temu številu pa odgovarja po stari skušnji trikratno število bolnikov, ki so potrebni zdravljenja. To skušnjo pa potrjuje tudi vsakodnevna praksa naših dispanzerjev, bolnic in zdravilišč. Saj se je tekoma leta 1939. n. pr. zdravilo radi jeteke po bolnicah in zdraviliščih nekaj več kot 3.700 bolnikov. Kdo bi pa dvomil, da je mnogo bolnikov ostalo doma, med njimi ravno najtežji? Če so dispanzerski zdravniki Slovenije na svojem zadnjem sestanku sprejeli resolucijo, katere prva dva stavka se glasi: »1. Pomanjkanje bolniških postelj za bolnike z jeto pljuč in drugih organov je izredno občutno. Brez vsem zahtevam sodobne medicine odgovarjajoče oskrbe teh bolnikov pa je uspešna borba proti jetični nemogoča. 2. Vprašanje bolniških postelj za tuberkulozne bolnike je trojno: izpolniti in degradirati je treba zdravilišča in bolnice, oziroma oddelke za tuberkulozne pri bolnicah; skrbeti moramo za to, da postanejo že sedaj razpoložljive postelje po naših zdraviliščih in prvi vrsti dostopne slovenskim bolnikom ter končno skrbeti za dosledno zdravljenje siromašnih bolnikov« — tedaj so vedeli, kaj hočejo.

Nihče, kdor resnično pozna vprašanje jeteke, ne bo mogel mimo tega vprašanja. Dispanzerje imamo in zadovoljni smo, ko ugotovimo, da ti dispanzerji opravljajo dobro in koristno delo. Čim boljše pa je delo dispanzerja, tem več bo našel jetičnih, ki so potrebni oskrbe, to se pravi bolniških postelj bodisi v bolnici ali v zdravilišču. Drugi del naloge dispanzerja pa je v tem, da prevzame v oskrbo one bolnike, ki se lahko zdravijo ambulantno, pa za zdravljenje pri privatnem zdravniku nimajo sredstev. Z obeh ukrepov — s pravčasnim odkritjem bolezni in s prevzemom bolnika v nadaljnje zdravljenje po odhodu iz zavoda — dispanzer mnogo pripomore k temu, da se povprečna oskrbna doba jetičnega bolnika znatno skrajša. S tem pa obenem pomaga, da bo manj postelj treba rezervirati za tuberkulozne bolnike.

Socialno in splošno higiensko udeleževanje dispanzerja in drugih higienskih ustanov spada pač v drugo poglavje. Gotovo: več čistosti, boljše stanovanja, predvsem boljše hrana, manj alkoholizma in koliko je še teh ob vsaki priliki ponovljenih gesel — pa bo manj jeteke. Saj je res, da bi s tem in poleg tega še z čisto prirodnim potekom tuberkuloze kot epidemične bolezni — zelo zanimivo vprašanje, na katero se pa tu ne morem spuščati — število tuberkuloznih samo po sebi nazadovalo. Toda to nazadovanje bi bilo od sila počasno tudi, če bi bili vsi ti ukrepi res takoj izvedljivi in bi takoj stopili v akcijo v polni svoji veljavi. Na to ne moremo čakati, kakor niso čakali v nobeni državi, ki hoče s pravico nositi ime kulturne države.

V resnici je pa tako, da so ravno te države, ki od nekdanj veljajo kot najbolj napredne v gospodarskem in zdravstvenem ter splošno kulturnem pogledu, tudi največ storili za ono borbo s tuberkulozo, ki se ne omeji samo s splošnimi higienskimi ukrepi, temveč da so svojo energijo koncentrirale proti jetični kot taki. Veliko število dispanzerjev, veliko število zdravilišč in bolnic, ustanove, od katerih se nam še sanjati ne sme, kakor kolonije za odprto tuberkulozo, za jetične brezdomce, zavodi za oskrbo bolnikov po odpuštu iz zdravilišča in pred nastopom dela, zdravilišča ob morju in v planinah za kostono jeto in še mnogo tega, pa še povrh dostopnost vseh teh dobrih stvari vsem slojem prebivalstva, to so etape na poti kulturne države v borbi proti tuberkulozi.

Število bolnišnic in bolniških zavodov ne samo za tuberkulozo je gotovo merilo za standard zdravstvene kulture katerega naroda in države. Za postelje za jetične imamo tako merilo, ki se da izraziti v preprosti številki. Najmanjša zahteva je, da naj bi imel vsak bolnik z jeto — razume se samo s tako obliko te bolezni, ki je zdravljena res potrebna — bolniško posteljo na razpolago 3 do 4 mesece, lahko bolni pač manj, ker se po tem lahko zdravil doma pod vodstvom svojega zdravnika ali dispanzerja, težje bolni več in neozdravljivi do smrti. Če bi to hoteli vsem bolnikom nuditi, tedaj bi morali imeti na razpolago toliko bolniških postelj, kolikor imamo smrtnih primerov za jeto, v Sloveniji tedaj 1.500 postelj. Po razmerju, koliko smrtnih slučajev pride v kaki državi na eno bolniško posteljo, se lahko vidi kako dotična država skrbi za svoje jeteke. Da vzamemo to razmerje, ki se na prvi pogled nekoliko čudno vidi, postane razumljivo, ako pomislimo, da je jetika v raznih državah zelo različno razširjena in bi bilo za to napačno računati, na koliko prebivalcev pride ena bolniška postelja za tuberkulozo.

Poglejmo si malo, kakšno je to razmerje po raznih državah. V Jugoslaviji pride na eno bolniško posteljo (vedno računano zdravilišča in bolnice skupaj) približno 8 smrtnih primerov. V Rumuniji in v Poljski je to razmerje približno enako slabo, namreč 1:7, na Portugalskem 1:5, v bivši CSR je bilo to razmerje že znatno boljše, namreč 1:3, prav takšno je na Grškem in na pr. mali Estoniji. Minimalni zahtevi se približa razmerje v Nemčiji, kjer je bilo 1:3, 1:6 bolnika na eno posteljo, v Angliji, kjer je razmerje 1:13, v Franciji, kjer je 1:1. Italija in Združene države so dosegle razmerje 1:0,8 in švedska celo 1:0,6. Ako vzamemo švicarščino in računamo, pomeni to, da bi se v Jugoslaviji vsak tuberkulozni bolnik lahko zdravil 14 dni v kakem zavodu, v Franciji 4 mesece, v Italiji pa skoraj pet mesecev in na švedskem celo približno pol leta.

Slovenija je v tem oziru v svojevrstnem položaju. Ima tri zdravilišča in nekaj oddelkov za tuberkulozo pri bolnicah in s tem vsega skupaj že danes čez 600 postelj, ko bo pa novi paviljon na Goliniku gotov.

— konec tega leta — tedaj jih bo že kar okrog 700. Ker pa sprejemajo in morajo sprejemati naša zdravilišča bolnike iz vseh delov naše države, odpade od njihovih postelj na slovenske bolnike samo približno petina, to je torej približno sto in Slovenija torej razpolaga vsega skupaj samo z okrog 250 posteljami. Razmerje v Sloveniji je torej 1 napram 6, torej samo nekoliko boljše kot v celi državi. Ker pa so pri izračunavanju tega razmerja vpoštevani samo primeri resnega obolenja, bo dejanska potreba še večja. Saj je poleg bolnikov s težko odprto tuberkulozo pljuč, s težko tuberkulozo kosti, kože itd. še dosti takih, ki bi bili potrebni zdravljenja, če prav manj nujno, kakor prej navedeni.

Ne smrtna nesreča, temveč samomor

Nalašč je zavozil z motociklom v hišo

Mokronog, 25. maja. K poročilu o smrtni nesreči v Mokronogu, ki se je pripetila dan pred Telovim, moramo po poznejših ugotovitvah poročati da je bil to samomor. Kakor se je ugotovilo iz poslovnega pisma, ki so ga našli pri pokojniku, naslovljenega na njegovo dekle, bivajoče v občini Trebeljnu, je šel Černe sam v smrt iz strahu pred kaznijo. Černe je baje samovoljno zapustil vojaško službovanje in obiskal svoje dekle na

Kavčiča zaslišujejo na policiji

Izsledili so ga na podlagi osebnega opisa

Ljubljana, 25. maja. Kavčiča zaslišujejo na policiji in bo najbrž še danes izročen sodišču. Na dan je prišlo še nekaj prav zanimivih reči o razbojnikovem življenju in udeleževanju. Tudi vlom sam je dopolnjen še z nekaterimi dejstvi. Poročali smo, da je Kavčič pri njem pištolo za stranje, toda Černe trdi, da te pištole v lomilcu ni imel, marveč pravi revolver z rjavo cevjo. V trgovino je stopil skozi zadnja vrata, ker je vrata na ulico juvelir že prej zaklenil in pustil šop s ključi od obojih vrat in blagajne na pultu. Kako hladnokrvnen in prebrisan je ropar bil, dokazuje dejstvo, da je po napadu na Črmeta zaklenil zadnja vrata za seboj ter tako v resnici nemoteno opravil svoj posel. Tudi, če bi zvezani Černe kričali na pomoč, bi ga od zunaj nihče ne slišal, saj bi v šundru opoldanskega uličnega vrvenja njegov glas zamrl.

Na sled so prišli Kavčiču prav za prav na podlagi osebnega opisa, ki ga je navedel Černe in prodajalka v Tičarjevi trgovini. Zdal je prišlo na dan — kar potrjuje Černetova prodajalka — da je Kavčič od 14. do 21. maja, vse do zločina, vsak dan opoldne prežal pred Černetovo trgovino, opazoval skozi izločena okna, kdaj lokal zapirajo in odpirajo, kdaj Černetova prodajalka odhaja in prihaja. Policijska preiskava, ki jo je z največjim uspehom vodil g. Lovrečič, je potlej odkrila vlomilčev identitetni in pri svoji sestri, ki je usmiljenka v zavodu na Poljanski cesti 16 se je potlej ujel. Več ljudi je že prej opozorilo policijo na sumljivega Kavčiča. Dovedno hrvaško-primosko narečje je prav

Preiskava o zagorski zadevi

Koširja je le velika lahkovernost spravila na krivo pot

Litija, 25. maja. Včeraj dopoldne je vladalo veliko zanimanje za ponarejalni stroj, ki so ga poslali iz Zagorja z vlakom in so ga tukajšnji sodni uslužbenci prepejajali na sodišče, kjer bo shranjen kot korpus delicti. Stroj je bil nabavljen v Zagrebu. Nabavil ga je pred meseci Anton Grašič, pačdaš ponarejalca Majcna. Katera trdila ga je izdelala, še ni ugotovljeno. V Zagorje je dospel takrat stroj z vlakom in ga je odpeljal Košir najprej na svoj dom, potem pa ga je namestil v podstrešni sobici pri Stempiharjevih. Stroj tehta preko 50 kilogramov in je veljal okrog 20.000 dinarjev. Zagorski orožniki so ga našli napol demontiranega v kompostu na Stempiharjevem dvorišču. Kakor kažejo sledovi, je bil tamkaj shranjen že nekaj časa, ker so začeli nekateri železni deli rjaveti. Je izredno fino izdelan.

Popolnoma skrušen je prišel včeraj v Litijo tudi ugledni posestnik in gostilničar Povše z Dobovce pri Dolih, ki je oče aritirane Stempiharjeve Marije. Mož je šel včeraj pri cerkvi v Dolih izvedel, kaj se je zgodilo v Zagorju in da je tudi njegova hčerka Marija zapletena v ponarejalsko zadevo. Obtožena je zato, ker je dala Majcnu in Grašiču na razpolago podstrešno sobico, kjer sta ponarejala denar. Vse bi ji bilo odpuščeno, če bi bila pravočasno prijavila oba skrivava oblastvom. Zdal pa jo stiska paragraf. Povšetovi so na Dobovcih ugledna in trdna družina. Zelo jih je potrla grozna vest, ki se je na Telovo razširila med domačini, da je prišla tudi Povšetova Marija za zapale. Iz okolice Dol je tudi njen mož Stempihar Jože, ki pa se muči ta čas pri vojakih. Ali je tudi on udeležen pri zadevi, še ni nič ugotovljeno in je vse, kar raznašajo ljudje, le nepotrjena fantazija.

Zagorski mesar Košir Stefan je v vsem našem okraju dobro znan mož. Vsekoli je imel z njim dosti opravka, ga hvali kot dobrosrčnega moža. Zagorjani, ki prihajajo k nam te dni po opravih na sresko načelstvo, sodišče ali druga oblastva, kar ne morejo verjeti, da je zapleten v zadevo tudi Košir. V Zagorju so ga cenili kot najboljšega mesarja, ki je klal vedno le prvovrstno živino in dajal tudi tako vago kakor nihče drugi. Njegova hiša z moderno mesnico stoji na najlepšem prostoru tik ob postajališču avtobusa.

Košir, po rodu Dolenjec, je rad pomagati svojim znancom in prijateljem v stiski. Če se je zatekel k njemu znanec, ki je bil potreben pomoči in mu je znal živo naslikati svoje težave, mu je dobrosrčni Stefan Košir hitro priskočil na pomoč in mu podpisal menico ali pa mu tudi sam posodil, čeprav je potem zašel v težave. Na trdne noge se je Košir postavil sam s pridnostjo svojih rok in z marljivim sodelovanjem žene in vse družine.

Kakor je bil Košir po eni strani dober, je bil po drugi strani lahkovern. Dobro

zaradi raznih zaprtih jetičnih obolenj, splošne slabosti in podobnega.

Kako bo mogoče rešiti to vprašanje, o tem se da govoriti. Na vsak način stoji eno z absolutno gotovostjo. Bolniške postelje so nam potrebne. Nikar ne prilivajmo temu vinu čiste resnice zopet vodo splošnih gesel in fraz! Borba za jeto je naša dolžnost, borba za dovolj veliko število bolniških postelj pa njen blistveni del. S tem ne zanikamo potrebo po krepki socialni reformi, po izdatni in dejavni in ne samo papirnati skrbi za izdatno hrano delavnih ljudi in mladine, po zdravih stanovanjih. Vse to je res potrebno kot zrak in voda, kot reči, ki bi se morale razumeti same po sebi.

Naše geslo, pravkar končanega protituberkuloznega tedna: »Noben jetični brez bolniške postelje« pa je in ostane vkljub temu globoko upravičeno. To vprašanje se mora rešiti in se bo rešilo.

Dr. R. Neubauer, Golinik

za povod, da so obudili spomine iz nedavne volilne dobe. Po tukajšnjih gostilnah, v Smartnem in tudi po dolenjski strani našega kraja so se zbirali na njegovo vabilo volilci in poslušali Koširjeve agitatorje, ki so govorili namesto kandidata. Košir se je le dobrodušno smejal, svest si zmage. Samo ob koncu shoda je rekel dve ali tri besede in poravnal račun, ki se je nabral pri mizah navzočih poslušalcev. Prav gotovo je, da ga je volilna agitacija veljala težke tisočake, saj imajo nekateri volilci prav tako kakor drugi tudi v našem okraju žejna grla.

Baš ta politična avantura priča, kako je Stefan Košir lahkovern, in tako je naselil tudi Majcnu in Grašiču, dvema prekanima ponarejalcema, ki sta mu obljubljala nebesa in polne bisage denarja. Ko so ga zagorski orožniki privedli v tukajšnje sodne zapore, je bil Košir še po stari navadi dobrodušen in trdno prepričan, da bo čez dan, dva spt doma. Zdal, ko je zaznal za vso ostrino paragrafa, pa je skrušen in obzaluje pomoč, ki jo je dal spretnima sieparjema.

Mihajlo Marković gostuje drevi v „Revizorju“

V opernem gledališču bo drevi jubilejna predstava Gogoljevega »Revizorja« v počastitev 40-letnega umetniškega dela Josipa Daneša. Kakor je »Jutro« že zabeležilo, slavljenec zaradi bolezni ne bo mogel na

stopiti v vlogi Hlestakova, ki si jo je bil izbral za svoj praznik.

Vabimo ljubljansko občinstvo, da se v častnem številu udeleži večera, katerega umetniško pomembnost bo še povzdignilo dejstvo, da bo vlogo poglavarja v komediji kot gost odigral g. Mihajlo Marković, nestor hrvatskih igralcev.

Zrtev prometne nesreče

V Radečah so preteklo nedeljo pokopali 24-letnega lesnega trgovca g. Daneta Zupančiča, ki se je prejšnji petek na Moletovcem klancu pri Radečah smrtno ponesrečil. Kakor smo poročali, je s svojim avtom zavozil v Černetov tovorni avto. Prednji del osebnega avta se je popolnoma

razbil ter je Dane Zupančič izdihnil. Pogreb je pokazal, kako je njegova prezgodnja smrt vse ganila. Pred hišo žalosti so zapeli združeni radeški pevski zbori. Prišlo je mnogo Sokolov v civilu in krojih in za užalostitimi svojci se je uvrstila dolga vrsta domačinov. Da se ugotovijo vzroki nesreče, je posebna komisija ogledala razbiti avto in cestu, ki je na kraju nesreče preozka in nepregledna ter jo bo treba razširiti najmanj za 2 m.

Dvojni praznik

Antona Pivke

V Mariboru praznuje danes g. Anton Pivka 70-letnico rojstva in 40-letnico poroke. V normalnih razmerah tak dvojni jubilej niti ni posebna redkost. Toda v težkočah, s katerimi sta se morala zakonca Pivka boriti, pomeni to tiho slavlje izredno voljo do življenja, ki izvirja iz zstare slovenske korenitosti. Anton Pivka je iz Istre, ga Roza pa je iz Tolmina pri Gorici, zadnja iz rodu z lepim imenom Duša. Poročila sta se pred 40 leti v Trstu. Oče je bil paznik v Kopru, med vojno je nato služboval v Mariboru, kjer je tudi nastopil zaslužen pokoj. Mati je rodila 14 otrok, od katerih jih je 7 umrlo. Ostalo sedmorico sta zakonca skrbno vzgajala v poštenju in v pravem narodnem duhu.

Družino Pivkovih so pogostokrat obiskovale hude bolezni. Sam oče Pivka se je šele pred meseci opomogel od težke bolezni, ki ga muči že 30 let. Je pa pri vseh tegobah dobičina, ima velik krog prijateljev, posebno med primorskimi rojaki. Je pa tudi velik talent. V mladosti ni obiskoval šol, z močno voljo se je sam naučil pisati, čitati, računati, tudi nemščine se je naučil čisto sam. Je na glasu »domačega pesnika«, kakor mu pravijo prijatelji, saj je skoval že nšteto šaljivih in resnih, prav posejčenih pesmi. Pa tudi kipar je. Da si krajša čas, izdeluje za svoje prijatelje različne umetne izdelke, zlasti cvetlice in vaze, ki bi lahko krasile marsikatero razstavo. Naročnik »Jutra« je že od vsega početka in je tudi eden najzvestejših reševalcev njegovih ugank, kakor je tudi njega sin Franjo, znani mari-

Spoznali boste: pevko — po zaprtih oknih a bonbon 505 po črti in okusu

Proizvodi UNION, Zagreb.

borski pilot, naš sodelavec. Vrlemu gospodu Antonu Pivki čestitamo k dvojnemu jubileju in želimo, da bi v družbi gospe, sinov, hčerk in vnukov srečno praznoval svoj lepi dvojni praznik ter se z gospo še dolgo veselil življenja in uspehov svojih najdražjih.

Novi milijonarji

Beograd, 24. maja.

V manj kakor enem letu je Jugoslavija pridobila nekaj desetstisočev novih milijonarjev, pravi »Politika« in izvaja v daljšem članku: Napačno je misliti, da so to tujci, ki so se iz znanih vzrokov naselili pri nas. Ne, to so sami naši ljudje, Jugoslavlani. Samo da niso nič podobni ameriškim milijonarjem. Ne obnašajo se tako kakor bi se obnašal vsak drug milijonar. Skromni so v vsakem pogledu in mnogi izmed njih se niti ne zavedajo, da so postali milijonarji. So med njimi tudi nepismeni in mnogi sploh ne poznajo razloka življenja, kakršnega je nemara deležen kak milijonarski sluga.

Ti naši milijonarji so svoje vrste vojni dobičkarji. Niso si milijonov namlatili z različnimi dobavami in spekulacijami, ki cvetijo v takšnih dobah, kakršna je ta našnja, ki lahko prinaša nezanesljive zaslužke. Nasprotno, oni so daleč od spekulacije. Jugoslavija je pridobila nove milijonarje zgolj kot posledico izjemne konjunktore in največ kot posledico vojne psihoze. Bistvo postanka novih milijonarjev je v tem, da so poskočile cene nepremičnin. Poleg nepremičnin so glede naraščanja cen v enakem zavidanju vrednem položaju le še zlatina in druge dra-

gocenosti. Ostalo predstavlja modernemu kapitalistu le sumljivo vrednost, celo sam ameriški dolar, da že ne govorimo o drugih valutah. Torej vam je zdaj jasno, kdo in kje so naši novi milijonarji. To so oni srečni ljudje, ki imajo večjo hišo, stavbišče ali na deželi večje posestvo. Poleg njih so postali veliki bogataši ljudje, ki imajo zlato in dragule. Teh je pri nas vsekakor najmanj in zatorej moremo smatrati za najnovejše milijonarje v Jugoslaviji v glavnem le posestnike zemljišč in palač.

Vrednost nepremičnin po mestih je v teku poslednjega leta narasla za 25 do 40%. Zlato se je dvignilo za 30%. Zemlja na deželi se je nekaj manj podražila, toda zato ji je cena neprestano rasla že v teku vseh poslednjih petih let in je bil lani takorekoč dosežen višek.

Na drugi strani pa je cela vrsta ljudi, ki so iz kolikor toliko dobrega stanja zasil v krizo. Tako ni samo z uradniki in upokojenci, marveč z vsemi ostali zasebniki, ki žive od prihrankov ali od rente. Zdal so prišli ti na vrsto, ker niso čutili krize takrat, ko so bili prizadeti drugi, zlasti kmetovalci in hišni posestniki. Dobe se resnično menjajo in prinašajo s seboj neverjetne spremembe. V teku zadnje gospodarske krize si je lahko vsakdo, ki je razpolagal z gotovino ali z velikim zasvojem vrednostnih papirjev, trkal na prvi kot gospodarski aristokrat. Danes pa je ledina po mestih mnogo več vredna kakor verjamovke. Čudna je igra današnje dobe: kak dobro plačan uradnik je lahko v teku zadnje gospodarske krize s svojo plačo lepo izhajal in bi si bil domala vsako četrtletje lahko kupil oral zemlje v plodni Bački. Njegova mesečna plača je takrat predstavljala vrednost vagona turšičke, kolikor v celem letu zasluži kmetški gospodar s štirimi ali petimi otroki. A danes? Danes pa isti višji uradnik prejema namesto protivrednosti enega vagona turšičke protivrednost 30 metr-stotov; vagon turšičke stane danes 20.000 din, med tem ko je leta 1934. veljal še 6.000 dinarjev...

Nove milijonarje torej imamo. Ali v bistvu jih vendar nimamo. Narodno premo, ženje se objektivno vzeto, ni v ničemer povišalo. Proces kroženja kapitala in gospodarski zakoni ostanejo vedno dejavni zaradi tega milijonarji lahko prav tako odidejo svojo pot, kakor so prišli.

V protituberkuloznem tednu naj daruje vsak en dinar za borbo z jetično

Kljub vsemu

se bo naše žilavo gospodarstvo, zlasti industrija, trgovina in obrt predstavila javnosti na vselejmu v dne od 2. do 10. junija in v dnevnem tisku, zlasti v »Jutru«, ter bo tako vsej javnosti najbolj učinkovit klicar k mirnemu delu zdaj in v bodočnosti. Gg. inserente prosimo, da nam svoja poročila za oglase, ki naj izidejo v vselejmskih dneh, zlasti one za otvoritveno številko »Jutra«, ki bo izšla v nedeljo, 2. junija, pošljejo čimprej, najkasneje pa do petka.

»Jutro«

Domače vesti

Bosanci

Bil sem gospod urednik, te dni priča na letalnega prizora na ljubljanskem kolodvoru.

Iz »zamejstva«, kakor pravimo po novem, se je pripeljal premožen lesni trgovec. Na kolodvoru ga je pričakoval njegov ljubljanski znanec. Tujec je bil videti nekam osupel in preplašen. Rekel je:

— Strela, pri nas se pa govori, da je pri vas cel milijon Bosancev in da me bodo živega odrli... Na, zdaj pa vidim, da je vse tepe v miru in redu. Doma so mi na vse mite vize branili pot v Ljubljano, rekli so, da bom izpropan — pogledite, res sem prišel brez površnika in brez zlate ure!

Počeljal sem se za usomem, pomislil sem na živčno vojno, ki je dvorezen nož in reže drugod vse bolj v živo kakor pri nas. E, da, pa sem se spomnil tudi tistega starega pregovora, da ima strah velike oči. In živo sem se spomnil Bosancev.

Služil sem v svetovni vojni pri lovskem bataljonu nekje v gornjestaškem kraju. Ko so naše slovenske fante v Galiciji že več ko zdecimiral, smo dobivali h kadru vedno več Bosancev. Kakšni mošče in fantje so to bili izpočetka! Junaki, da jim ni bilo para. Neverjetne stvari so se tvegali na fronti. Pa skromni so bili, z majhnim zadovoljstvom. Potrebovali so bil zadošča kruha, svoje cigarete in črna kavo, pa so bili pripravljeni udariti vsako uro, podavati in poročiti, na žive in mrtve. Silne reči so pripovedovali oficirji, ki so si na račun Bosancev nabirali priznanja in odlikovanja. Nenasitna Avstrija, zločinska do mozga svojih trhljih kosti, je iz Bosne zalemla kakor iz kotla. In tako smo naposled bili priče, da so odhale na fronto marškompanije, pri katerih so Bosanci suhi kakor okoliščinski omedlevali že na poti do kolodvora. V svetovni vojni ni bilo usmiljenja, bili smo vajeni istih strahot, o kakršnih čitamo danes — toda meni vsaj so se smilili božanski mladeniči, ki naj bi bili cvet svojega rodu, pa jih je stara zločinka Avstrija ugnabljala, dokler jih je pač mogla. Dejal bi, da se je prav na njih tudi zlomila.

Po pravici povem, da me je po vojni skrbelo, kako si bo iztrpana, izmučena Bosna opomogla. Toda, ko sem bil kmalu prva leta v svobodni državi vpoklican, da obnemim velike dolžnosti, sem se močno oveselil: med najkrepčejšimi, najrazumnejšimi, najbolj čilimi strelci so bili fantje iz Bosne in Hercegovine. In posihmal vem, da je Hercegovina Bosna zlate srece države in da se bo za blestelo njeno junaštvo vselej v tisti žarki luči, v kakršni ga že poznamo — mi, pa tudi drugi.

Ko sem torej bil priča pisanega prizora na kolodvoru, sem pristopil in si dovolil pripombe:

— Kako ste rekli? Milijon Bosancev? Ne, nimamo samo Bosancev; danes smo v Jugoslaviji različnih sort in imen vojskaci. Toda pridružili se bomo vsi, da med Bosanci in ostalimi ne bo razlike...

pri zavarovalnih podjetjih ustanov socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in združenih organizacijah, kakor tudi odelnem nalaganju teh rezerv in rezervnih skladov v državne vrednostne papirje; dalje uredba o službenih razmerjih poklicnih avtomobilskih vozačev, zaposlenih pri zasebnikih, in uredba o dopolnitvi pravilnika o delavcih državnih prometnih ustanov iz leta 1939. Vsem tem uredbam sledi navedba o začasni prepovedi shodov in zborovanj, ter še naslednje točke: za začasno ali stalno nesposobne osebe ni treba zaprositi oprostitev od vojaške službe; pristojnost oblasti za podpore rodbinam oseb, poklicanih v vojaško službo; navedba bana dravske banovine o zatamniti.

V nedeljo
26. t. m.
ob 16. uri

JAVNI TELOVADNI NASTOP

Ljubljanskega Sokola

z izbranim sporedom — na letnem telovadišču v Tivolju:

V primeru slabega vremena bo nastop 2. junija. Predprodaja vstopnic v pisarni Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu.

* Nov grob. V Planini pri Rakeku je na praznik zvečer po daljšem bolehanju preminila v 56. letu ga. Marija Lavrenčičeva, vdova po policijskem stražniku iz Trsta. Rajnika je bila vnetja članica planinskega Sokola in navdušena nacionalistka. Prav tako vnetja rodoljubka je bila tudi v predvojni in medvojni dobi. Pokopnjo so večer ob veliki udeležbi občinstva in obmejnega sokolstva pokopali na planinskem pokopališču. Rajniko blag spomin, žalujočim naše sožalje!

2. junija 1940
JUBILEJNI TELOVADNI NASTOP SOKOLA III
na letnem telovadišču ob
Tyrševi cesti

* Bolezni današnjih dni. V Zagrebu je predaval dr. Mavro Grossmann o povečanem krvnem pritisku, ki ima svoje vzroke v razmerah in dobi, v kateri živimo. Nekateri so mislili, da je glavni krivec hipertonijske prehrane, ker v preveliki meri uživamo meso in alkohol. Toda te bolezni nista krivi ne meso ne alkohol, nasprotno, manjše količine vina celo dobro delujejo. Glavni krivec hipertonijske je ves način današnjega življenja: živčna vojna, nagli tempo, brige, naporno delo, napeti živci. Zraven tega prispevajo svoj delež družinske razmere, nerednost v zakonu, jeza med zakonci in otroki. Hipertonijska je dedna. Ugotovljeno je, da je 80% ljudi, ki

Letos najlepši francoski film IZ GUBLJENI RAJ, PARADIS PERDU

FERNAND GRAVEY nepozabni star iz ameriškega filma »Veliki valček«. MARIA PRESSLER — nova Danielle Darieux.

Lepši od vseh dosedanjih filmov.

KINO MATICA, tel. 21-24

Ob 10.30, 15., 17., 19., 21. uri

NAJBOLJŠI FRANCOSKI
FILMSKI UMETNIK

JEAN GABIN

v prekrasni socialni ljubavni tragediji
»Le jour se leve«

Borba dveh mož za ljubezen in sree žene, ki jo oba ljubita na svoj način...

Predstave danes ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO UNION — tel. 22-21

Dani se...

Velika muzikalna in plesna atrakcija v stilu največjih glasbenih filmov:

HAVAJSKE NOČI

Ljubezenska zgodba z romantičnega havajskega otočja. Divne ljubavne pesmi in očarljivi plesi ob zvoku kitar.

V glavni vlogi: ELEANOR POWELL.

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri (matineja danes odpade. KINO SLOGA, tel. 27-30)

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI, telefon 41-79

Veseli glasbeni film

Ulična glasba

po istoimenskem popularnem romanu

Predstave: danes ob 3., 5., 7. in 9. uri

ter jutri ob pol 9. uri

Prihodnji spored:

Donski kozaki

domačega podjetja. Toda zavesti in odločnosti delavstva gre hvala, da se tem ljudem njihova nakana ni posrečila in da je podjetje te dni vsestransko zadovoljivo rešilo spor ter svet začelo zalagati naš trg s svojimi znanimi izdelki. Napore podjetja moramo pozdraviti tem bolj, ker smo prepričani o njegovi solidnosti. Opozorjamo na današnji oglas. (—)

Danes

se že povsod govori, da je izšla
težko pričakovana

nova žepna pesmarica slovenskih narodnih pesmi

ki jo dobite v lični vezavi za malenkostni
znesek din 16.— pri ZALOŽBI HRAM,

Ljubljana, Florjanska ulica 14/L

* Nevihla v Zasavju. V petek po 14. uri je tudi v litjskem okraju razsajalo hudo neurje in se je nevihta s točo vlekla zlasti preko Poljsnika, Mamola in Gradiš proti Sv. Križu, pa še dalje čez Čatež in Zaplaz, kjer so znani dolenski vinogradi. Toča je v vinogradih kakor tudi na posevkih napravila precej škodo. Na znani višinski točki Preski je strela nekajkrat treščila v gozdi.

* Izgubljeno — najdeno! Dama, ki je pomotoma vzela tuji kovčeg dne 22. maja v popoldanskem vlaku med potjo Maribor — Ljubljana, naj sporoči na naslov Maribor, Gosposka 3. Ime je razvidno iz dokumentov v kovčegu. Vaš kovčeg je pri meni. (—)

* Ko je popravljal sesalko, je padel v vodnjak in utonil. Pretresljiva nesreča se je pripetila v petek v ulici Carja Dušana v Zemunu 20letni ključavničar Gjula Weigl je popravljal vodnjak Marka Markovića, mestnega svetnika in nadzornika Weifertove pivovarne. Ko je uravnaval sesalko, je omahnil, padel v vodo, in utonil. Šele čez uro so ga potegnili iz vode, ki je 2 m globoka, in ga prenesli v mrtvašnico na zemunskem pokopališču.

* Strahovito neurje na Hrvaškem. Skoro isti čas kakor v Mariboru, je v petek divjalo hudo neurje tudi po nekaterih hrvaških predelih. V Zagrebu se je v opoldanski uri zila silna ploha. Med dežjem je bila pomešana tudi toča, ki pa ni napravila posebne škode. Dan prej je grozilo neurje v varaždinski pokrajini, zlasti v Ludbregu in okolici. Neurje je divjalo več ko eno uro in je napravilo mnogo škode. Padala je tudi debela toča, ki je pobila ljudske vinograde ter oškodovala mnogo posevkov.

Zdravilišče

Radio-Therma LAŠKO

Uspešno zdravljenje vseh revmatičnih
obolenj, gihta, ishiasa, ženskih bolezni,
arterioskleroze itd.

V predseziji do 30. junija
pavšalne cene.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

GRADO (Trieste)

Morskovodne terme. — Solarij. — Vsako moderno zdravljenje pod zdravniškim vodstvom. — Revmatizem, artritis, prehlajenja, nahod, kronične ženske bolezni, bezgavke, rahitis, posledice otroške paralize, limfatizem. — Pojasnila: ENIT, Beograd, Terazije 16 & Az. Autonomna di Soggiorno, Grado (Italija).

GRADO (Graz) — PENSION LITTORIA

Gospodna hiša z vsem komfortom. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene. A. Del Piccolo

* Še so dobrotniki na svetu. Pred pol-drugim letom je umrl v Zagrebu bogataš Mirko Broz. Te dni je njegova vdova obiskala zagrebskega župana in mu sporočila, da je njen mož namenil občini 100.000 din, iz katerih naj se podprejo mestni siromaki, ki so se rodili v Hrvaškem Zagorju. Zagrebski listi pravijo, da so darovalci v Zagrebu redko posejani, zato naj bi se premožni meščani zgledovali na tem primeru.

letno. Pod geslom: »Pomorska orientacija Jugoslavije je življenjska potreba! Pomorska zaveza se razvije s spoznavanjem pomorskih problemov!« se nova revija v državi, ki ima tretjino svoje meje ob morju, sama pripravlja.

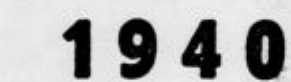
* Zaradi pomanjkanja sene je posebno hudo prizadeto kmetstvo prebivalstvo v nekaterih predelih Bosne. Mnoge planinske vasi so zaradi dolge zime porabile vso krmo, nadejajoč se, da bo zgodaj spomlad

Protituberkulozni teden

Noben jetični bolnik ne sme ostati brez bolniške postelje! Posebno v resnih časih mora zrel narod spoštovati prizadevanje svojih ljudsko-zdravstvenih društev in ustanov. Protituberkulozna zveza kliče vsakega posameznika na pomoč, da sodeluje v borbi proti jetiki. Pomoč bolnim pomeni zaščito zdravim!

Prispevajte za slovensko borbo proti jetiki! Nikogar ne sme biti, ki ne bi položil svojega prispevka za ta namen! Jetika nikomur ne prizanaša, naščuje pa se rada nad onim, ki v zdravju in sreči noče pomagati bolnim in revnim! Poslužujte se naših poloznic, kupujte naše nabiralne listke! Jačajmo narodovo obrambno moč!

PROTITUBERKULOZNA ZVEZA
V LJUBLJANI.

1940

* Zgodovinsko slavlje v Čačku. V letošnjem maju mineva 125 let, odkar so srbjski junaki na Ljubiču neustrašno branili prehod Turkom v Čačak. Bila je to ena najbolj krvavih bitk tiste dobe. V počaščenje takrat padlih junakov bodo imeli danes v Čačku lepo zgodovinsko svečanost, ki jo je pripravil poseben odbor s pomočjo vseh čačanskih narodnih društev. Spominjsko slavlje bo ob 10. dopoldne na grobu junaka Tanasija Rajčica vrh vasi Ljubiča. Poleg drugih točk sporeda bo na vrsti predavanje artiljerijskega majorja Božidarja Lazarevića iz Čačka o bojih na Ljubiču in v Čačku. Popoldne bo v Sokolskem domu svečana akademija.

* Zavarovanje proti toči. Iz Novega mesta nam pišejo: Letošnje leto je izredno čudno leto. Smo že v pozni pomladi, a toplega vremena še ni. Nebo je skoro zmerom prepreženo z oblaki, iz katerih od časa do časa dežuje. Če posije sonce v jutrnih in dopoldanskih urah, ga popoldne zakrijejo prav radi temni oblaki, iz katerih se vlije ploha. Tudi toča je prav pogosta. Ljudje so v vednem strahu, da jim ne bo toča uničila poljskih pridelkov. Posestnikom je priporočati, da zavarujejo svoje pridelke proti toči. Mnogo se je že pisalo o prislilnem zavarovanju proti toči, do izvedbe zavarovanja pa menda še dolgo časa ne bo prišlo, čeprav je zavarovanje proti toči prav tako potrebno kakor proti požaru in drugim nesrečam.

* »Jadranska straža« je naslov novi reviji, ki bo izhajala vsakega četrta leta v obliki svoje istoimenske predhodnice, katere kot mesečnik že 18. leto širi zanimanje za morje in pomorstvo ter je poznana tu-

mogoče pognati živino na pašo. Toda zima se je dolgo zavlekla in kmetom ni kazalo drugega, kakor živino poklati ali pa jo prodati. Zdjaj, ko je čas obdelovanja, pa siromakom primanjkuje živine in se obračajo na oblast, da bi kakorkoli pomagala.

* Solčno vreme se nam obeta za prve dni mesca junija. Vremensoslovci računajo s tem, da se bo v prihodnjih dnevih vreme obrnilo in bo prenehalo sedanje deževno vreme, ki se je letos zakasnilo v maj. Slovensko planinsko društvo računa z napovedjo legega vremena ter priredi v soboto in nedeljo 1. in 2. junija izlet v Bohinj in na Krimno. Planinci, ki se zanimajo za ta izlet, naj se takoj prijavijo v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti, ker je treba vsaj dva dneva prej naročiti avto-bus in preskrbeti prenočišča v Domu SPD na Komni. V soboto 1. junija odpelje avto-bus iz Ljubljane izpred evan-gelske cerkve ob 15. uri. Še tega dne zvečer bodo izletniki v Domu SPD na Komni. V nedeljo prispejo izletniki mimo Črnege jezera čez Komarčo v »Zlatorog«. Člani SPD, prijavitelji se nemudno in poslužite se ugodne prilike.

* Kopalniško zdravljenje vojnih invalidov se bo tudi letos vršilo v Dolenskih Toplicah pri Novem mestu. Zdravljenje se bo pričelo v začetku julija. Prošnje je vložiti čimprej. Navodila in pojasnila prejmejo vojni invalidi v občinskih uradih, pri sreskih načelnstvih, mestnih poglavarstvih in pri oddelku za socialno politiko in narodno zdravje kraljevske banske uprave.

* Redno obratovanje tovarne »Grlič«. Iz Zagreba nam sporočajo, da je tamkajšnja renomirana tovarna čokolade »Grlič«, katere lastnika sta Ivan Kohek in Antun Res spet začela redno produkcijo v vseh svojih oddelkih. Kakor je znano, ni bila tovarna približno tri in pol meseca s svojimi izdelki na trgu in so o tem krožile v tem času najrazličnejše neresnične vesti. Dejstvo je bilo, da je bilo delo v tovarni ustavljeno zaradi težkoč, ki so nastopile v odnosu med delavci in poslodajci, česar so pa bili krivi razni elementi, ki so hoteli zavreči delo in napredek

FOTOKOPIJE, POVEČAVE

ČISTO, ČISTO, POCENI V DROGERIJI:
IV. KANC. LJUBLJANA
ZALOŽBA FOTOMANUFAKTURE NEBOTIČNIK

* Izpit za pooblaščen inženjere grad-bene stroke so napravili v Beogradu gg. inženjerji Marko Bleiweis, Janez Gričar in Branko Znidaršič, vsi iz Ljubljane.

* Specialistični izpit za ušesa, nos in grlo je napravil z odličnim uspehom na beograjski univerzitetni kliniki g. dr. Cundré Franc, zdravnik mariborske bolnišnice. Čestitamo!

* Izpite za pooblaščen gradbene inženjere so napravili v gradbenem ministrstvu v Beogradu gg. inženjerji Marko Bleiweis, Gričar Janez in Znidaršič Branko, vsi iz Ljubljane. Čestitamo!

Grobnice in spomenike
kamnoseška stavbna dela
izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko
podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ —
Ljubljana — Tel. 49-09.

* Diplomirani so bili na tehnični fakulteti univerze v Ljubljani za inženjerje gradbene stroke gg. Pilih Zoran. Bezanšek Boris in Stefančič Emil.

* Izpit za rezervnega sanitetskega majorja je napravil v Beogradu znani zdravnik dr. Viktor Marčič na Jesenicah. Čestitamo!

* Odbor za postavitev spomenika padlim junakom in Maistrovim borem v Gornji Radgoni obvešča vse vabljene organizacije in ustanove kakor tudi posameznike, da zaradi navedbe notranje ministra svečnega odkritja spomenika, določenega za nedeljo 2. junija, ne bo. Svečanost je preložena na nedoločen čas.

* Službeni list dravske banovine objavlja v 42. številki od 25. t. m. naslednje uredb: o pošiljanjih brezvestnih spekulativcev na prisilno bivanje in prisilno delo; o državnem odboru za obrambno gospodarstvo; o zavarovanju nevtralnosti glede tiska; o spremembah in dopolnitvah uredb o preskrbi državne obrambe z rudarskimi in topničarskimi proizvodi; o spremembah in dopolnitvah uredb o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji; o spremembah in dopolnitvah uredb iz leta 1938; o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih skladov

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vze-mite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

KAKO SE OSVAJAJO ŽENSKÉ

(PRAKTIČNI LJUBEZENSKI UČBENIK)

Izšla je iz tiskarne in se lahko takoj dobi ta koristna knjiga (tiskana v latinici), potrebna vsakemu moškemu brez ozira, dali je oženjen ali samec. Navodila, ki jih vsebuje ta knjiga, morete uspešno uporabiti v vseh zaželenih prilikah. Knjiga je tiskana v omejenem številu izvodov, zato se je treba pohuriti za naročilom. Knjiga stane 40 din, kateri znesek izvolite poslati takoj preko ček. računa št. 54.998 na piščev naslov: Petar B. Petrović, Beograd, poštni pretinac 876.

• V Vodcah je strela ožgala mladega hlapca. Iz Kamnika nam poročajo: Kakor v nekaterih drugih predelih Slovenije, je v petek popoldne tudi v kamniškem okraju divjalo hudo neurje. Močno je lilo in treskalo, 16letni hlapec Jože Špenko, ki je v službi pri posestniku Dvornarju v Vodcah, je v času najhujše nevihte ponel dežnike domačim ljudem, ki jih je neurje zateklo na polju. Ker pa se je nevihta bolj in bolj stopnjevala, se je Jože skrli pri znamenju, ki stoji ob poti. Komaj si je poskal to zavetje, že je tresčila strela naravnost v znamenje in ga raznesla, fanta pa hudo ožgala. Po nevihti so ponesrečenca prinesli domov in poklicali zdravniško pomoč iz Kamnika. Jožetovo stanje je sicer zelo resno, vendar pa upajo, da bo fanta mogoče doma ozdraviti. Če pa se bo stanje poslabšalo, bodo ranjenca prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

• Nevarena vlomica iščejo. Poročali smo o velikem vladu, ki je bil izvršen v Zagrebu v blagajno trdnice Prevedan in Hoffmann. Sum leti na nevarnega plenilca blagajn Miodraga Novakovića, ki so ga dan pred vladom videli v zagrebški okoli. Miodrag Novaković je bil že nekajkrat prijet in je šele nedavno prišel iz zapora. Ko so ga svojčas aretirali zaradi vlom v Alkalajev trgovino v Llici, so pri njem našli listek z napisom imena trdnice Prevedan in Hoffmann. Ko so ga takrat vprašali, kaj je nameraval s tem listkom, je odkrito povedal, da želi neko vlomiti pri tej trdnici. Zdej je torej polno upravičen sum, da je svojo staro namero izvršil prav on. Zagrebška policija je za njim seveda takoj izdala tiralo. Miodrag Novaković je star 32 let, doma iz Kuršumlije, pristojen pa v Beograd. Visok je 188 cm, gostih kostanjeh las, podolgovatega temnega obraza, sivih oči, topega nosu in nizkega ravnega čela. Prste na levi ima nekoliko pohabljen.

Iz Ljubljane

u— Društvo slovenskih likovnih umetnikov javlja, da se je novozvoljeni odbor konstituiral takole: predsednik Saša Šantel, podpredsednik Fran Tratnik, tajnik Mirko Šubić, tajnikov namestnik Stane Kregar, blagajnik Karl Putrlić, blagajnikov namestnik Marij Pregelj, zastopnik članov iz mariborskega okoliša Ivan Kos. Ostali odborniki so Boris Kalin, Gojmir Anton Kos in Ivan Vavpotič. Preglednika sta Ivan Sajevic in Nandje Vidmar. Razen Putrlića, Kalina in Sajevica, ki so akademski kiparji, so vsi ostali akademski slikarji.

MOSKE SRAJCE PO MERI
Alojzij Potrat — prej
JOS. KUNC & Co.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— Vrsta dni od ledenih patronov dalje je bila začezvana. Sleherno popoldne smo dobili naliv in v petek popoldne je razsajalo pravcato neurje, ki pa je k sreči bilo kratkotrajno. Šele zvečer se je začel letošnji maj uveljavljati s solncem in vedrinjo. Jutri je bilo krasno. V opoldanski urah je solnce prigrevalo, kakor da smo že v poletju. V ozračju pa se še vedno prekuhava sopolica, na nebo se kopičijo oblaki in nemara bomo morali pristati še kako nevihto, nakar se bo maj vsaj poslovil od nas s tisto prijetno milobo, po kateri slovi v srcih zaljubljenec in v ličnih pesmih.

Kopališče ILIRIJE otvorjeno!

u— Mladinski odsek Protituberkulozne zveze v Ljubljani se najpristneje zahvaljuje ljubljanskemu občinstvu, ki je pokazalo v sredi pri nabiralni akciji za šolski rentgen toliko razumevanja in srčne dobrote, saj se je nabralo okoli 15.000 din. Zahvaljuje se gospe podbanovi, ki je prevzela pokroviteljstvo in s svojo delavnostjo podžgala ostali damski zbor, da je nadvse poštenovalno in uspešno opravljal neprijetno delo. Sodelovala so skoraj vsa ženska društva v Ljubljani in sicer: Jugoslovanska ženska zveza, Krščanska ženska zveza, Krščansko žensko društvo, Društvo kneginje Zorke, Kolo jugoslovenskih sester, Društvo za varstvo deklet, telesno kulturno društvo Atena, Klub Primork in Kolo žen zadrugark. Zastopnicam teh društev naša najtoplejša hvala za ves trud in nesebično poštenovalnost! Ne smemo pa tudi pozabiti našo srednješolsko mladino, ki je z veliko verno podprla delo za svoj rentgen!

u— Izlet društva »Pravnikar«. Društvo »Pravnikar« priredi svoj običajni vsakoletni izlet v nedeljo dne 2. junija 1940 na Bled. Izletniki se odpravijo z vlakom ob 8. uri zjutraj do Zirovnice, odkoder se podamo na obisk Prešernovega doma na Vrbi, od tu krenemo pa po lepih zasavskih livadah na Bled, kjer bo pri »Klerju« skupen obed. Hoje je 2—3 ure. Popoldne krmarenje po jezeru in južina pri »Petranu«. Povratek z večernimi vlaki v Ljubljano. Prijave za izlet sprejema vratar v justični palači, zjutraj.

DAS REICH

NOVI VELIKI NEMSKI TEDNIK
izhaja od 25. aprila
redno vsak teden enkrat.

DAS REICH

nudi obsežno sliko nemškega delovanja in gleda na svet z visokega zreljšča.

DAS REICH

- prinaša na 32 straneh:
- 1) Pregled čez vse, kar se dogaja po svetu
 - 2) Vpogled v politične odnose
 - 3) Vojne odnose, gledane z očmi strokovnjakov
 - 4) Pisma iz rajha
 - 5) Pisma v rajh
 - 6) Kultura in literaturo
 - 7) Skrbna razmotrivanja glede tržišč s strovinami
 - 8) Zabavni del in modo za ženo
 - 9) Kramljanje in poročila o sportu
 - 10) Humor
 - 11) Mnoge slike

Cena izvodu din 4.—

nanji udeleženci pa naj prijavijo svojo udeležbo namestniku državnega tožila g. Goslarju Branku. — Odpor.

u— Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani je v prvem letošnjem četrtletju izposodila 23.969 knjig, to je 2.782 več kakor lani v isti dobi. Število vpisanih članov se je že močno povzpelo nad deset tisoč. Knjižnica izda letos nove tiskane sezname svojih knjig. Knjižnica Delavske zbornice v Mariboru zaznamuje skoraj enak napredek. V prvem četrtletju 1940 je izposodila 13.533 knjig, to je 798 več kakor lani v istem času. Knjižnici sta odprti vsak delavnik od 10. do 12. ure popoldne in od 5. do 8. ure zvečer.

Tudi dobri vojak SVEJK je uporabljal pri vojaki vseh 12 komadov prepotrebni predmetov

Foto turista Lojzeta Šmuc
in sicer:

1. zložitiv brivski aparat v etulju,
 2. čopič za britje,
 3. brivsko milo,
 4. 10 komadov britvic,
 5. stekli kolonske vode,
 6. kos toaletnega mila;
 7. zobna ščetka;
 8. zobna pasta,
 9. ogledalce,
 10. glavnik,
 11. šivalni pribor,
 12. strelska zabavna igra,
- katero dobita za din 34.—, po pošti din 39. Vposlijte na naš ček račun št. 13.285 din 39.— nakar Vam takoj odpošljemo navedeno kot paket. Vrednost predmetov kupljenih posamezno je dvojna. Prepričajte se osebno v trgovini, kjer Vam brezobvezno pokažemo kolekcijo.

Priporočila se
Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8
in PREŠERNOVA 9.

u— Mladi risarji in slikarji klasične gimnazije so za zaključek leta spet pripravili obsežno razstavo, ki bo na ogled danes od 9. do 12. in od 14. do 18. Priporočamo staršem in vsem, ki jih zanima upodabljanje umetnost na klasični gimnaziji, kjer poučuje naš znan kipar prof. Ivan Sajevic, da si zanimivo in pestro razstavo ogledajo.

AKUMULATORJI

VARTA

za avto—telefon—radio — dobavlja

A. GOREC

poleg nebotičnika.

u— Ksenija Kušjeva, naša najnovejša koloraturna sopranistka, ki je z velikim uspehom končala svoje pevske studije, si je določila za jutrišnji koncertni nastop spored, ki obsega dela iz domače literaturo, kakor tudi dela raznih svetovnih mojstrov. Da so zastopani tudi klasični, je za pevski koncert pač samo ob sebi umljivo. Vse točke koncerta je naštudiral s posebno ljubeznijo in natančnostjo ter jih bo izvajala tako, da bodo prav gotovo ogrele navzoče koncertno občinstvo. Od preproste pesmi in klasične arije nam bo zapela umetnico, v kateri bo pokazala svojo tehnično gibčnost svojega glasu. Opozarjamo tudi, da bo spremljal pevko pianist Pavel Šivic, ki bo nastopil z dvema samostojnima koncertnima točkama. Drugi spremlje-

Kopališče ILIRIJE otvorjeno!

valec je tudi klarinetist Miljutin Raubar, ki bo spremljal Schubertov samospev »Pastir na skali«. Na koncert opozarjamo in vabimo naše koncertno občinstvo. Vrtil se bo jutri v ponedeljek ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. (—)

Smučarji, turisti in sporniki!

Uporabljajte dr. KMETOVO MAZILO IN OLJE ZA SONCENJE. — Dobi se povsod. Zaloga: Lekarna dr. St. Kmet, Ljubljana, Tyrševa cesta.

u— Učenci klasične gimnazije v drami. V petek 31. t. m. bodo nastopili višješolci klasične gimnazije v Ljubljani, predvsem letošnji maturanti, v dramskem gledališču s Cankarjevo dramo »Jakob Rudač«. Režijo je prevzel g. Milan Skrbinec, kar je zadostno jamstvo, da bo igra nad povprečnim nivojem šolskih prireditev. Podprti idealno stremeni mladinci. Čisti dohodek je namenjen maturantskemu podpornemu skladu, ter obiskite predstavo! Vstopnice se dobe pri šolskem slugi klasične gimnazije. (Tomonova ulica).

Ljubiteljem fotografije!

Vprašajte svojega prijatelja o izdelavi naših amaterskih del. — Izrazil bo svoje mnenje in Vam takoj svetoval edino specialno fototrgovino

JANKO POGAČNIK

Ljubljana — Tyrševa cesta 20.

u— Nove mape v ljubljanskih kavarah. Ljubljanske kavarne so si te dni nabavile za svoje revije in časopise nove mape, s katerimi olajšujejo svojim gostom čitanje. Mape so izredno uspešne grafični izdelek, kakršnega še nismo imeli priliko videti in so tudi v inozemstvu izdelki v tako elegantni in vsestranski odlični opremi redki. Zevava v usnju je prava knjigovodska mojstrovina. Tisk je na visku in predstavlja oglašilni reklamni seznam najboljših tvrd, podjetij in ustanov. Oglasi so tiskani v treh barvah in so grafično izdelani naravnost izvršno, kakor je to sicer v reklamnih tiskovinah le redko. Razvrščeni so originalno in udarno tako,

da jih bo z veseljem pregledoval vsak čitatelj revij in časopisov in tako bodo oglašili dosegli željeni uspeh. Mape je vezala Nova knjigovodstva, ki se je z njimi odlično predstavila občinstvu. Tiskala je oglašne strani Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani. Mape je strokovnjaško priredil grafičar Gabrijel Čuden, ki se je s tem izdelkom uvrstil med najboljše reklamne strokovnjake. (—)

u— Na razstavi Srečka Magoliča bo danes ob 11. uri vodstvo. Drevi se razstava zaključila.

u— Upokojenci ljubljanske tobačne tvornice dobe knjižice za prejemanje pokojnin v mobilnem in vojnem stanju v času od 27. t. m. do 6. junija. Razpored razdelitve je objavljen na deski pri tobačni tvornici. Knjižice je treba dvigniti osebno.

u— Zastopitev prehoda skozi Lattermannov drevored. Zaradi prireditve ljubljanskega velesejma od 1. do 10. junija, bo prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejskih paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od 28. maja do 14. junija.

u— Ravnateljstvo trg. učilišča Christoff učni zavod v Ljubljani ima novo telefonsko številko 43-82. (—)

u— Društvo Posavčanov iz brejškega okraja priredi družabni izlet na Lisco v nedeljo 9. junija. Prijave in informacije v Karničnikovi trgovini v Nebočini. Prijatelji Posavčanov dobro došli!

u— Kvarotipirski omizje v Ljubljani je izročilo Družbi sv. Cirila in Metoda 100 din. Iskrena hvala!

u— »Dani se...« nov velik film z znamenitim francoskim umetnikom Jeanom Gabinom v glavni vlogi. Kino Union predvaja od danes naprej premiero znamenitega filma »Dani se...« (originalni naslov je »Le jour se leve...«). V njem predstavlja Jean Gabin, nepozaben iz velikih francoskih filmov kakor »Človek zveš« itd, eno svojih najodličnejših, najmočnejših in najpretnostnejših kreacij. Film je

Kopališče ILIRIJE otvorjeno!

velika in psihološko zelo utemeljena drama, bolje, velika socialna tragedija. Dva moža se bijeta za ljubezen ženske, ki jo ljubita vsak po svoje. Jean Gabin, ki igra tovarniškega delavca Franca po imenu, postane morilec. Ubil je človeka. Zaprt v svoji sobi, obkoljen od kordona policije, ki ga hoče dobiti živega v roke, mučen po težkih mislih, ki mu roje po težko preživetih glav, nam predstavlja svojo čustveno notranost v realnih slikah, v prizorih, v katerih vidimo vse okoliščnosti, ki so tega mladega, dobrega in nepokvarjenega človeka napravile za morilca. Film je res ena najodličnejših mojstrovina Jeana Gabina in obenem odlično delo francoske filmske produkcije. Prepričani smo, da bo film ugajal tudi ljubljanskemu in da se bo sloves Jeana Gabina s filmom »Dani se...« še bolj dvignil. (—)

KDOR IMA NEZDRAVE ZOB...
in slabe desne, naj uporablja zdravilno PARADENTIN pasto za čiščenje zob in masiranje desne. Ta pasta je antiseptična, desinficira ustno duplino ter prepreči razne bolezni, ki se širijo po ustni duplini. Dobiva se po din 16 v lekarnah in v drogeriji Gregorič, Ljubljana.

u— Huda nezgoda ščarja, v Kandiji, kjer je križišče cest, je 10letni štramov Mirko doživel nesrečo, ki ga je domala veljala življenje. Ko je stopal po klancu proti domu, je za njim privozil kolestar, ki je dečka zbil ob cestni tlak. Deček je obležal nezavesten. Pripravili so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima prebito lobjano in še nekatere druge poškodbe.

u— Nevihte s točo in strelo. Dolenjska kotlina ima letos številne silovite nalive. Zadnje dni se je med nevihto vsipala tudi gosta toča, ki je zlasti v Trebelnem napravila občutno škodo. Tako pogostih treskov ljudje že zlepa ne pomnijo. Na Telovo popoldne je med neurjem tresčilo na več krajih v Novem mestu. Mnogo nevarnosti in zmede so bliski napravili na banoinskem električnem omrežju in so bila marsikod potrebna popravila. Tresčilo je tudi v Prosvetni dom, kjer obratuje kino »Krkac«, in pa v frančiškanski samostan. V gostilni na »Vrati« pri Obrežu je tre-

Več stoletij že zdravi ROGAŠKA SLATINA s čudodelno močjo svojih zdravilnih vrelov razne bolezni: želodca, črev, jeter, zlatenico, žolčnih kamnov, presnove, zamaženosti, ledvic, mehurja, sladkorne bolezni itd.

Znana strogo dietetična kuhinja — Krasno sportno kopališče — Idealno okrevališče — v pred- in posezoni znatni popusti.

ZDRAVLJENJE POZIMI IN POLETI.

INFORMACIJE DAJE RAVNATELJSTVO ZDRAVILIŠČA

ROGAŠKA SLATINA

šćilo v radijski aparat, ki je bil mahoma v plamenih. V sredo pa je med nevihte tresčilo v hišo Franceta Bona v Gotni vasi. Strela je omamila in opekla domače dekletce. Šele zdej se je vreme nekoliko izboljšalo, vendar zaradi dosedanjih nali-vov letina ne obeta nič dobrega.

u— Mlada žrtve podivjanega vola. Na pašniku pri vasi Kravčevem vrhu na Dolenjskem je pasel 11letni Ivan Skala očetovo goved. V čredi je bil tudi vol, ki se ga je fant bal kakor zlodja. Vedno se je držal precej daleč stran od njega. Te dni pa se je vol pognal za dečkom. V trenutku, ko je deček nameraval preplezati plot, je pridivil vol do njega in ga pritiskal čez spodnji del života ob plot. Na pastirčkov vpitje so prihiteli ljudje, ki se jim je posrečilo ukrotiti podivjanega vola. Dečka so smrtno nevarno poškodovanega prepe-ljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Novem mestu, kjer sedaj skušajo rešiti mlado življenje. Izvršena je bila nagla operacija organov, poškodovanih v notranosti, in zaenkrat se dečkovo stanje ni poslabša-lo.

Koncert Ksenije Kušjeve

Ob zaključku koncertne sezone, ki je bila letos resnična bogata, bo jutri priredila samostojen koncert mlada, simpatična pevka, Ksenija Kušjeva. Ni nam neznana, slišali smo jo že večkrat na koncertnih odrih in v radiu, da smo lahko zasledovali njeno pot navzgor. Jutri bo nastopila že kot zrela umetnica s samostojnim koncertom, kar je jako razveseljav pojav, saj bo to prvi pevski-solistični koncert v se-zoni, s katerim bo hkratu sezona zaključena.

Mlada pevka, ki razpolaga z lepim, meh-kim glasom velikega obsega, je studirala štiri leta pri g. prof. Foedrerspergovi. Tu je dobila osnovo in vpogled v pevski študij. Toda njena želja jo je gnala k čim popolnejši dovrstitvi tehnike, zato se je odločila za študij pri odlični pedagoginji Pol-jankinji prof. Rado-Danieljevi na Dunaju, pri kateri so dokončali svoje študije naši najboljši mladi pevci, Mezetova, Fratrikova, Dermota in drugi. Ksenija Kušjeva je še lansko leto v družbi čelista Boga Leskova, violinista Alberta Dermalja in

planista prof. Marjana Lipovška nastopila z nekaj pevskimi točkami na večeru ko-morne glasbe in vzbudila pri publiku in kritiki nedeljeno priznanje. Po treh letih temeljitega študija pa je do danes brez dvoma še pridobila na jakosti in izso-lanosti glasu. V študijski dobi na Dunaju je večkrat nastopila na prireditvah Slo-venskega krožka ter v družbi s tenoristom državne opere Dermoto ali pa s solist-kami med tamošnjimi rojaki žela krasne uspehe. Vse njeno dosedanje delovanje na polju pevske umetnosti nas navdaja z

upom, da z njene samostojnega koncer-ta ne bomo odhajali razočarani.

Z jutrišnjim nastopom bo Ksenija Kušjeva stopila prvič na lepo, a težko pot koncertne pevke, prihodnjo sezono pa se bo uvrstila tudi v operni svet, kjer bo ime-la priliko pokazati svoj koloraturni sopran kot Gilda v »Rigolettu«. Za koncert si je izbrala umetniško visok program od kla-sikov preko romantike do modernistov: Händla, Bacha, Mozarta, Schuberta (med drugim »Pastirja na skali« s spremljanjem klarineta), Glazunova, De Fallo, Osterca, Šivica, Leskova (»Popevke« prvo Can-karjevo komponirano pesem), Verdija in Alabieva. Pri klavirju jo bo spremljal prof. Pavel Šivic, ki bo zaigral tudi sa-mostojno dve Sukovi in Martinuovi sklad-bi. »Pastirja« pa klarinetist Miljutin Rau-bar.

Opozarjamo na ta zanimivi koncert mla-de pevke, ki zasluži vse pozornosti in vzpodbudenj. —lih

VSE TAJNE VEDE

Pod ureništvom našega najbolj znanega okultista g. Petra B. Petroviča, urednika »Okultističke biblioteke«, in s sodelovanjem najboljših okultistov inozemstva, ki so odkriti in vdani pristaji in globoki poznavalci okultizma, katerih imena navajam: g. dr. Edwin Taylor — London; g. dr. Frank Mac Murray — Boston (USA); g. Charles Cornier — Nancy; g. Robert Hurwic — Leipzig; g. Luigi Calderara — Bari (Italija); g. Sidi Mahmud bey Hashi — Jeruzalem; g. M. Kosma — Jugoslavija in ki so vam dostojne priče za kapitalno vrednost dela, tiskanske v latinici, ki je izšlo iz tiskarne in se more dobiti takoj, pod naslovom »Okultistička enciklopedija«, ki vsebuje

zadnje rezultate iz področja znanstveno-eksperimentalnega okultizma. Posebno pažnjo smo obrnili na to da Okultistička enciklopedija ni obdelana leksikonski. Mesto samovalnih fraz prinašamo samo vsebino: **NAŠA PRVA BESEDA.** — Splošni pregled za potrebo dela, ki bi izrazilo šarlatanstvo in ignoranostvo. **NOVA POT IN OPOREK.** — O potu prirojenosti in vzbujanja moči, ki dremajo v nas neizkoriščene. **TAJNE VEDE.** — Kakšne se smatrajo in kaj je na stvari. **KAJ JE ČLOVEK?** — Okultistično pojasnjevanje človeške psihe. **SEDEMKRATNA KONSTITUCIJA ČLOVEKA.** — Indijska, psihična delitev človeka. **OSEBNI MAGNETIZEM.** — Moč kozmične sile v človeku. **SUGESTIJA.** — Vsiljevanje ideje, ki se brezopogojno izvršuje. **AVTOSUGESTIJA.** — Sugestivna samostojna delovanja. **ZDRAVLJENJE S SUGESTIJO IN AVTOSUGESTIJO.** — Uporaba sugestije in avtosugestije pri izobrazbi in odvajanju napak, zdravljenje psihično in fizično. **HIPNOTIZEM.** — Proizvajanje umetnega spanja pri osebah in živalih, v katerem se lahko z njimi neomejeno gospodari. **TAJNE FAKIRJEV.** — Razlaga tajne indijskih čudodelnikov. **PSIHICNE MOČI.**

JOGLI. — Vse škodljive nagone transformirajo in izkoriščajo v svrhu oplemenitenja in dopolnjevanja. **MAGI.** — Predstavnik ogromne tajnstvene vede magije. (Pri nas: »Carovnice«). **MADJONICARI.** — Carovniki, ki se z dovornimi triki predstavljajo kot čudodelniki. **V CEM VSE JE MANIFESTIRA ČLOVEŠKI ZNAČAJ.** — Razlaga, po čem se da spoznati značaj. **GRAFEOLOGIJA.** — Čitanje značaja iz rokopisov. **SODNO KRIMINALISTIČNA GRAFEOLOGIJA.** — Ocenjevanje kriminalnih nagajen iz rokopisa in ego-trilne ali faličkov.

MEDICINSKA GRAFEOLOGIJA. — Določevanje diagnoze psihičnih in fizičnih bolezni po rokopisu. **FIZIOGNOMIJA.** — Čitanje značaja po črtnah obraza. **MIMIKA.** — Presejavanje značaja po gibih pri sedenju, hoji, jedi, kaenju, smehu itd. **FRENOLOGIJA.** — Določevanje duševnih sposobnosti po obliki lobanje. **HIROGNOMIJA.** — Čitanje značaja in temperamenta po obliki roke. **HIROMANTIA.** — Prorokovanje usode po črtnah na dlani. **MEDICINSKA HIROMANTIA.** — Spoznavanje bolezni po nohtih, linijah in obliki roke. **DAKTIOSKOPIJA.** — Ugotavljanje identitete po prstnih odčitkih. **USODA ALI ČLOVEŠKA VOLJA.** — Obrazloževanje o vplivu volje na usodo. **ASTROLOGIJA.** — Čitanje usode, temperamenta in značaja po konstelaciji zvezd. **O KOZMIČNIH SILAH.** — Vplivi kozmičnih sil na naš planet in ljudi na njem. **ASTROLOGIJA.** — Prorokovanje usode iz števil. **NUMEROMANTIA.** — Prerokovanje časa, vseh dogodkov v življenju. **ONOMANTIA.** — Prorokovanje usode s številkami, črkami imenom in predimnom. **TARO.** — Druzi sistem prerokovanja usode po številkah, črkah, imenu in predimnu. **RELIGIJA IN VEDEŽEVANJE.** — Pogled na razne vrste prerokovanj po religiji. **PRAZNOVEŠJE.** — Pojasnjevanje in razlaga praznovroverja. **PRAZNOVANJE ANAMULETI.** — Razlaga vrednosti talismanov in amuletov. **TELEPATIJA.** — Način iskanja osebe, o kateri se kaj sumi. **ZELEZNE KEMBELE.** — Podobnost odstranjevanja ali spreminjanja lastne teže. **MITERIJ ŠTEVIK.** — Skrivnostna vloga posameznih števil v razvoju človeštva in religiji. **UMEINI SPOMIN.** — Zbirka pripomočkov, urejena v pravila in sisteme, ki omogočijo vsakomur naglo in lahko ter trajno zapomnitve. **O PSIHOMETRIJI.** — Spoznavanje osebe, da daje točne podatke o neznanih stvareh, osebnosti in do-godkih.

O AMEBIDESTRUJI. — O koristi pravilne istočasne uporabe vseh delov organizma. **ČESA VSAK NE VE.** — Mli leksikon okultističnih izrazov. **GAUFRIA ODLIČNIH OKULTISTOV.** — Življenje in delovanje zaslužnih ljudi na polju okultizma. **CRNA IN BELA MAGIJA.** — Veda o izizvanju in preprečevanju vpliva tajnstvenih sil (pri nas — čarovanja).

KABALA. — Mistično učenje in mistična praksa o židovstvu. **O PRIVIDIH.** — Kaj so in v stvari prividi? **SPIRITIZEM.** — Verovanje v duhove in njih priklicanje. **TELEPATIJA.** — Čitanje tuih in prenašanje lastnih misli. **TELEFIZIJA.** — Svojevo izizvanje slikovitih predstav na daljavo. **TELEKINEZIJA.** — Premikanje predmetov brez dotika in vidnih vzrokov. **TELEPLASTIKA ALI MATERIALIZACIJA.** — To je izžarevanje psihičnih moči iz organizma, ki more v kratkem času sprejemati vidno in otipljivo obliko.

SANJE. — Pojasnjevanje bistva sanj. **SNOVI.** — Postanek in tolmačenje snovi. **UMETNOST VIZITIZMA.** — Kako se ustvarjajo po želji umetne snovi. **MOČ ČLOVEŠKEGA POGLEDA.** — Pojasnitev ogromnega psihičnega vpliva potoma pogleda. **POT K MIRU.** — Pokazovanje o potrebi izgradnje notranjega »jazas« kot pogoj za uspeh zunanjega »jazas«.

SMRT. — Kaj je smrt? **TAJNE TUKANKAMENOVE GROBNICE.** — Vse osebe, ki so imele kakršnekoli zveze z grobnico, niso preživele leto dni. **ATMOSFERNI TEJEM.** — Kaj je Bog, kaj smo mi? Odkod prihajamo in kam goidemo. **SPOZNAVANJE BOLEZNI PO OČEH.** — Diagnostika začeta kakor tudi že obstoječih bolezni. **OZENIL SE JE POD HIPNOZO.** — Primer nekega imovitega človeka, ki ga je mnogo starejša ženska prisilila s hipnozjo do poroke.

MOČ AVTOSUGESTIJE. — Opis dogodka, ki se pripeti vsakodnevno. **TAJNA PALCA.** — Čudovito odkritje zločinca, in določitev nenormalnosti pri novorojenca po obliki črtnov na palci. **MANCHESTER POSTAVI SPOMENIK OČETU HIPNOTIZMA.** — Magnetska snov. Psihična moč človeka, ki more ubiti ljudi.

Cena knjigi din 100.— v mehki vezavi; a 120.— din v trdem platnu. Za v naprej poslani denar pošljemo knjigo priporočeno na naše stroške, proti povzetju računamo din 10.— več. Treba se poizuriti z naročili, ker je ostalo samo malo število izvodov.

OKULTISTIČKA BIBLIOTEKA

Ček. rač. 54.998. — BEOGRAD — Pošt. pret. 876.

Iz Maribora

a— Polkovnik Svetolik Radovanović od kaja iz Maribora. V maju leta 1937 je prišel v Maribor polkovnik Svetolik Radovanović, ki je prevzel poveljstvo mariborskega vojnega okrožja. Po treh letih je premeščen na novo službeno mesto. Na njegovo mesto pride polkovnik Ivan Markulj. Polkovnik S. Radovanović je užival obilo simpatij v vseh krogih mariborskega prebivalstva. S svojim ljubeznivim, prišernim nastopom si je pridobil nešteto prijateljev. Bil je predsednik mariborskega strelskega okrožja. Posebno priljubljen je bil med strelci in lovci. Ob odhodu iz Maribora mu želimo na novem službenem mestu čim lepših uspehov ter napredovanja.

a— Razstava mariborskih likovnih umetnikov je odprta še danes. Ob 11. uri vodi književnik g. R. Rehar.

a— Slovesne otvoritve strelšča, ki je bila napovedana za danes, ne bo. Pač pa je danes ob 9. pričetek strelskih vaj.

a— Imejtelji gledaliških blokov se opozarjajo, da izrabijo svoje bloke, ker bi jim sicer zapadli. Gledališka sezona se bliža h koncu in bo le še nekaj dramskih predstav, opera »Ples v maskah« in nastop ljubljanskega baleta.

Sokol Maribor II. Pobrežje sporoča, da se vrši **TELOVADNA AKADEMIJA** v nedeljo 26. maja t. l. ob 20. uri (ne pa v soboto). — Telovadni nastop je preložen na nedoločen čas.

a— Iz Ljudske univerze. Redni občni zbor Ljudske univerze se preloži na sredo 29. maja ob 20. uri. Vršil se bo v predavalnici Ljudske univerze.

a— Otroški dnevi v Mariboru bodo od 26. maja do 2. junija. Danes ob pol 11. predstava lutkovnega gledališča v Narodnem domu, popoldne ob 3. pri šolskih sestrah v Gospodarski ulici, in predstava »Trnjulčice« v gledališču. Glavne prireditve bodo v petek 31. maja.

Sodobno orožje in njega učinki:

Kako se varuje vojak pred granatami in šrapneli?

Zakloni pred granatami.

V prvih dveh člankih naše poljudne razprave o sodobnem orožju smo razpravljali o granatah in šrapnelih ter njihovem učinku. Tokrat bomo razpravljali o tem, kako se vojak najbolje zavaruje pred eksplozijami granat in šrapnelov.

Najbolj prikladno torišče za udejstvovanje artilerije je tako zvani odprti teren,

preko katerega imajo sovražni opazovalci, ki vodijo artilerijski ogenj, povsem neoviran pregled. Pešec, ki prodira ali se umika na odprtem terenu mora izabiti za svoje zavarovanje vsak najmanjši nasip, jarek, brazdo, granatni lijak, ostanke zidov, jame itd. Čim prično padati izstrelki v bližino pešca na odprtem terenu, mora takoj leči na zemljo.

Vod vojakov na tej sliki je bil izpostavljen smrtnemu učinku granate, ki je udarila ob zemljo in eksplodirala. Vojaki so stali, namesto da bi se vrgli takoj na zemljo, kakor so se na spodnji sliki.

Čim leže vojak na zemljo, mora poskušati s svojo poljsko lopatico izkopati čim globlji rov, v katerem bo ležal, dokler so v bližini sovražni opazovalci, ki ne neha streljati v njegovo bližino. Na ta način se bo najbolje zavaroval pred kosi granat, ki lete po eksploziji v krogu v obliki »metle«.

V najhujši sili se stisne bорец k najbližji steni ali debelemu drevesu in vrže preko glave nahrbtnik, preko katerega šrapnenske kroglice le redko prederejo. In če ga tudi prederejo, je njihova probodna moč že povsem neznatna.

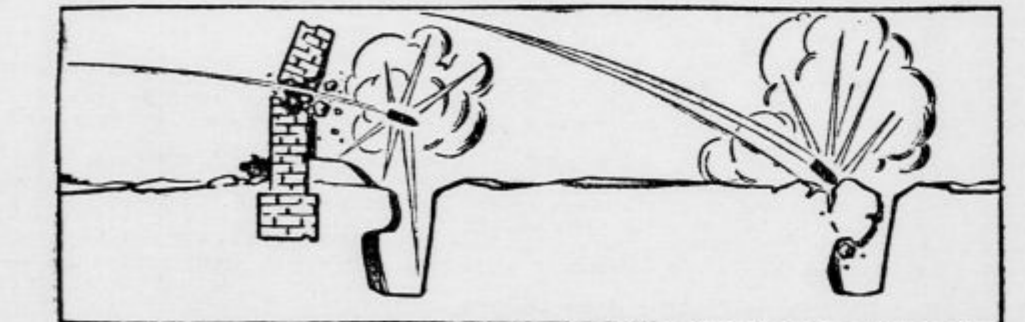

Dokler si bорец ne izkoplje s poljsko lopatico zasilenega rova, naj postavi pred seboj vsaj nahrbtnik, ki ga bo ščitil v glavo pred manjšimi kosi eksplodirane granate.

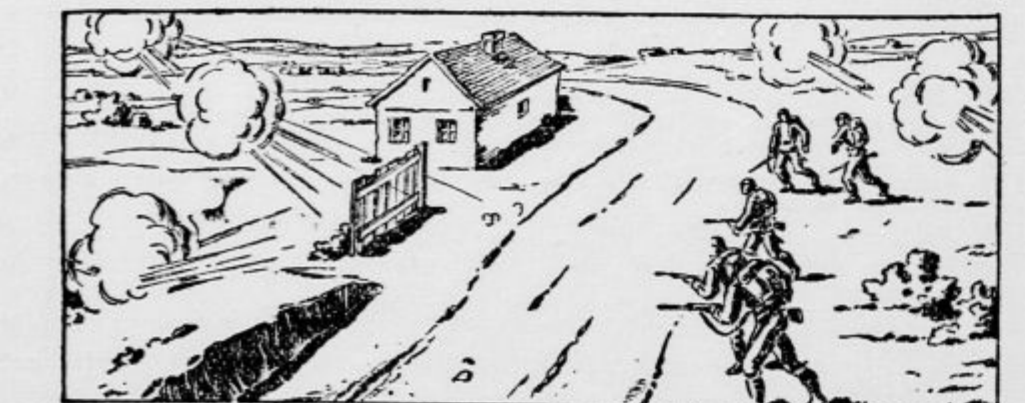

Vojak, ki si je poiskal zaklonišče za zidom mora računati na nevarnost, da se bo zid porušil nanj, če ga bo zadela granata. Zato bo izkopal svoje zaklonišče nekaj metrov za zidom ter ga po možnosti

pokril z deskami, ki bodo zadržale kamenje in opeko, če bi se zid porušil. Seveda pa ne sme izkopati svoj zaklon zopet predaleč od zidu, ker ga sicer lahko zadene granata, ki je udarila preko zidu.

Ob koncu naše razprave o zaklonih pred granatami in šrapneli prinašamo s spodnjo sliko še malo nalogo, katere rešitev bomo priobčili v prihodnji številki.

Sovražni artilerijski opazovalec je opazil skupino pešcev, ki se pripravljajo, da napadejo sovražnikove postojanke v prvi črti. Pešci so bili ravno v zaletu preko odprte ceste, ko jih je pričela obstreljevati artilerija. Prvi strelji so padli pred in za njimi. Za pešci se nahaja njiva in grmov-

je, pred njimi pa jarek ob poti. neki plot in zidana hiša, kakor je razvidno iz slike. Kako naj si izberejo sedaj ti pešci svoje zaklone, da bodo najbolje zavarovani pred kosi sovražnih granat? Kje se ne smajo kriti?

a— Konec pomanjkanja petroleja. Končno se je vendarle posrečilo zagotoviti 90 ton nafte iz Rumunije za Maribor. 30 ton je že prispelo. Tako je pomanjkanje petroleja za daljšo dobo preprečeno.

a— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZZ in njihovim upravičnim svojim ima danes v neodoljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika dr. A. Wankmüller, Frančiškanska ulica 8.

a— Zrtev strele. Ob priliki neurja, o katerem smo poročali v današnji številki, se je pripetila usodna nesreča na betonskem mostu iz Kungote proti Plaču. Ob času neurja je bil zaposlen pri mostu 18-letni mehanik Ivan Kragelj iz Studencev pri Mariboru. Strele je treščila v bližnje drevo in je šinila po zemlji do mostu. V naslednjem trenutku se je most porušil. Mehanik je bil pri priči mrtev. Strele v nesreči je bila, da je šele nekaj trenutkov zatem privozil do mostu osební avto g. S. Kranjca iz Pesnice. V vozilu so bile štiri osebe.

a— Strahovalca mariborskih trgovin obsojena. V marcu sta se pojavila v Mariboru krojaški pomočnik Staniko Novaković iz Zagreba in 34-letni natakhar Ignacij Razinger z Jesenice. Šla sta po raznih trgovinah in sta kradla blago. Mariborski mali kazenski senat je večeraj dopoldne obsodil Razingerja na 2 leti robjne, Novakovića pa na leto dni in 6 mesecev strogega zapora. Oba bosta po prestani kazni za tri leta izgnana iz Maribora.

Iz Celja

e— Slava 39. pešpolka. V torek 28. t. m., na dan slave 39. pešpolka, se bodo udeležili koroški borci v opatijski cerkvi maše za padle in umrle koroške borce. Po maši bo pred spomenikom padlih koroških borcev na dvorišču vojašnice kralja Petra spominska svečanost. Ob 10. se bo pričela na Dečkovem trgu svečanost slave 39. pešpolka v spomin na zmagovite boje celjskega polka v ofenzivi na Koroškem leta 1919. Vabljeni je vse narodno zavedno prebivalstvo Celja in okolice.

OTVORITEV

Kavarne Park — v nedeljo 26. maja.

e— Redna seja celjskega mestnega sveta bo v petek 31. t. m. ob 18.30. Na dnevnem redu so poročila odborov.

e— Celjska šolska mladina bo nastopila v ljubljanskem radiu. V torek 28. t. m. ob 11. dopoldne bo v ljubljanskem radiu pokrajinska oddaja šolskega radia. Nastopili bodo učenci in učenke I. deske in dekleške narodne šole v Celju. Pod vodstvom skladatelja g. Cirila Preglja bo pet mladinski zbor njegove skladbe, v odmorih pa se bodo učenci in učenke razgovarjali o »Celju nekoč in danes«. Dialoge sta sestavila učiteljica ga Pečnikova in učitelj g. Fran Roš.

BRAMORJE ZANESLJIVO UNIJEJE
»BRAMORIN«, KI GA DOBITE PRI KMETIJSKI DRUŽBI, CELJE.

e— »Gorenjski slavček«. Ljubljanska opera bo uprizorila v počastitev slave 39. pešpolka v torek 28. t. m. ob 20. v celjskem gledališču Foersterjevo narodno opero »Gorenjski slavček«. Predstava je izven abonmaja. Preskrbite si vstopnice takoj v predprodaji v Slomškovih knjigarni.

e— Krajevna organizacija Legije koroških borcev poziva člane, da se v torek ob 8. polnoštevno udeležijo v opatijski cerkvi maše za padle in umrle koroške borce. Po maši bo odhod v vojašnico kralja Petra k spominski svečanosti pred spomenikom padlih koroških borcev in k slavi 39. peš-

polka na Dečkovem trgu. Krajevna organizacija vabi vse narodno zavedno občinstvo.

e— Izlet sokolskih naraščajnikov. Preteklo nedeljo je priredilo 30 naraščajnikov Sokolskega društva Celja-matice pod vodstvom br. Toneta Grobelnika izlet v Smartno v Rožni dolini. Izvajali se vaje iz obrambnosti. V Smartnem so se ogledali veliko banovinsko drevesnico, v kateri gojijo iglasto in drugo gozdno drevje. Sreski šumar br. Pavlin je opisal naraščajnikom način gojenja mladik in korist, ki jih ima od tega naše narodno gospodarstvo odnosno kmetijstvo. Naraščaj je prehodil okrog 20 km ter se je vesel in razigran vrnil domov.

e— Sokolski majniški izlet. Sokolsko društvo Celja-matica je zaradi nestalnega vremena opustilo namero, da bi majniški izlet iznova preložilo. Izlet bo pozneje, morda v mesecu juniju.

e— Umrli je v petek v Lastnem domu 16 v Gaberju 79-letna zasebnica Urša Ratajčeva. Istega dne sta umrli v celjski bolnišnici 40-letni Jakob Stamol, natakhar brez posla in stalnega bivališča, in štiri letna dinarjarka hčerka Stanislava Cerarjeva iz Zamašča pri Laškem.

e— Nesreča pri delu. Te dni se je ponesrečil 30-letni rudar Jakob Vidic iz Zagrad pri Celju. Pri delu je padel težek kamen nanj in mu zlomil levo nogo v gležnju. Vidic se zdravi v celjski bolnišnici.

e— Prevozi bolnikov s celjskim reševalnim avtomobilom se bodo spet pričeli v nekaj dneh ko bo edini reševalni avtomobil, ki je sedaj na razpolago, popravljen.

e— Obnovite srečke drž. razredne loterije čimprej v podružnici »Jutra« v Celju!

e— Dražba. Dne 28. majnika bo pri celjskem sodišču prodana hiša z znano zastolno »Pri angelu«. Zanimanje za dražbo je splošno. (—)

e— Lastno mater je zabodel. Na Rečici pri Smartnem ob Paki je posestnikov sin Ivan Pustoslavšek v četrtke v vinjenosti zabodel svojo mater, 65-letno posestnico Alojzijo Pustoslavškovo z nožem v trebuh in jo težko poškodoval. Nesrečnico so prepeljali v celjsko bolnišnico.

e— Tatinski posli. Te dni je ukradel brezposelni ključavničarski pomočnik Karol C. svojemu prijatelju Antonu M. na Sp. Hudinji pri Celju 1.700 din in krenil z denarjem na Dobrno, kjer je popival. Prenočil je pri nekem žagarju Ponoči se je splazil iz haše in zakopal listnico z ukradenim denarjem na vrtu. Ko je drugi dan spet izkopal listnico, so ga ljudje videli. Obvestili so orožnike, ki so Karla C. aretirali. Denarja pa niso več našli pri njem. Očividno ga je bil medtem spet kje skrili. Aretiranca so izročili sodišču. Pri neki rodbini na Lavi pri Celju je služila Ela L. Te dni je ukradla gospodinjini dragoceno zlato verižico z briljanti Ko je opazila, da so jo osumili tatvine, je vrgla verižico v lijak pri vodovodu. Služkinjo so aretirali in izročili sodišču. Pri zaslišanju je priznala tatvino, ukradene verižice pa niso našli.

Iz Hrastnika

h— Smrtna kosa. Preminil je po kratki bolezni 66letni upokojeni rudar hrastniški rojak g. Franc Brinar. Pokojni je bil nardarjen človek in se je kot upokojenec pečal z raznimi praktičnimi deli, tako da ga bo marsikateri hrastniški gospodar zelo pogrešal. Pokopali so ga v Dragi. Naj v miru počiva!

h— Strokovna obrtna nadaljevalna šola zaključila šolsko leto 1939/40 v nedeljo 2. junija z razstavo šolskih in vajenskih del. Razstava bo odprta od 8. do 16. Vstopnine ne bo. Vabljeni vsi!

Iz Gornjega grada

g— Sreski odbor RK je v našem kraju zelo delaven. Prejšnji mesec je priredil dramsko predstavo in to dvakrat tako v Sokolskem domu kakor v Prosvetni dvorani, obakrat v nabitosti polnih dvoranah in v spozornem sodelovanju diletantov, tako iz Sokolskega društva, kakor iz Prosvetnega društva. Prejšnji teden pa je bil zaključen tritedenski samarijski tečaj, katerega je obiskovalo preko 20 naših gospa in gospodičen, ki so vse uspešno položile izpit za osnovni tečaj samarijskega dela.

g— Na našem sodišču se je stalez osebja sedaj še zmanjšal in je stanje postalo že nevdržno. Maloštevilno osebje je preobremenjeno s posli in je tudi v interesu strank, da nadrejeno sodišče v najkrajšem času pošlje nadomestne moči.

g— Za župno sokolsko razstavo v Celju, ki bo otvorjena prihodnji mesec, pošlje naše sokolsko društvo poleg drugega gradiva tudi izredno lično izdelan model našega Sokolskega doma in letnega telovadnega doma. Model je delo davčnega službenika g. Hafnerja. Model, ki je razstavljen v izlozbi podružnice »Bata« vzbujala med prebivalstvom občo pozornost in zanimanje.

Kradejo, kar jim pride pod roko

Ko je Možina Janez, hlapec v Virlogu pri Stari Loki, prišel nedavno zvečer domov, je opazil, da mu je nekdo ukradel skornje, vojaški kovčeg, jansalne hlače, srajco in dve knjigi romana »Strah na Sokolskem gradu«. Tatvine je osumljen dvojica, ki se je nekaj dni pred tatvino zadrževala pri Logondru in kupovala staro železo.

Pred dnevi je vdril delavec Jože v stanovanje zakoncev Pipanovih v Podrečah in jima odnesel možko obleko, možki klubok, nizke moške črne čevlje, srajco in površnik. Lastnikoma je napravil škodo za nekaj manj kakor 1400 din. Jožeta, ki je prodajal ukradene predmete po vaseh, so aretirali. Jože se izgovarja na sorodstvo s Pipanovi in zahteva, da mu vso škodo povrnil, kadar bo kaj zaslužil.

Podobno tatvino je doživel mizar France Vidic iz Praprotnega na Selškem. Tat mu je odnesel vso obleko, klubok dežnik in denarnico, gospodarju njegovemu, Antonu Berniku, ki Vidic pri njem stanuje, pa aparat za britje, kos prekajenega mesa, britev in hleb kruha. Tatvino imata baje na vesti neki tvorniški delavec in njegov pomagač.

Enega preteklih večerov sta v Bukovem vrhu nad Škofjo Loko, dva fantalina odrezala rep konju posestnika Jožeta Kržišnika. Rep je zmanjkal tudi konju posestnika Janeza Justina.

Podjetnega tatu so imeli tudi v vaseh Gabrku, Zmuncu in Logu. Kradel je vse vprek kunce, perilo, žebelje in svetre, zlasti pa se je zanimal za nože krivčeve. Sumijo nekega posestnika iz Spitališča, ki je vozil skozi dolino hmeljeve. Predvsem ga obremenjuje vreča z ukradenimi predmeti, ki jo je našel posestnik Janez Šubic iz Zminca. V vreči so dobili srajco, spodnje hlače, štiri kunce in krivčev.

Dva nepridiprava je imela tudi lovska kočja na Strmah. Koča je last gozdne uprave v Bohinju Storišča sta s silo odprla okno in odnesla uro budilko in sladkor Enege izmed tatov, ki mu pripisujejo še druge grehe, so zaprli.

Spiro čestih tatvin ni nič čudno, da so ljudje nezaupljivi. Toda to ni dovolj. Potrebno bi bilo, da grečo domačini oblastvom na roke, kajti ni izključeno, da se skrivajo za navadnimi tatovi ljudje, ki imajo še večje grehe na svoji vesti.

BLED

NAJMODERNEJŠE LETOVISCE IN KOPALIŠČE — PROSPEKTE
POŠILJA ZDRAVILIŠKA KOMISIJA

PENSION DR. HOČEVAR.	HOTEL JEKLER. Zahtevajte ponudbe.
HOTEL LOVEC, popolnoma renoviran, centralna lega, garaže.	PARK HOTEL. Penzija od din 75.— dalje.
HOTEL PENSION STARKI ob jezeru, jezerska kopel in čoini brezplačno; priznana najboljša kuhinja.	GRAND HOTEL TOPLICE
HOTEL TRIGLAV — komfort, dobra kuhinja, zmerno cene.	PENSION VOVE, ugodni aranžmani za družine.
PENSION ZAKA, kompletna penzija din 55—60.	BOHINJ ob divnem alpskem jezeru. Inform. Tujskoprom. društvo Sv. Janez ob Boh. jezeru.
JEZERSKO, 900—1200 m. Divno najboljši zdravilski letovišče v državi. Božanstven mir, krasni gozdni sprehodi. Sodobni komfort, okrog 500 udobnih postelj. Informacije: Občinski turistični odbor Jezersko.	KRANJSKA GORA, 810 m. Višinsko zdravilišče in plan. letovišče.
	ŽIROVNICA pri Bledu. Prospekti: Tujskoprometno društvo.
	PENSION KONSEK — TROJANE, 600 m. Udobno letovišče. Brezplačne informacije, prospekti.

MARIBOR, prijazno letovišče, ugodno podnebje, šume, gorice; udobni hoteli in gostišča, zmerno cene; zabave, šport, znano kopališče na Mariborskem otoku; nova avtomobilska cesta na Pohorje, planinski hoteli in domovi.

PTUJ, ugodno podnebje, krasna okolica. Bogati zgodovinski spomeniki. Dobro urejena gostišča. Oskrba din 35—40.

SMREKOVEC, 1575 m. Idealo planinsko letovišče med planinskimi gozdovi in pašniki. Gorski izleti. Koča na Smrekovcu je dobro oskrbovana; vodovod. Celodnevna oskrba din 40—50. Informacije daje SPD Šoštanj.

RADOVLJICA, 470 m. klimatično letovišče s kopališčem, v neposredni bližini Bleda; vodovod, električna razsvetljava; nov moderen hotel, dobri penzion. Pojasnila daje Tujskoprometno društvo v Radovljici.

MEDJSKE TOPLICE pri Zagorju, termalno kopališče in letovišče; bazeni na prostem. Penzija 44—45. Prospekti.

DOLENJSKE TOPLICE, Radiotermalno kopališče 35°C. Železniška postaja Straža—Toplice pri Novem mestu. Izredni uspehi pri zdravljenju revmatizma vseh vrst, ženskih bolezni, bolezni živčnega sistema itd. Sezona maj—oktober. Zahtevajte prospekte.

DOBRNA pri Celju je prirodno eno najlepših in najmoderneje urejenih kopališč Jugoslavije. 400 m nad morjem, sredi gozdov, brez prahu in dima. Odlični uspehi pri zdravljenju žilcev, srca in ženskih bolezni. Celokupno 20-dnevno zdravljenje izven sezone din 1100—1650. V sezoni zmerno cene. Zahtevajte prospekte. Uprava zdravilišča.

RIMSKE TOPLICE, kopališče 37°C. Zdravi: žilce, ženske bolezni, ghit, išijas itd. Ceneje je pavšalno zdravljenje. Termalno kopališče na prostem. Lepa okolica. Zahtevajte prospekte.

Radensko kopališče

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji in edino te vrste v Sloveniji sploh

zdravi z uspehom bolezni srca, ledvic, žilcev, jeter, želodca, notranjih žlez in motnje spolnih organov.

Maj—junij 10 dni din 700—850, vse vračunano (penzija, zdravnik, kopeli, zdraviliške takse).

Moderni komfort, godba, dancing, kavarne, ton-kino, tenis itd.

Obširne prospekte dobite brezplačno pri »Putniku« ali pri upravi zdravilišča SLATINA RADENCI.

Kdor ne more priti v kopališče, naj vsaj pije doma ono z rdečimi srci: zdravje in užitek!

Direktni vagoni iz Beograda, Zagreba in Ljubljane do samega zdravilišča!

Zahtevajte podrobnejše informacije in prospekte od gornjih oglaševalcev, dalje v vseh birojih »Putnika« ali neposredno od Tujskoprometnih zvez »Putnika« v Ljubljani in v Mariboru.

Naša ženska stran

Knjiga je odprta

Zalostne in v dna srca segajoče so te zgodbe, dostojne pesava velikega mojstra, prvega trageda vseh časov: Življenja!

Kratki odlomki, prizori posameznih dejanj so zapisani po kartotekah bolnišničnih, do kraja niso nikjer zapisane. Nič ne videl nobene teh tragedij od začetka do konca, ni videl igralca v vsej njegovi vlogi, kakor mu je bil dolečel njegov skrivnostni režiser: pot iz zibelke v svet, malo ljubezni, komaj toliko, da se je rodil otrok, pomanjkanje in bolezen — in pot v grob...

Ziveli so v temem, skromnem, a čistem podstrešnem stanovanju. Troje preprostih ljudi — mati, zelo dobrosrčna ženska, hčerka, ki je hodila delat v neki modni salon in hčerkin nezakonski otrok.

V to mirno družino, na to podstrešno stanovanje se je prikradla bolezen: jetika. Niso vedeli, kdaj in kako — naenkrat je bila tu, bila je v bledeh hčerkinih licih, nasehnila se je v njena pljuča. Prenehala je zahajati v modni salon. Mali dom na podstrešju je obiskala zaščitna sestra.

Mlada mati se je zdravila. Najprej v bolnišnici, potem v zdravilišču. Njeno stanje se je kmalu izboljšalo. Bolezen se je umaknila, se potuhnila, pripravljena, da se ob prvi ugodni priložnosti uveljavi s podoben močjo. Mater so odpustili iz Golinke in vrnila se je v mesto. Zdalj ni bilo več tihega doma na podstrešju. Spala je v skupni spalnici Delavskega doma, v družbi žensk, ki so prišle od bogve kod in se bodo prav tako bogve kam izgovile. Potem si je najela sobo, ki je dobivala zrak skozi dve predstbi. Tu jo je našla zaščitna sestra in zapisala v svojo beležnico:

»Živi v skrajno slabih razmerah, po cele dneve ne užije nobene hrane... Zopet je noseča...«

V sobi, kjer je bilo premalo zraka za njeno okužena pljuča, se je znova oglasila bolezen. A preden je šla spet v bolnišnico, je še enkrat rodila. Samo kratki odlomki teh dni so zabeleženi po kartotekah. »Otroka ima mati, ki ju ne maha odjeti v Dečji dom... Mračno, nepretrgano stanovanje pri materi... stanje se ji je poslabšalo, a noče v bolnišnico... Sprejeta v bolnišnico, a je kmalu odšla...«

To je bila njena zadnja pot v svet. Še je hotela živeti in pozabiti na smrt, ki ji je kljuvala v pljučih. Hotela je delati, ho-

diti po cestah, kakor toliko drugih, zdravih... Kako žalosten je bil dan, ko se je morala vrniti nazaj v posteljo, iz katere ni več vstala. Na njen izkazni list v dispanzerju so zapisali poslednji datum in ga zaznamovali s križcem.

»Že štirideset let živim in še nisem bila v bolnišnici in še štirideset let bom živela, pa ne bom šla k zdravniku... Bila sem pri neki ženski in ta mi je dala zdravilo, ki mi bo gotovo pomagalo...« Sestra, ki je čitala to pismo, se je bridko nasmehnila.

Koliko samozaupanja je bilo v teh besedah ženske, ki je nosil v sebi klice smrti! Komaj trije meseci so minili in sestra v dispanzerju je dobila drugo pismo z Dolenskega: Marija je umrla. Ni bila prenesena: vedela je, da bodo pljuča te ženske, ki se ni marala zdraviti, kmalu nesposobna za življenje. Poiskala je njen osebni izkaz, zapisala vanj datum in ga odprla s križcem. In nov človek je bil izročen preteklosti, pozabljenju...

Eden izmed stopenj desetih slučajev odprte tuberkuloze:

Baraka. Dve postelji, na eni leži jetična ženska. Noč za nočjo spi z njo v isti postelji njena hčerka. Noč za nočjo troje zdravih ljudi vdihava okužen zrak. Dokler ni prišla nekega dne v to barako zaščitna sestra in so jetična ženska odpeljali v bolnišnico. Samo razgreta domišljija črnogleda pisatelja bi mogla izmisliti toliko hudega... ali ta mož pijanec, ki zapravi vse, kar zasluži, ni izmišljen, ni izrodek domišljije, temveč samega življenja. Da bi preživela sebe in svoje otroke, je morala jetična ženska po hišah šivati. Morda jo bodo pozdravili. Njena pljuča bodo lažje dihala, rane v njih se bodo zacelile. Poslali jo bodo domov — nazaj v okužen zrak pomanjkanja, nazaj k možu pijancu, kajti zdravljenje socialnih razmer, tega najstarejšega bacila vseh kužnih bolezni, še ni uzakonjeno...

Življenje, ta večni, neutrudljivi mojster tragedij, piše dalje svoja nesmrtna dela. Stopenj deset bolnikov z odprto tuberkulozo, stopenj deset variacij ene in iste zgodbe... Čitajte, knjiga je odprta!

Katarina Špur.

Pomoč v sili

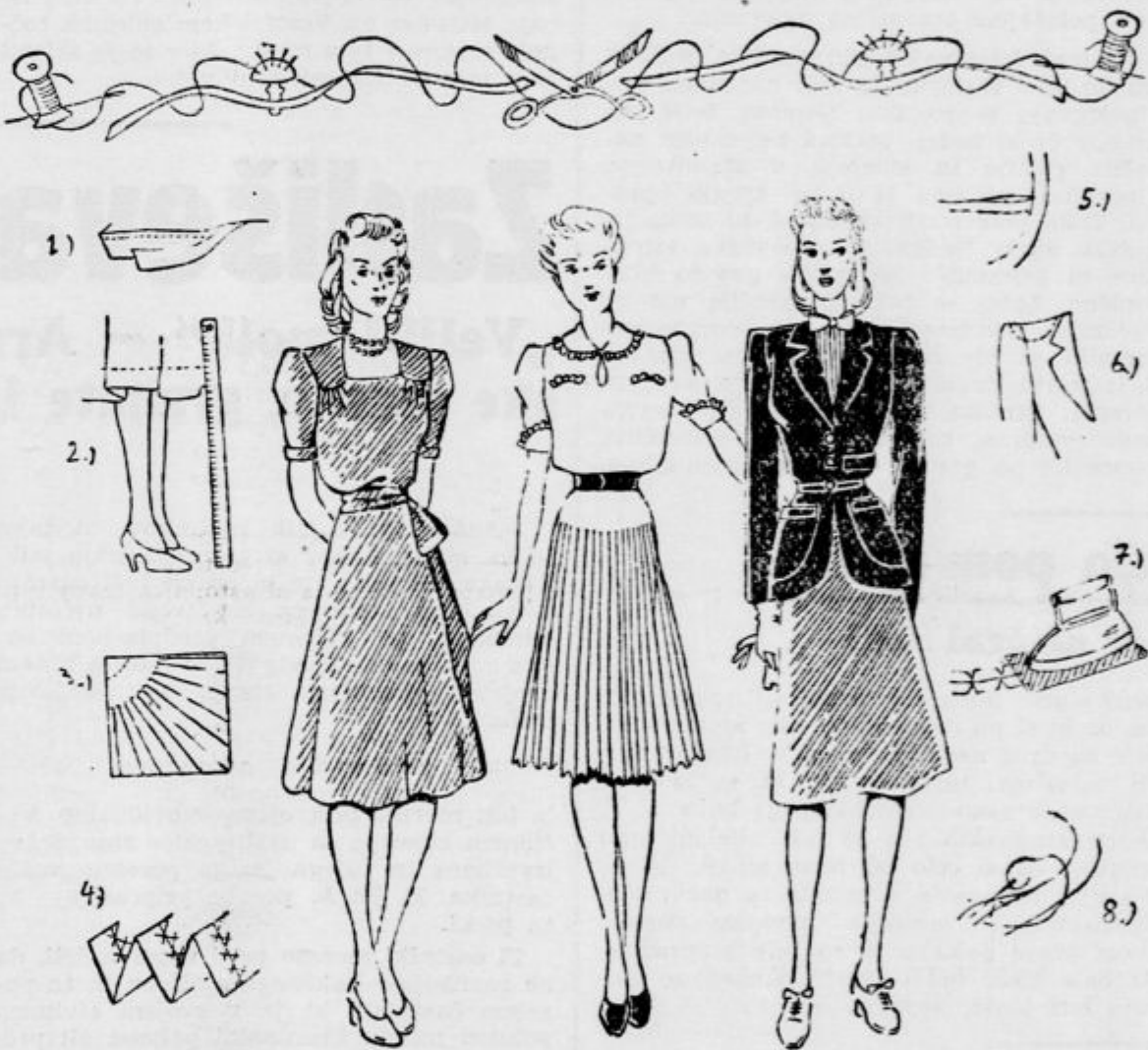
Se nekaj preizkušenih nasvetov za kuhinjo.

Surovo maslo spravimo v zaprto lončeno posodo, ki ima steklen vložek. Ze nekoliko žarko surovo maslo je treba izprati v mrzli vodi, tako da parkrat nalijemo nanj vode, in ga s kuhališčno dobro prenesti: potem ga osušimo in mu primešamo rumenjaka (na osminko kg surovega masla en rumenjak). Na ta način maslo zboljšamo.

Testo, za katerega uporabimo mnogo surovega masla, gnetemo z nožem, ker se v rokah surovo maslo topi in smo prisiljeni, da dodajemo moke, ki napravi testo trdo. Sladice iz takega testa pečemo v nepomazanem pekaču, ker je testo samo dovolj mastno. Kadar pečemo masleno testo, poskropimo pločevino z mrzlo vodo. Za drobno pecivo pripravljeno iz beljakov (španski vetri, kakavne zvezdice, kokosovi poljubčki itd.) nadrgnemo pločevino z voskom. Iz pekačev in oblik vzamemo pecivo in sladice, ko so še tople, prevročice pecivo upade, popolnoma ohlajeno postane krhko in se ne da ločiti. Večkrat se nam zgodi, da smo obliko (model) premalo namazali, pa zato sladica ne gre iz oblike; takrat zvrnemo obliko na krožnik, jo obložimo s krpjo, ki smo jo pomočili v mrzlo vodo in čez nekoliko časa se ta močnata jed sama odloči od oblike.

Če se nam je surova majoneza zakrnila, si pomagamo s par kapljicami vroče vode in sicer takole: v posodo, kjer imamo majonezo, vlijemo ob robu čajno žličko vroče vode in pričnejo od tam mešati proti sredini, dokler se majoneza ne zgosti. Ako tudi to ne pomaga, postavimo na toplo in mešamo, pa se bo majoneza popravila. V najslabšem slučaju napravimo nekaj nove majoneze in jo počasi ob neprestanem mešanju dodajemo v majhnih količinah.

Nekaj koristnih nasvetov

Ali znate šivati? S tem si prihranite marsikakšen stotak, ki vam pride prav v teh težkih časih. Nu, kakšno malenkost že sešijemo doma, boste odvrnili — toda nikoli ne izdelam obleke tako lepo kakor šivilja. Ta ali ona reč se mi vedno pokvari, samo jezo imam s tem...

Nič čudnega, vam poročamo. V teh stvarih se boste izpopolnili še in še. Čim večkrat boste šivali, tem lepši bodo vaši izdelki na pogled. Če ste vztrajni in količikaj spretni, boste seveda uspešni. Tu pa je nekaj tehničnih podrobnosti, ki ne morete vedeti zanje, če se niste šivanja učili, in ki bi vam delo precej olajšale. Na primer:

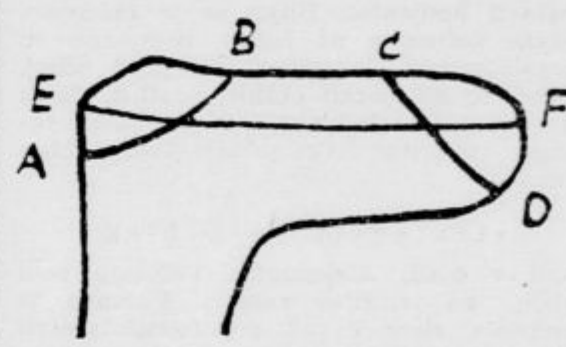
Kadar režete blago v smeri tkiva in sledite ravni črti, potem pogodite ravno

Kako podkrpavamo nogavice

Gotovo imate nogavice, ki so strgane po celem stopalu ali samo na prstih in petah. Take nogavice ne morete več masiti, pač pa jo lahko podkrpate.

Da moremo nogavice podkrpati, moramo imeti star, gost, močan trikot (najbolje iz samih desnih petelj) od nerabljivih nogavic, hlače, kombinize, majice, bluze itd. Potem tenak močan sukanec in temu primerno iglo.

Nogavice podkrpamo tako: Oprani nogavici narohlo polikamo spodnji del. Potem izrežemo natančno strgani del, kakor nam kaže slika a-b, c-d, ali e-f. Ta del položimo na pripravljeni trikot ter odrežemo novi del tik ob robu strganega dela. Nato obrnemo nogavico narobe in vsavimo natančno v izrez nogavice novi del, ki ga pripremo, da lažje šivamo. Začnemo vedno v sredi kjer ima nogavica šiv. Nogavica in vstavljena krpa se stikata in šivamo z roko 3 mm globok rob z drob-

nim strojnim vodom. Ko pridamo nako-li, dobro zadelamo, in krpa je gotova. Ako ima nogavica strgan ves podplat e-f, ga izrežemo in ravnamo tako kot s posamezno krpo. Robovi zakrpanih nogavic se v čevljih dobro stisnejo in se jih nič ne čuti, ker so šivani z roko. Petlje se ne zdirajo, zato pa moramo šivati z drobnim strojnim vodom. Spodaj zakrpana nogavica se iz čevlja ne vidi. Ako pa je peta visoko strgana, se jo lepo zakrpa in se nosi take nogavice v domačih čevljih. Zakrpane nogavice nosite toliko časa kot nove.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

na rob tankega tvoriva. Na šivu progo upognemo. Po sredi preganjena črta tvori rob, ki ga potem s skritimi obrobnimi šivi pritrdimo k tvorivu.

Obleka, ki jo vidite na prvem mestu naše skice, ima štrikoten izrez, ki ga je težko čisto in trdno zargobiti. Tu je potreba zarezati kote in tvorivo pregubati na notranjo stran, tesno ob robu na prešiti s strojem. Še pozneje smo k robu prišile poševno progo, ki sedaj z njo zakrijemo rob notranje gube (št. 1).

Krilo te obleke je zvončasto krojeno. Preprosto in natančno nam nakoli izenačimo dolžino čez si s pravokotno postavljeno lesenim ravnilom na različnih mestih zaznamujemo vedno enako razdaljo od tal (št. 2).

Naslednja obleka ima plisirano krilo in sicer v obliki razhajajočih se sončnih žarkov. Takšno krilo je v bistvu zvončasto. Plisirati ga damo tako, da vzamemo za vsako polo štrikasto krojen kos blaga, čigar stranice bodo imele dolžino krila manj 15 cm, ki jih bomo v sredini izrezale v obliki polkroga za pas. Z dolžini šivi natančno potem enakomerno zaokrožimo črto, od koder bodo gube izhajale (št. 3).

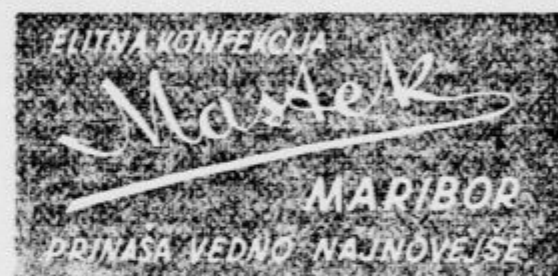
Nagubano krilo obrobnimo potem s preprosto upognjenim robom, ki ga obšijemo s prekrizanimi šivi (št. 4).

Kaj na kostum? Kako vložimo v hrbet kostuma podlogo, da re v čevle? V sredi hrbta vložimo v podlogo gubo, ki jo potem trdno zalikamo po vsej dolžini (št. 5).

Pri kostumu so posebno važna ramena. Na notranji strani jih izpolnimo z vatirano, okroglo blazinico, ki za dober centimeter prehaia v okrogline rokava (št. 6).

Preden si pomerimo topico, moramo paziti, da zaokroženi šivi ne »vlečejo«. Zato jih na obeh straneh zarezemo, odpremo in preliskamo (št. 7).

Zepe izdelamo posebej. Prišijemo jih na topico s tako zvanimi »skritimi šivi«, ki jih zabadamo na notranji strani v žep, približno 1 cm od roba (št. 8).

Pariška moda

Kljub vojni si pariška moda izmislila vsak dan nove izvirne podrobnosti, da bi z njimi razveselila francoske žene in dekleta. Nešteto je videti malih, drapiranih turbanov, ki se tako lepo podajajo sk ro vsakemu obrazu. Na temenu glave se navadno zavezani v veliko pentljo ali slikovit vozel.

Nove rokavice si izmislila moda v vseh barvah. Povsem kratke so in jedva pokrijejo zapestje. O novih spornih in promenačnih čevljih pa velja povedati, da imajo kratko, široko peto v živi in kontrastni barvi.

Solata

Če ima gospodinja klet ali kako drugo shrambo, kjer pozimi ne zmrzuje, lahko nudi družini solato celo leto. V januarju, februarju in marcu, deloma še v aprilu je na vrtu motovilec, ki ga je sejala v drugi polovici avgusta in prvi septembra. V kleti ima še januarja in februarja endivijo, ki jo je vložila v jeseni po prvem mrazu. Da je za spremembo tudi rdeči in šareni radič na razpolago, ga vloga v presledkih treh tednov v primernih količinah v silnico počeniš z novembrom do konca februarja. Ta nudi zdravilno solato od začetka decembra do konca mesca marca. Če pa se korenine očisti, opere, opoče v pečici in zdrobi, je to pristna cikorkija. Seje ga pa redko spomladi do najkasneje srede junija, da se utegnejo korenine odebiliti. Prav dobro se obnese, ako ga poseje med koruzo takoj po osipanju. V jeseni, predno zemlja zmrzne ga izkoplje in gosto prisuje v bližini hiše. Tu ga tekem zime po potrebi odjemlje in vloga v silnico. V marcu in aprilu je lahko nabira zimsko solato, ki jo je vsejala istodobno kakor motovilec, ako grede obda z iz desk zbitim obodom ter vrhu tega položi, namesto dragih oken, iz remeljnov narejene okvire, na katere pritrdi močan ovosen papir. Da je ta močnejši in prosojnejši, ga prevleče s firnežem. Da jo zavaruje proti mrazu, založi krog oboda plast gnojia in okvirje odene s slamnatimi storjami in deskami. Za poznejši pridelek zimске solate pa le odene grede s smrečjem pa šele tedaj, ko zemlja zmrzne. V rani pomladi pa odstrani smrečje, kadar ni možnosti, da bi zemlja ponoči zmrzovala in podnevi se tajala. Konec februarja in v začetku marca seje solato berivko, ki daje v aprilu in maju obilen pridelek. V začetku marca seje v zavetni sončni legi tudi rano glavnoto solato »majnikovo kraljico«. Če je pregosta, jo razredči ali pa presadi. Ta doraste že v začetku junija. V prejšnjem letu posejani rdeči in

zeleni radič odganja že čim se pojavijo prvi topli dnevi, da ga lahko nabira v marcu do konca maja. Do tega časa pa zraste že nov radič, ki ga je posejala konec marca. Mnogim je priljubljen spomladaj regrat, surov in kuhan, ki je zlasti dober, ako ga kadar se zemlja otaja, odene s 4 prste debelo plastjo zemlje da se vbeli. Še ni porabila gospodinja vse rane glavnotate solate, ko se ponujajo trde glave pozne ledenke in drugih poznih sort. Zraven sledi še vezulja. Da ima za celo poletje pri rokah solatne sadike, seje od začetka maja dalje vsake tri tedne na majhne prostorce po nekoliko proti vročini odpornejših sort, n. pr. trdoglavka, parizarka in kristalna glavna, da ni brez solate v juliju in avgustu, ko jo družina najbolj poži. Prav imenitna je za ta čas solata obiravka. Ta ne dela glav, zato se po stebli obra listje, ki je prijetnega okusa, kakor glavice majnikove kraljice. Za porabo proti jeseni seje junija v dveh presledkih endivijo. Kolikor je pa namenila, da jo bo v kleti ali v kakem drugem prostoru vzimila, jo pa seje julija in v začetku avgusta in presaja kakor druge sorte štiri do pet tednov pozneje, zakaj prevelika, dorasla tudi v najboljšem prezimovališču ne traja! V novembru in decembru se ponuja tudi motovilec. Da more v slučaju snega do njega, ga poprej odene n. pr. z vrečevino. Nekatere gospodinje zelo obrabljajo vrtno krešo. Ker pa odganja kmalu v vrh, jo sejejo po malem v presledkih celo leto. Pomladi in v jeseni v zavetne lege, poleti v senčnatih, pozimi pa v zabojčke, ki jih drže v kuhinji ali v drugem toplem prostoru.

J. Strekelj.

Slovani smo velik narod, ako se šteje-mo; a Slovani smo vendar majhen narod, ako se tehtamo.

F. Levstik.

Mira Pucova:

Škoda...

To se ni zgodilo v Ljubljani.

Saj ima še naša zemlja boveda nekeje v vsmerju nam neznanu, v tujem ozvezdju vrtečo se dvojnico — zakaj bi potem naše mesto nekeje na svetu ne imelo sebi podobnega naselja, ki v njem prebivajo ljudje z enakimi slabostmi kakor so naše?

Lena, ena, ki v mehkem polkrogu deli stari del mesta od novejših, širše zgrajenih predelov, je tisti čas nerazločno vonjala po mokrih cunjah in po gnilih cvetlicah. Nad hišami je mlačna soparica obetala prihod poletja in s starih kostanjev se je v počasnem dežju vsipalo bledeorumenno cvetje. Bilo je torej — ste uganili? — nekako proti koncu maja, ko je gospodična Radovasnikova prinesla novico v kavarno, da se je gospa Gontarjeva zastrupila z lizolom.

Vsi so poznali gospo Gontarjevo. Bila je visoka, večje pobarvana plavalaska, ki je imela deset let mlajšega moža in z gumijastimi podvezami tesno stisnjene krčne žile. V družbi, ki se je tolikanj zanimala za osebnost zadeve soljudi, da si je izmislila resnico, če je ni mogla takoj dognati, je bilo že davno znano, kako trpi gospa Gontarjeva na posledicah mladostne podjetnosti svojega soproga. Če ste vprašali gospodično Radovasnikovo, ste lahko izvedeli imena menjajočih se soigralk v tej sodobni meščanski tragikomediji. Izvedeli ste jih tudi, če niste vprašali...

Vsakomur je torej že prvi hip bilo jasno, zakaj je gospa Gontarjeva segla po lizolu, dasi marsikdo ni razumel, kako da se ni poslužila bolj odličnega sredstva za pot v večnost.

»To je prostaško, drage moje,« je rekla

gospa Silničeva. »Lizol pijejo kuharice, ka-ste tega?« je vzkliknila gospodična Radodar se naveličajo življenja.

»Njena mati je bila kuharica ali ne ve-savnikova.« Med vojno si je njen prvi mož, ki je bil pek ali kaj, z dobavami vojaštva zaslužil mililijone. Po njegovi smrti pa si je vzela tega mladega nemanih, ki ji se-daj...

»In takšni ljudje se potem vrinejo v našo dobro družbo!«

»Oh!« Nad kavarniškim omizjem se je od rahločutnega ogorčenja stresel zrak še v steklenih lestencih pod svetlo pobarvanim stropom je zacimljalo. Gospe Gontarjevo so bili prepeljali v bolnico, veste, ni še bila mrtva. Še so o njej lahko govorile slabo, te gospe, ki so si z govorjenjem krajšale brezdelne dneve.

Čez čas so se gospe pomirile. Gospa Silničeva je sklenila pred seboj svoje tolstre roke. Njeno meso je bilo mehko in zelenkasto kakor skuta. Če bi jo stisnil, bi pri-tekla iz nje sirtoka, ne kri. Obrnila se je k Radovasnikovi. »Vi ste jo videli, pravite?«

»Videla sem, kako so jo na nosilnicah prenesli v rešilni avto.«

»Kdaj je to bilo?«

»Snoči ob devetih. Vračala sem se domov iz kina. Pred njeno hišo je že stal avto, okoli pa množica radovednečev. Prinesli so jo po stopnicah...«

»Strašno, strašno!«

»Bila je vsa pokrita z dolgo belo ponja-vo — še čez obraz. Od glave ji je bilo vi-detj samo nekaj rumenih, mokrih las, za

nosilnico je stopal Gontar, ves prepaden, bled kakor stena... Prerila sem se bliže. Okoli nje je strašno zaudarjalo po lizolu. Saj veste, kako sem nežnih živcev. Še muhe ne morem videti v juhi! Slabost me je ob-la...«

»Uboga revica!«

»Potem sem se premagala. Ogovorila sem Gontarja. Kako je gospej, sem vprašala. Ni mi odgovoril...«

»Takim neotesane!«

»Vsega je kriv on, prav resda.«

»Samo v nesrečo nam je, drage moje, da je Bog ustvaril moške,« je vzdihnila gospa Silničeva. Premožnje njenega moža je bilo vzvišeno nad vse dvome in glas o njegovem bančnem računu ji je bil stvaril položaj v tej družbi, ki ni častila ničesar bolj vdano od denarja.

»Torej mu je šlo do živga pravite?«

»Mislim, da je imel solze v očeh,« si je ginjeno izmislila gospodična Radovasnikova.

»Prepozno!« so turobno zajecale gospe. Sočutje, ki je premnogokrat krinko škodoželjnosti, jim je zasenčilo napudrane obraze.

»Potisnili so nosilnico v avto. Še Gontar je vstopil. Hotela sem pogledati kakšna je notranjost takšnega vozila, pa so mi zaloputnili vrata tik pred nosom.«

»To je vse? In kaj je bilo potem, ne veste?«

»Najbrže je to noč še preživela, sicer bi že prišla vest o njeni smrti v časopise.«

»Ta ali ona izmed nas bi morala v bolnico, da poizve, kakšno je njeno stanje.«

»Če je niso motdem že prepeljali v sanatorij!«

Tako so ugibale gospe, dokler se ni gospa Silničeva nenadoma spomnila, da menda še pred dobro uro videla gospoda

Gontarja, kako je s črnim trakom v gumbnici ves potr potrdil po mestu.

»Torej je že mrtva!« so vzkliknile. Ob-la jih je prijetna groza.

Gospodična Radovasnikova je tiho vsta-la. Skoro neopazno se je motala med mi-zami, se tu in tam ustavila, pozdravila znanko. »Saj ste gotovo že slišali: gospa Gontarjeva se je zastrupila...«

»Kaj takega! Ničesar ne vem o tem. Pri-sedite, za božjo voljo.«

Gospodična Radovasnikova je torej za hip priselila. Pripravljeno je. Sladko se je smehljala. Kajpa, v njenem smehljaju je bilo kakor vselej mnogo grenkobe — kakor v preveč žganem sladkorju. Moski so jo ogoljufali za prihodnost, veste. Njen sladkor se je bil deset let predolglo cmaril na ženitovanjskem trgu, ni bil več užiten. Sedaj je včasih sovražila ves svet zavoljo kupčka zoglanelih upov, ki ji je težil srce...

Gospa Gontarjeva ne bo tako kmalu zve-dela, čemu je ob vstopu v kavarno zbudila med mizami takšen poplah. To ni po pravi-lih dobre družbe, da bi nekomu povedali neprijetno zadevo naravnost v obraz. Res-nico izveže šele po ovinkih in takrat celo več ko resnico.

Prva misel vznemirjene gospe Gontarje-ve je veljala njenemu novemu klobuku. Bil je podoben narobe obrnjeni ročki za mleko, toda modistinja ji je bila sveto za-trjevala, da jo dela za najmanj deset let mlajšo. Zato ga je vzela. Sedaj pa ti za-prepašeni pogledi! Mogoče se jim je zdela smešna...

Saj ni mogla vedeti, da je kavarna ta hip uzrla duha-prikazen, ki se je nadnaravnim potom bila izmotala iz zemeljskih ostan-kov, in prišla semkaj, da jih masčevalno vse pretrese z grozo, vse tiste, ki še prav-

kar niso vedele o njej nič dobrega pove-dati. Šla je naravnost proti mizi gospe Sil-ničeve in gospa Silničeva, ki je verjela v spiritizem, si je s tolstima rokama zakrila prestrašene oči.

»Klanjam se, gospa. Saj smem prisesti?« je sladko vprašala. Ze se je polastila praz-nega stola. Sedla je. Vse okoli nje je mo-čalo kakor okamenelo.

Počasi je gospa Silničeva prišla k sebi. Ne, to ni bila prikazen. Bila je živa ženska, ki je sedela tukaj in vsiljivo vonjala po dragi dišavi. Toda še vedno se je ni upala dotakniti.

»Torej ste si opomogli, draga moja,« je potem zajecljala. »Torej ni bilo tako hu-do?«

»Kaj pa naj bi bilo hudo, draga gospa?«

»Nu, tista reč z lizolom, saj veste,« je zašepetala gospa Silničeva.

»Mislim, da jo bodo rešili.«

»Gospe rešili, za božjo voljo?«

»Mojo kuharico. Izpila je pol litra lizo-la, ker jo je zapustil fant.«

Nekaj v gospej se je razočaralo. Samo kuharica... Koga pa naj še dirne žalostna zgodba, ki ji primanjkuje ostre primesi škandala? Nekdo je trpel, nekdo je mislil, da ne more več prenašati te groze, ki se ji včasih pravi življenje — toda to je bila samo kuharica, prosim vas! in namesto nje lahko najdete sto in sto drugih. Z onemoglim ogorčenjem so gospe čutile, da jih je slučaj po krivici bil oropal podžigajočega vznemirjenja, ki so ga od časa do časa nujno potrebovale.

»Škoda,« je polglasno zamrmrala gospa Silničeva, potem pa se je hitro popravila: »Hvala Bogu... Me vse smo že mislile...«

»Kaj ste mislile?« je vprašala gospa Gontarjeva.

»Nič,« je odvrnila gospa Silničeva in za-kopala glavo v modni časopis.

Bitke v starih časih

Falanga, predhodnica pehote, in konjenišvo – Srednjeveški turnirji – Ko so začeli uporabljati smodnik in svinec – Stratagem starih bitk – Rezerva je odkritje Julija Cezarja

Vojna se je naslanjala že tisočletja pred našim štetjem na izvežbano pehoto, ki je bila vajena povelj. Težišče je še danes na tej pehoti, ki predstavlja falango, združeni nastop moške skupnosti, ki je pripravljena ramo ob rami

zmagati ali umreti

Falango srečujemo v spremenjenih oblikah na vseh bojiščih zgodovine, samo srednji vek je s svojimi vitezi dal prednost konjenišvu in potisnil pehoto v ozadje. Viteške bitke zato niso bile nič drugega nego množestveni turnirji, zbadanje s sulicami, ki ni imelo in ni potrebovalo višjega, genijalnega vodstva. Šele v 13. in 14. stoletju so pozivi ljudskih množic

bojišča spet oživili.

Smodnik in svinec sta storila nadaljnje, da je dobila konjenica, taktično gibljiva edinica, svoje naloge spet v razširjenem strateškem okviru. Sklenjene pehotne množice, falange, so postale spet težišče bitk. Tako je ostalo, dokler ni moderno orožje raztrgalo armade spet na širni prostor.

V začetkih vojne zgodovine je središče armad na bojišču predstavljala

težko oborožena pehota,

na levi in na desni je stala lahka pehota, lokostrelci in metalci kamnov. Številčna premoč, hrabrost, boljše oborožitev in boljše izvežbanost so odločale o izidu. Vse razpoložljive pripomočke so vrgli hkrati v bitko in tako se je dogajalo, da je mogla kdaj ena sama bitka odločiti o izidu vojne. Bitka pri Maratonu je bila takšna izrazita

paralelna bitka
z linearno taktiko.

Aleksander Veliki je na obe strani falange postavil konjenico. Bitka se je začela po večini na krilih. Konjeniki so morali pregaziti nasprotnika pred seboj, potem so se morali obrniti proti središču in skupaj s pehoto uničiti nasprotno falango. Te krilne bitke so bile potem dolga stoletja

stratagem vseh bitk.

Tudi v časih Aleksandra Velikega niso mislili na izločitev rezerv. Falanga je korakala sicer v več zaporednih vrstah proti sovražniku, v boju pa se je zila v enojno črto in tako so se vse poedine sile hkrati borile za zmago. Bistvene taktične novote so prinesli Rimljani. Z njihovimi legijami se je falanga zrahljala, postala je

gibčnejša in udarnejša.

Tu so uporabili Rimljani zlasti svoje izkušnje iz bitke pri Kaneji, ki so jo izgubili na tako strašen način. Ta bitka je prešla v zgodovino kot prva obkoljevalna bitka vseh časov. Hanibal se je boril s 50.000 do 60.000 možmi proti 70.000 do 80.000 Rimljanov. Razširil je tradicionalno krilno bitko s tem, da je s svojo številčno močnejšo konjenico obe rimski krili

toliko časa gazil,

da sta se obe njegovi krili združili za hrbtno rimskega središča. Tako obkoljene Rimljane so združene Hanibalove sile potem poklale moža za možem. Le z izpolnjenjo taktiko so mogli potem Rimljanji 14 let pozneje Hanibala pri Zami ta strašni poraz poplačati.

V bitki proti Helvetom pri Bibrakteju je najgenialnejši rimski vojskovodja, Julij Cezar, prvič v zgodovini vojne postavil

posebno rezervo.

Odtlej njegove in nadaljnje bitke niso bile več odvisne od mnogih naključij, ki grizijo usodi vsake vojne. Vojne se potem niso odločale tako pogostoma z eno samo bitko, kakor se je dogajalo prej.

„Idealna hiša“

Stanovanjski paradiz v Ameriki

V ameriškem mestu Bostonu je neka družba zgradila desetnadstropno stanovanjsko hišo, ki je na zunaj videti kakor druge hiše. Za najemnike pa je ta hiša pravi stanovanjski paradiz.

Vsako željo jim je treba samo telefonično sporočiti hišnemu upravitelju, ki je bodisi sam bodisi po svojem namestniku stalno v svojem uradu, a ta urad ima telefonsko zvezo z vsemi stanovanji. Najemniki ne potrebujejo nobenih služabnikov in služabnic. Dama v petem nadstropju bi svojega psa na primer rada poslala na sprehod. Telefonira upravitelju in ta ji pošle takoj enega izmed razpoložljivih boyev, ki pospremi psa na prosto. Družina Shmithovih v sedmem nadstropju bi rada ob 13. obedovala, ne da bi ji bilo treba kuhati. Telefonično obveščeni upravitelj poskrbi za vse potrebno. Obed prinesejo Shmithovim točno ob določenem uri. V kletnem nadstropju, ki bi se v tem primeru pač moralo imenovati podstropje, je restorant z barom, ki obratuje podnevi in ponoči. Vsa naročila

najemnikov morajo preko upravitelja ali njegovega namestnika, stroški za ta naročila pa gredo seveda na račun najemnikov. Vsaki deseti dan jim upravitelj dostavi račun. Dovolj jim lahko tudi kakšen kredit, in to v skladu z njihovim družabnim položajem ter višino najemnine.

Zjutraj dobe najemniki seznam jedi, ki jih bo imel restorant ta dan na razpolago. Upošteva se pa tudi posebne želje, na primer če si hočejo kakšni najemniki naročiti gostijo in strežaja v stanovanje. Upravitelj pa ima še polno drugih opravil. Tako polzeveduje za pismi, ki so se izgnubila, skrbi ljudem za gledališke vstopnice in železniške karte. Če gre to telefonično, tedaj se takšna naročila nič ne računajo, posebne izdatke pa morajo najemniki seveda poravnati. Hišna uprava daje vsaki družini na razpolago avto in šoferja. Stroške za garažo nosi uprava, zavarovalnina, bencin, olje in morebitna popravila pa gredo na račun najemnikov.

Zamorke si znajo pomagati

Naslikane bele hlače na črni koži

Ko so pred nekoliko leti žene belgijskih častnikov in raziskovalcev prvič prišle v Belgijski Kongo, so nosile tudi prvič kratke, bele hlače, ki so tako moderne. Te hlače so zamorke takoj opazile in so se navdušile zanje.

Zamorke imajo kakor znano, veliko nagajanje do posnemanja vsake mode. Zato ni bilo nič čudnega, da so se že po nekaj dneh začele pojavljati stotine zamork v shortih. Ti so pa bili posebne vrste. Za-

morke niso imele na razpolago belega blaga, da bi si jih izdelale, in tako se si pomagale na drug način. Bele barve imajo zadosti v zalogi, torej so šle in so si bele hlače enostavno – naslikale na kožo... Ti shorti zamorskih žen so bili izdelani tako spretno, da si celo od blizu menili, da vidiš njih robove in šive. Na ta način modernizirane so zamorke ponosno stopale skozi svoje goščave in so bile pripricane, da bele hlače belih žensk nikakor ne morejo biti lepše, nego so njihove...

Sestri se bosta spoznali po 52 letih

Otroka neznanih roditeljev v najdenišnici

V italijanski provinci Vercelli živita dve sestri dvojčici, nadelež druga od druge, ena v Rivi Vercelliesi, druga v Valemosu. Stari sta 52 let, a do danes nista imeli niti pojma o tem, da sta si sestri. Šele sedaj se bosta seznanili.

Njiju sorodstveno razmerje je odkril neki uradni v Vercelliju, ki je pregledoval osebnostne karte in je začudenjem ugotovil dve karti iz različnih občin, ki sta kazali presenetljivo podobnost v navedbah. Fotografiji na listinah sta si bili tu-

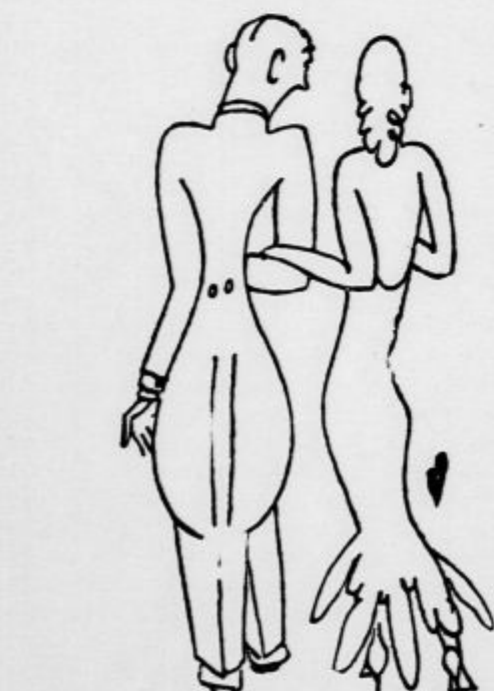
di za čudo podobni. Sprva je menil, da gre za isto osebo in za pomoč ter se je obrnil na občino v Rivi.

Občinski tajnik je tu ugotovil, da živi oseba, za katero je šlo v Rivi, pa je zaslužila, da gre morda za dvojčico. Končno so dognali, da gre res za dve osebi, ki sta dvojčici. Kot otroka neznanih staršev so ju nekoč sprejeli v najdenišnico, pozneje so ju ločili. Obe sestrata gre sedaj dobro, obe sta poročeni in imata otroke, nikoli pa nista vedeli ničesar druga od druge. Ker so ju zaupali dvema kmečkima družinama, ki tudi nista vedeli ničesar. Te dni se bosta sestri po 52 letih prvič srečali in spoznali ter se tega zelo veselita.

Pomladne sapice že pihljajo
zatorej po novo obleko ali plašč k znani
domači ttrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 7.
Elegantni kroji – solidna izdelava
strokovna postrzba – zmerne cene

V dijaških letih sem pisal pesmi, ko
sem kadil cigarete...
Kako škoda, da vas stari niso odva-
li kajenja...
(New Yorker)

To si velja zapomniti

Epirski kralj Pir je v bitki pri Ausculu premagal Rimljane l. 279. pr. kr., toda imel je pri tem tako velike izgube, da je moral izprazniti Apulijo ter se vrniti s svojo zmagovito, toda zdesetkovano vojsko nazaj v rodni Epir.

Napoleon, vzornik vseh modernih vojskovodij in osvajačev, je izrekel besede: »Dobljena bitka se ne pomeni dobljene vojne, nasprotno, čim več dobljenih bitk, tem več je verjetnosti, da se izgubi vojna, ki je nima nihče več dobiti.

Rimljani so bili potolčeni v nešteti posameznih bitkah od Kartaginov, Hispanov, Galcev, Germanov in Kelto, toda nazvlic temu so vladali ves antični svet.

Sovjetska vojska šteje danes 12.600.000 vojakov. Njen maksimum lahko doseže 21 milijonov vojakov med 19. in 40. letom starosti.

Samo dvema zavojevalecema se je v zgodovini posrečilo deloma in začasno zasesti angleške otoke. To so bili najprej Rimljani, potem pa Normani.

Največji vojskovodje in osvajači sveta: Aleksander Macedonski, Hanibal in Napoleon niso preželi svojih uspehov, ki so jih dosegli na bojišču.

Svetovna zgodovina pozna samo 268 let absolutnega miru.

Postani in ostani član

Vadnikove družbe!

Wagnerjeva vnukinja na Angleškem

Potomci Friedricha Wagnerja, zlasti vdo-va po njegovem sinu Siegfriedu, so kakor znano navdušeni pristaši Hitlerja. Samo najmlajša iz te rodbine hodi svoja pota.

Nedavno je dospela na Angleško. Med drugim je povedala, da je vodja nemškega rajha njeni materi povedal, da je že izbral kraj, kjer se bo podpisal mir. Ta kraj bo baje Münster na Vestfalskem ozloma točneje cerkev v tem mestu, kjer se je sklenil tudi mir po tridesetletni vojni.

Zasliševanje vojnih ujetnikov

„Veliki molk“ – Armadam so potrebni spretni tolmači – Plinske maske, granate in železne rezerve – Triki, ki se jih poslužujejo nasprotniki

Zasliševanje vojnih ujetnikov ni tako lahka stvar, kakor si jo predstavlja laik. Nikakor ni tako, da bi kateri koli častnik s pomočjo tolmača zastavljal ujetniku vprašanja po kakšnem predpisnem obrazcu in zapisnik odgovorov poslal potem svojemu glavnemu stanu. Vprašanja je treba

zadajati spretno

in biti morajo prirojena individualno. Večinoma izberejo za zasliševalce zato dobro izvežbane in tujeje jezika posebno večje častnike, ki jih še posebe pripravljajo za ta posel.

Ti častniki morajo pred vsem vedeti, da ne zaslišujejo kakšnega zločinca in to posebno častniki, ki je v svojem civilnem poklicu morda kriminalni policist ali preiskovalni sodnik, ni vedno lahko upoštevati. Vojaški reglementi imajo po navadi stroge predpise, da je treba z ujetniki

ravnati spoštljivo,

kakor pritiče njihovu činu. Če se ujetnik brani govoriti, tedaj zasliševalce skoraj nima na razpolago drugih možnosti, da bi iz njega kaj spravil, nego svojo spret-

Vsaake ujetnika vprašajo najprej po imenu, činu, registrirni številki in polkovni pripadnosti. Na to bo gotovo odgovoril, kajti potem je Rdečemu križu dana možnost, da mu priskrbi zvezo s svojci v do-

movini. Rdeči križ je v tej vojni na ta način mogel n. pr. posredovati za

izmenjavo sto tisočev pisem.

Seveda pa gre težnja zaslišujočega častnika za tem, da bi zvedel iz ujetnikovih ust še kaj več, zlasti pa o zadevah, ki se tičejo nasprotnikove vojske. Tako bo poskušal pred vsem zvedeti, katere vrste orožja in kolikšne sile so na nasprotni strani. Ujetniku preiščejo plinsko masko, da bi dognali, proti katerim

strupenim plinom

je nasprotnik zavarovan. Preiščejo mu orožje, eksplozivno učinkovitost ročne granate, probnost krogel iz njegovih nabojev. Če ima pravkar ujeti vojak pri sebi velike množine streliva, ročnih granat in sveže železnece zalogo živil, bodo iz tega sklepal, da pripravila nasprotnik napad. Ujetnikove izjave je treba natančno prekontrolirati, in to tem bolj, čim bolj zgovoren je mož. Izjave o kakšnem nameranem bližnjem napadu

so lahko past.

Mogoče je, da je nasprotnikovo vrhovno poveljstvo nalašč sporočilo vojakom kaj napačnega, da bi pravi načrti po kakšnih nezanesljivih vojnih ujetnikih ne prišli na dan. Marsikateri zasliševalce, ki ima potem težavno nalogo, da loči pravo od nepravilnega, si je že želel, da bi ne bil zaslišanec sploh

Stari nazivi v sovjetski vojski

Po novem pravilniku maršala Vorošilova

Do nedavna je imela sovjetska vojska samo dva naziva za vojake in častnike. Vojake so prosto nazivali »krasnoarmejeec«, častnike pa so imenovali »komandir-jec«, »Soldat«, »oficer« in »general« so bili strogo iznizani iz izrazoslovja vojske, ker so mnenju pregorelih reformatorjev izražali preveliko podrejenost nižjih činov in so baje škodovali demokratičnim pojmom sodobnega ruskega reda.

Vendar pa se je to s časom pokazalo kot zelo nerodno in prvi prelom so to tankov-vestnostjo so tvorila odlikovanja sovjetskih borcev, ki so dobili za svoje zasluge naslove maršalov. Sovjetsko poveljstvo je vzelo te naslove iz francoskega vojaškega slovarja, kajti caristična Rusija je imela za to vojaško stopnjo nemški izraz »feljdmarsal«. Komandirje so razločevali čisto mehanično: komandir rote (čete), bataljona, divizije, armije, kora itd. Za te vojaške čine so imeli zelo nelep skovanka in sestavljenke. Vzel so enostavno prva dva zloga in jih sestavili ter tako dobili precej smešne besede: komrot, kombat, komdiv, kamkor, komandant armije pa je postal komandarm. Nostlci vojaških činov niso bili zadovoljni s to mehanizacijo, na tudi v notranji upravi je bilo mnogo težko, kajti pri diviziji je bilo n. pr. lahko več častnikov z istim činom, pa niso mogli vsi imeti naziva komdiv, takisto pri armadnih zborih in pri armijah.

Zato je maršal Vorošilov l. 1935 izdal nov pravilnik, ki ga je v celoti odobrila vlada. Pravilnik je zopet uvedel stare nazive za nižje oficirje: leitenant, kapitan, major in celo polkovnik. Za čine višjih poveljev so bili ohranjeni stari izrazi komdiv, korkor in komandarm. Korcor pa

vse kaže, so se slednji uprli svojim smešnim naslovom, zato je vlada letošnjega 7. maja zopet uvedla naziv general in generalmajor

Beseda »oficer« se ni prodrla, dasi jo je rabil Vorošilov že leta 1938 v nekem svojem poročilu. Takisto tudi »soldat« se ni priznan, češ da to pomeni v bistvu najemnika, kar je žalitev za borce rdeče armade. Za sedaj imenujejo vojaaka: bojec, rjadovoj krasnoarmejeec ali samo krasnoarmejeec. Zdi pa se, da bodo v kratkem zopet uvedli vse stare izrazoslovje, ki je plod dolgotrajnega razvoja vojaške organizacije in bi bilo skrajno težko najti nove izraze. Stare smešne sestavljenke pa ruska javnost sedaj splošno odklanja.

Pijanost kot eksperiment

V neko njurjorsko veleblagovnico je prišel ob času največjega prometa popolnoma pijan človek. Počenjal je vsakovrstne neumnosti ter prodajalke in kupce grdo nadlegoval. Ko so ga pozvali, naj da mir, je postal nasilen in je stolk vse, kar mu je prišlo pod roke. Moža so aretirali.

Na policiji pa so bili zelo presenečeni, ko so ugotovili, da gre za profesorja Cullinana, enega najuglednejših ameriških učenjakov. Pred sodnikom se je zagovarjal, da je šlo za znanstven poskus, ker piše knjigo o učinkih alkohola. Da bi te učinke čim bolj spoznal, se je namenoma opijal. Sodnik ga je oprostil, navzeval mu je pa, naj bo v bodoče s svojimi eksperimenti malo previdnejši.

Kako rasejo listi

Rastline pod vplivom naravnega sonca in umetne svetlobe

Umno zgrajene priprave so znanosti pokazale na zelo nazoren način, da se zelo mnogo rastlin v spomladnem času vede naravnost noro. Njih stebila in listi bijejo okrog sebe, kakor da si morajo s silo priboriti svoj prostor na soncu.

Celo vrsto rastlin so izpostavili deloma sončni svetlobi, deloma trajni umetni svetlobi, na njih liste in peclje pa so pritrdili majhna pisala, ki so vsak rastlinski gib beležila na okajeno ploščico. Tedaj se je izkazalo, da se peclji in listne žile dvigajo ter nižajo v nekem določenem ritmu. Ti ritmični nihaji se ojačujejo ali slabijo v skladu s trenutno vlažnostjo in temperaturo, vsekako pa se rastline v svojem gi-

banju drže strogo nekega določenega dnevnega penzuma. Višek dviganja nastopa n. pr. kratko po sončnem vzhodu. Z rastlinami, ki so rasele v stalni umetni luči, pa je bilo drugače. Svojo 24-urno delovno periodo so sicer obdržale, toda listne žile so se gibale najbolj šele okoli opoldanske ure.

Ob začetku poletja to ritmično gibanje rastlin popolnoma preneha, njih razvoj se konča. Tako je vsaj v naravi. V laboratoriju je bilo malo drugače. Tam so rastline tudi v tem stadiju dražili s svetlobo in toploto in listi so se začeli na novo gibati ter so zrasi daleč preko svoje naravne mere.

Zanimive številke

Teža zemlje - Iz česa sestoji človek - Kaj se zgodi v 1 uri

Težo zemlje so izračunali na 6.487.000.000.000.000.000 ton in sicer brez ozračja, ki ga cenijo več nego na 4.900.000.000.000.000 ton.

Človek, ki tehta okrog 75 kg, ima v svojem telesu 17 prvin, in sicer med drugim, cink, silicij, fluor, jod, klor, žveplo, kalij, fosfor, dušik, kalcij, vodik, ogljik in kisik.

V eni uri umre na zemlji 4600 ljudi, 5400 pa se jih rodi. V istem času se primeri 198.000 zločinov, a samo 117.000 jih pride pred sodnike.

V isti uri poje človeštvo okroglo 11 milijonov kilogramov zelenjave, 3,5 milijona kilogramov mesa, prav toliko rib, 3 milijone jajc, 16 milijonov kilogramov kruha, 10.000 ton sladkorja, pridelala in porabi pa 180 ton tobaka, 130.000 ton premoga, 160.000 sodov petroleja, od katerega porabi 31.000 sodov samo za razsvetljavo.

Poplave v Mezopotamiji

Iz Bagdada poročajo, da sta Evfrat in Tigris v Mezopotamiji prestopila svoje bregove in povzročila ogromno škodo. Velikanski predeli so pod vodo in tisoče družin je moralo zapustiti svoja bivališča. Zveza med Bagdadom in Basro je bila dalj časa prekinjena.

Nadalje zapusti v eni uri tovarne 5000 novih avtomobilov in 2000 ton papirja (1,7 milijona ton samo za dnevnik). Filmska industrija porabi 40 milijonov metrov filma, na poti je 1200 milijonov pisem in zavitek ter 115.000 brzojav. Na zemlji divja v istem času 1500 nevtih, nanjo pa pada 400.000 večjih in manjših zvezdnih utrinkov.

Mož brez prstnega odtisa

Znanost daktiloskopije je z odkritjem »moža brez prstnih odtisov« dobila hud sunek. Mož, ki se lahko roga izkušnjam policijskih oblasti vsega sveta, je baš državni pravnik, in sicer v mestu Darlingtonu v Južni Karolini. Imenuje se Lawson.

Po naključju je pred kratkim ugotovil, da ne pušča njegovi prsti nobenega tipičnega odtisa kakor prsti vseh drugih ljudi. Strokovnjaki so potem isto tako brez uspeha skušali z vsemi znanimi metodami dobiti Lawsonov prstni odtis.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

ničesar izpovedal.

V francoskem vojaškem reglementu upoštevajo tudi takšne stvari z določbo: »Na ujetnika se ne sme izvrševati noben pritisk, da bi se dobile navedbe o stanju njegove vojske in njeni oborožitvi. Ujetnike je mogoče kaznovati zavojo lažnivosti, nikakor pa ne zavojo tega, ker bi kakšno izjavo odklonili.«

Če ujetnik noče

ničesar pomembnega izpovedati, ga bodo poskusili napraviti zgornjerega seveda z majhnimi triki. Proti koncu svetovne vojne, ko so bili vojaki osrednjih sil že slabo prehranjeni, sta kos mesa in steklenica vina storiła marsikaj »čudeže«. Z ujetimi častniki gre to seveda težje – a baš njihove izjave so tudi važnejše. Pravijo, da se dogaja, da so v ujetniških taboriščih za častnike na skrita mesta

postavljali mikrofone,

da bi zvedeli kaj važnega iz njihovih pogovorov. To sicer ni posebno gentleman-sko, toda v vojni so baje vsi pripomočki dovoljeni. Dogajalo se je pa baje tudi to, da so ujeti častniki zvedeli za skrite mikrofone in so v svoje pogovore potem z nalašč vpletali napačne navedbe.

A NEK DOTE

Maroški sultan Mulej Ismael se je od nekega francoskega potovalca naučil neke igre s kartami. Naučila sta se je od njega tudi oba njegova vezirja, naučila sta se je celo bolj nego sultan sam.

Nekega dne je prišlo, kakor je običajno pri kartah, do razburljivega prizora. Ko vezirja nista igrala karti, ki je vladar na njih čaka, se je strašansko razburil in zakričal:

»Igrajta srčno karto, kanali, drugače vama dam odsekati glavo!«

★

Nekega Rusa so vprašali:

»Zakaj ne poveljujete spominov na velika dela vaših velikih prednikov?«

Rus je odvrnil:

»Ne poveljujem jih zato, ker smo prepričani, da bomo v bodočnosti ustvarili še več nego oni.«

VSAK DAN ENA

»Srečal sem že mnogo raztresenih ljudi v življenju, toda še nobenega, ki bi bil tako raztresen kakor blagajnik Smola.«

»Kaj pa je storil?«

»Pobegnil je v Ameriko in je doma pozabil blagajno...«

(Jedgled)

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

»Konkurz«. — Na Vaše obsežno pismo, katerega vsebine ne moremo ponavljati, izvolite vzeti na znanje, da se vam za plačilo davčnih zaostankov osebno ni treba brigati. Če je izvršeno oblastvo že pred razglasitvijo konkurza izvedbo za dolžni davek rubežen premoženje, ukrene nujno, kar je treba za prodajo zarubljenih predmetov, kolikor ne bi položil upravnika konkurza davka z obrestmi in izvršilnimi stroški vred in s tem odpravil veljavnost rubeži. O preji izvršeni rubeži kakor tudi o izvršeni prodaji predmetov, zarubljenih za davčni dolg, in o prejeti vsoti denarja mora obvestiti davčno oblastvo upravnika, odnosno oskrbnika konkurzne mase, izkupiček od prodaje se zaračuna predhodno kot depozit pri davčni upravi. Obenem mora zahtevati davčna uprava od pristojnega sodišča odobritev, da sme zaračunati vsoto, položeno pri njej, na terjatve, zbog katerih se je prodaja izvršila. V ostalem vam svetujemo, da si ne delate nepotrebnih skrbi, ker je naloga upravnika konkurzne mase, da tudi glede likvidacije davčnih zaostankov vse potrebno ukrene.

F. C. — L. — V kazensko-davčni preiskavi ste in ste prosili davčno upravo, naj kazenski postopek opusti. Ali bo davčna uprava Vaši prošnji ugodila? — Dokler ni izrečena razsodba, sme davčno oblastvo na obdolženčevu prošnjo pod gotovimi pogoji opustiti že započeti kazenski postopek, če se obdolženec zapiše v zavezo, da je voljan plačati utajeni davk in kot kazni še 1–2krat tolikšno vsoto, za kolikšno je bila država izpostavljena škodi, in če se odpove pobujanju teza postopka s pravnimi sredstvi. Če se je obdolženec že prej okoristil z opustitvijo kazenskega postopka, mu sme davčno oblastvo dovoliti opustitev, če se obdolženec zaveže, da bo poleg utajenega davka plačal tudi še trikratni znesek kot kazni.

A. P. — R. — Vaš mlajši sin ob potoku, ki ima samo včasih dovolj vode, drugače pa obratuje samo od časa do časa. Kaj vam je storiti, da vam bo davek odplaval ali vsaj znižan? — O tem je bilo v naši rubriki že govora. Ako meliete samo na dva kama in potok v poletnem času presušuje, potem si preskrbite od svoje občine uradno potrdilo o dejanskem stanju ter ga s prošnjo za odpis pridobitve predložite davčni upravi. Pridobitve boste oproščeni vse dotlej, dokler boste pod pravkar omenjenim pogojem izvrševali obrat.

I. Z. — M. — Mnenja ste, da ste z majškim obročkom plačali na davku nad 800 din preveč, ker ste bili trgovino odpravili že s 1. X. 1. in je od tega časa ni več ne izvrševate. Kaj vam je ukreniti, da vam davčna uprava preplačani znesek povrne? — Predvsem se pri davčni upravi uverite, ako preplačilo dejansko obstoji. Če imate res preplačilo, vložite nelaskarano prošnjo za povračilo. Na osnovi overjenih izpisov davčne knjige in na dokumentiran predlog davčne uprave odredi nato finančna direkcija, da se vam presežek vrne v gotovini.

F. P. — K. — Od davčne uprave za tekoče leto se niste prejeli nobenega plačilnega naloga, ona pa vas kljub temu terja za plačilo davka. Ali je klen postopek pravičen? — Da! Dokler za leto davki niso na novo odmerjeni, se plačujejo po lanskem predpisu. Od tega so izzeti v meri in mejah, kakor je določeno z zakonom, za vsako obliko davka posebej oni davčni zavezanci, ki so prijavi prestanek davčne obveznosti. Da bo naše polarnilo točno, nam morate naknadno javiti konkretnije podatke.

Pravna

I. K. Č. Močno vas tlačijo viške obresti, ki jih morate že 12 let plačevati denarnemu zavodu. Koliko sme zavod zaračunati na obrestih. — Ker ste posojilo najeli že pred 12 leti in se obvezali v zadolžnici plačevati tamkaj določene 11% obresti, jih je smel zavod zaračunati vse dotlej, dokler niso bile zavodom obrestni oblastno maksimirane. Prva uredba, ki je določila obrestno mero za posojeni denar v prid denarnim zavodom, je bila določila, da smejo računati denarni in bančni zavodi največ 5% višjo obrestno mero, kot je na bila eskomptna obrestna mera Narodne banke. Ta uredba je veljala od dne 4. decembra 1933 in bila razglašena v Službenem listu št. 100/33 iz leta 1933. Eskomptna obrestna mera Narodne banke je takrat znašala 7,5%. Po drugi uredbi, ki je dobila veljavo dne 14. avgusta 1934 in bila razglašena v Službenem listu št. 25. avgusta 1934 pod 65/V, je bila določena obrestna mera z največ 4,5% nad eskomptno mero Narodne banke, ki je bila takrat 6,5%. Naslednja uredba, ki je maksimirala obrestno mero, je stopila v veljavo 1. februarja 1935 in je določila za denarne in bančne obrate obrestno mero z največ 10%. V najvišjo obrestno mero morejo zavodi vsi tudi vsa postranska plačila ali dajatve, za katere se je dolžnik obvezal, to je provizije, režijske stroške, Le stvarne stroške za sklenitev pogodb, zlasti stroške za ureditev zavarovanja in izterjavo dolga so zavodi upravičeni terjati od dolžnika posebej. Pogodba, s katero se določajo višje obresti, kakor so predpisane z uredbami, je nična. Višjih obrestni sodišča ne smejo prisojati niti dovoliti izvršbe.

G. H. Celje. Poštenemu dekletu je prizadejal brezvestni večkratno sramoto in škodo in jo še nadalje vzdržuje v strahu pred škandalom, ker se mu je sprilo sile morala vdati. Kako bi se dekle moglo rešiti tega stanja. — Iz Vašega opisanega slučaja sklepamo, da je dotičnik zavedel dekle z zvijačo in z resnimi pretnjami v to, da mu je dovolilo nezakonsko telesno zruženje. Dotičnik je dolžan povrniti dekletu vso prizadejo škodo in tudi izgubljeni dobiček. Dekle naj samo ali po svojem zastopniku zahteva plačilo odškodnine in dobička. Dvomimo, da ji uspeša zoper dotičnika kazenska prijava zaradi posojenja. — Zaradi posojenja spolno zrele ženske je po kazenskem zakonu možno kaznovati dotičnega možskega, kateremu se ženska mora vdati zaradi njegove dejanske — fizične sile ali pa zaradi pretnje z neposrednim zločinom, ki bi moglo ogroziti njeno življenje ali telo. Tudi hipnotizacijo z učinkom onesposobljenosti za ubranitev spolnega čina smatra kazenski zakon kot tako psihično silo. Če je dosegel dotični možski spolno občevojanje s tako silo, ga prijaviite policiji

ali pa naravnost državnemu tožilstvu. Če bo zaradi tega kaznivega dejanja obsojen, bo moral dekletu že zaradi te obsodbe plačati popolno odškodnino.

U. P. M. Ali smete zahtevati od sina, da vas podpira, četudi ste tuja državljanin. — Kot rodna mati smete zahtevati od svojega otroka, da vas dostojno vzdržuje v primeru, da ste obubožali. Različno državljanstvo na to Vašo pravico nima nikakega vpliva. Seveda pa morete zahtevati vzdrževanje le, če nimate lastne imovine ali če vas ne vzdržuje Vaš zakonski mož. Predvsem vas je namreč dolžan mož vzdrževati svoji imovini primerno. Ako imate več otrok in ste res obubožali, so vsi otroci dolžni prispevati k Vašemu vzdrževanju svojim premoženjskim razmeram primerno ter vam dajati oskrbo ali pa prispevati k popolni oskrbi v denarju. Če bi vam te pravice ne priznali zlepa, boste morali zoper nje vložiti tožbo pri pristojnem sodišču.

P. M. S. Preko Vašega in sosedovega zemljišča vodi »ekrvena pota« v prid večim vaščanom. Ali smete zahtevati vožnjo z vozovi, kolese in motorji po tej poti. — Ker so obiskovalci cerkve pridobili z več kot 100-letno uporabo služnostno pravico pešpoti na vseh zemljiščih, jo morejo izvrševati neovirano, kot doslej. Če uporabljajo dotičniki pot tudi ob vožnji s kolesi, motorji in vozovi, je to vsekakor samostojna razširitev služnosti pešpoti. Take vožnje bolj obremenjujejo zemljišče in sta lastnika zemljišča upravičena vožnje z vozili sploh zabraniti. Upravičeni ste postaviti lesno, ki jim bo onemogočila vožnje in od vsakega zahtevati, da take vožnje opusti zlepa ali pa s tožbo. Če je pa dotična pot proglašena na občini za javno vozno pot, nimate nikake pravice nikomur zabranjati kakršnokoli vožnje, če vodi pot po javnem zemljišču.

Zdravniška

M. Ud. — Ljubljana: Imate kroničen katar grla in požirodnika. Na podlagi tega pa tudi katar v cervik, ki spaja žrelo z ušesom. Na ta način pride do težav, ki jih imate. Z domačimi zdravili verjetno ne boste dosegli uspehov (inhalacije, grgranje). Obrnite se morate pač na specialista za ušesne bolezni.

L. A. Grušova: V vaši starosti (54 let) so obolenja te vrste, ki jih opisujete, precej pogosta. V stvari gre za povečanje neke žleze izpod mehurja, ki povzroča motnje pri puščanju vode. Zdravljenje je različno in odvisi od raznih faktorjev. Na vsak način vam priporočam, da greste v kako večjo bolnico zaradi pregleda in zdravljenja.

Triglav P. A.: Kje bi bil vzrok vaši nemoci, je težko reči. Lahko je v ozadju neke bolezni, pretirano pitje in slino. Možna je tudi, da je povsem duševne narave. Obrnite se ponovno na zdravnika, ki vas je zdravil.

Zdravje 135: Vse vaše stanje je posledica vaših slabih živcev. Deloma pripisujte celi zadevi tudi preveliki pomen. Mislim, da bo najboljši zdravnik čas. Pomozno sredstvo je telovadba in pa mrzle kopeli.

D. T. Maribor: Obrnite se v vaši zadevi na kakega lekarnarja, ali pa profesorja! Mati S.: Kot vidim je vaš zdravnik uporabil že skoraj vsa sredstva, ki so na razpolago. Preostalo bi edino še izdatno puščanje krvi.

Rado: V vaši zadevi je z zdravili nemože pomagati.

Kmetijska

Pozeblo trsje

S. C. P. V teku rezi niste mogli ugotoviti, v koliko je trsje pozeblo. Sedaj šele opazite, da ne odganja les, ki ste ga posušili. Pravite: kaj zdaj, ko ne kaže ne rod za letos in ne les za drugo leto? — Smo mnenja, da so trte zelo pozebile. Pri rodnem lesu si ne morete prav ničesar pomagati, kar je odgnalo, je več ne bo. Za naprej morate paziti na vse pogankje tudi na one na starem lesu, da boste ohranili les za prihodnje leto. Pravilna, zgodnja rez, ni bila na mestu, počakati bi morali, da bi opazili, kaj odganja in šele nato obrezati. V »Kmetovalcu« št. 3, najdete prav poučen članek inž. Zupaniča, ki svari glede rezi. Priporočam vam, da si članek prečitate, čeprav je za letošnje pozno.

Bolna piščeta

S. S. B.: Na piščancih se je pojavila bolezen, ki se kaže tako, da piščanec težko diha, stresa z glavo in kiha, steguje vrat, čez nekaj dni pa tudi pogine.

Po tem opisu boleznih bi sklepali, da imajo piščanci močan nahod, ali prehlajo, ki se pojavlja v slabem in naglo se spremeni v smrtonosno. Dejstvo, da piščanci tudi poginjajo, kaže, da mora biti nahod zelo težak. Zdravite jih tako: zaprite piščance v topel prostor, ki pa mora biti večkrat dobro prezračen. Izpirajte piščanec dvakrat na dan nosnice s slabo raztopljeno kreolino (1 žlička na 1 l vode). Hranite jih s toplo kašo, hrano za piščance, kateri ste dodali na 50 piščancev 1 deci črne vina. Če se pa stanje ne bo zboljšalo, naj piščance pregleda veterinar.

Oniscus

S. M. Lj.: Prosimo, popišite nam natančneje vašega škodljivca, nakar vam damo odgovor.

Molža ovce

K. P. R. Pravite, da ste kupili nekaj ovac take pasme, ki daje tudi mleko in ne samo meso. Koristili bi se radi z ovčjim mlekom, tako vprašate, kdaj je odstaviti jagneta, ki jih nameravate ohraniti za plem.

Vsaka ovčja pasma daje mleko, tudi naše domače ovce bi lahko molžli. Ovc pa ne izkloščajo povsod vsestransko, ponekod in tako tudi pri nas, se redi ovce samo za volno in meso. V ostalih krajih naše države pa redijo ovce predvsem za mleko in meso. Večina ovce se tako slabo oskrbuje, da je volna raje slabe kakor dobre kvalitete. Vse troje nam ovca lahko daje, toda v manjši meri. In če hočete vzrediti lepo zdravo plemo, potem morate pustiti jagnjeta čim dalje časa pod vimenom. Tako napr. v prvem mesecu pustite mladice kar z ovčami, da sami vse mleko posejajo. Drugi in celo tretji mesec izmolžite zjutraj polovico količine mleka, zvečer pa je že bolje pustiti vse mladice. Šele četrty mesec polagoma odstavljajte. Kdor nasprotno

ravna, krađe mleko mladim, ki se ne bodo lepo razvijali. Kolikšna bo količina mleka, ne moremo vedeti. Dobra mlečna pasma pri ugodni oskrbi daje precej mleka, vendar pa ne toliko, kakor ga vi pričakujete.

ŠAH

Prva finalna tekma med Ljubljanskim š. k.-om in S. k.-om »Vidmar« (Maribor) za klubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze, ki se je vršila preteklo nedeljo v Mariboru, je bila prekinjena ob stanju 3/2:3/2. V nedovršeni partiji ima S. K. »Vidmar« sicer prednost, vendar ni gotovo, da bo mogel zmagati. Ljubljanski š. k. je moral v tej tekmi nastopiti s 5 rezervami. V revanšni tekmi, ki se vrši prihodnjo nedeljo v Ljubljani, pa bo predvidoma lahko poslal v boj večino svojih reprezentativnih igralcev in je zato pač še vedno favorit za končno zmago.

V Ljubljani sta bili odigrani kvalifikacijski tekmi med Ljubljanskim š. k.-om in mladinsko sekcijo Ljubljanskega š. k.-a za vstop v prvi ljubljanski razred. V prvi tekmi je zmagal Ljubljanski š. k. 3/2:1/2, v drugi pa je stanje trenutno 2/2:1/2. Ostale tri partije so prekinjene v pozicijah, ki niso popolnoma jasne. Vsekar bodi to tri partije odločile borbo.

Po večmesečnem trajanju je zaključil državni prvak Ljubljanski š. k. svoj redni prvenstveni turnir. Izmed 16 udeležencev jih je 12 končalo turnir. Zmagal je prebričevalno in v dobrem stilu mladi Marjan Mlinar, ki je dosegel 10½ točk iz 11 možnih. Drugo mesto je zasedel M. Slokan z 9, tretje V. Slokan z 8½. Četrty je Muzovič s 6, peti Levčič s 5½. Šesto in sedmo mesto delita prof. L. Gabrovšek in Omladič s 5 točkami. Slede Ocvirk, dr. Valentič 4½, Zrilc 2½. Foraj in Samec 2.

Tik pred izbruhom vojne na Nizozemskem so poročali listi, da je bivši svetovni prvak dr. Euwe zapustil državno službo in vstopil kot poslovodja v neko veliko trgovsko podjetje v Amsterdamu. Javljeno je bilo tudi, da bi se bil moral pričeti na Nizozemskem manjši turnir, ki bi se ga bila udeležila dr. Euwe in Flohr. Sedaj pa ni o usodi šahovskih mojstrov na Nizozemskem še nobenih poročil. V naslednjem lepa partija, ki jo je igral dr. Euwe na turnirju v Budimpešti koncem marca.

NEPRAVILNA OTVORITEV

Beli: Rethy Črni: dr. Euwe

1. Sg1—f3 d7—d5
2. b2—b3

Beli igra z zamenjanimi barvami damsko-indijsko obrambo. Ideja ob pravilni izvedbi gotovo ni slaba.

3. — Sg8—f6
4. Lc1—b2 g7—g6
5. e2—e3 Lf8—g7
6. c2—c4 0—0
7. c4:d5 (?)

Za tako zamenjavo ni za enkrat še nobenega povoda. Črni si sedaj samo razbremenijo svojo pozicijo. Bolje je pač 6. Le2 ali 6. d3.

6. — Sf6:d5
7. Lb2:g7 Kg8:g7
8. Dd1—c2

Dosledneje izgleda 8. Sc3. Po Sc3, 9. dc3, stoji beli v končnici morda nekoliko bolje.

8. — Dd8—d6
9. Dc2—b2+ f7—f6
10. d2—d4 c7—c5

Enostavneje in bolje bi bilo pač 11. dc5. Dc5, 12. Sbd2 in nato 11. Tac1.

11. — c5:d4
12. Sc3:d5 Dd6:d5
13. Dbd2:d4

Tu je dama izpostavljena napadom. Kar črni izkoristi, da pridobi nekaj tempov. Bolje je zato najbrže 13. Sd4.

13. — Dd5—h5!
14. Lf1—e2 Sb8—c6
15. Dd4—b2 Dh5—a5+
16. Dd2—d3 Da5:d2+

17. Sf3:d2 Sc6—b4
18. 0—0 Tf8—d8
19. Tf1—d1

Pozicije so še vedno približno enake. Toda tu bi bilo treba vleči 19. Sf3 ali Se4 in nato šele ob priliki Tf1d1.

19. — Lc8—e6
20. a2—a3 Sb4—d5
21. Tac1—c1 Ta8—c8
22. Sd2—e4?

To pa je odločilna napaka, ki jo črni v končnici sijajno izrablji. Neobhodno potrebno je bilo 22. Lc4. Na b5 se potem črni ravno še reši: 23. Ld5; Tc1; 24. Tc1; Td5, 25. Sf3; Td3, 26. Sd4, Lb3; 27. Sb5: itd.

22. — Le6—f5!
23. Tc1:c8
Zaradi grožnje Sc3 ni drugega nadaljevanja. Na 23. Sg3 dobi Lc2 vsaj kmeta.

23. — Td3:c8
24. Td1:d5 Lf5:e4
25. Td5—d7 Tc8—c1+

Izsiljeno, kajti na 26. Lf1 bi prišlo Kf7, nato na Lc6 z grožnjo Lb5. Pri tem bi imel beli še tudi možnost, da s trdnjavo napade kmeta b3.

26. — Tc1—c3!
Prva očitna prednost črne pozicije je v aktivnejši vlogi črnih figur.

27. Le2—c4 Le4—c6
28. h2—h3 a7—a5!
Z grožnjo a4. Poteza zato izsili, da igra beli sam a4, nakar pa ima črni na b4 vdorno točko za svojega kralja.

29. Lc4—d5 Lc6—c8!
30. a3—a4 b7—b6
31. Ld5—e6 Le8—f7!
Slednja končnica trdnjav je na poučen način dobljena za črnega.

32. Le6:f7 Kg7:f7
33. Td1—b1 Kf7—e6
34. Kg1—f1 Ke6—d6
35. b3—b4
Sicer pride Kc5 in Kb4. Tako pa je nastala belemu na a4 nova slaba točka.

35. — Tc3—a3!
36. Tb1—d1+ Kd6—c6
37. b4:a5 b6:a5
38. Td1—d4
Ravno je lahko beli še kril kmeta. Njegova trdnjava pa stoji na 4. liniji slabo, kar črni izvrstno izrablji.

42. Ke2—e1 Kd5—c5
43. f2—f3 f6—f5
44. Ke1—d1 e5—e4!
45. Th4—f1
Odločilo.
Če 45. f4; potem Ta4; 46. ef5: Th4; 47. g4; gf5: in a-kmet dobi.

45. — Kc5—c4!
46. f3:e4 Kc4—d3
47. Kd1—c1 f5:e4
48. Tf4—f6 Kd3:e3
49. Tf6:g6 Ta2:e4
50. Tg6—g5 Kc3—f3
51. Tg5:h5 Kf3:g3
52. Th5—f5 e4—e3
53. Ke1—d1 Ta4—e2
54. h3—h4 e3—e2+
55. Kd1—e1 Kg3:h4

Črni si je v naslednjem pripravil lep načrt, po katerem forsira zmago.

56. Tf5—f8 Kh4—g5
Iz posebnih vzrokov mora kralj najpreje oditi s h-linije.

57. Tf8—f7 a5—a4
58. Tf7—f8 a4—a3
59. Tf8—g8 Kg5—f6
60. Tg8—f8 Kf6—g7
61. Tf8—a3 Ta2—e1+
62. Ke1:e2 a3—e2!

Prati grožnji Th1 ni parade. Če pa bi v tem trenutku stal črni kralj še na h4, bi ves ta manever bil možen, ker bi na Th1 sledilo seveda Th8+.

Vasja Pirč.

R A D I O Novi orehi

Nedelja, 26. maja

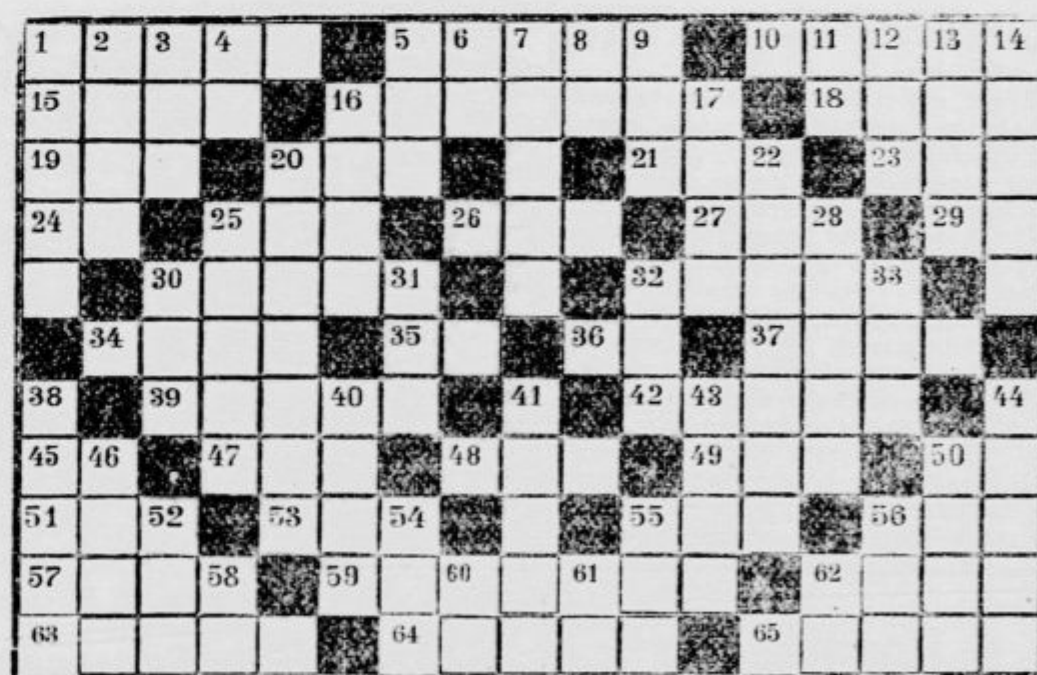
Ljubljana 8: Nedeljski jutranji pozdrav, 8.15: Operni trio. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trmoške cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. I. Lenček). 10: Nedeljski koncert. rad. ork. 11.30: Nastop dekleškega zbora II. dr. realne gimn. v Ljublj. — 12.30: Poročila, objave. 13: Napovedi. — 13.02: Harmonika: 1. Podobnikar. — 14: Muzorovski Ravel: slike z razstave, s. suita (plošče). — 16.30: Pol ure za dijake. 17: Kmet. predav.: Higiena živali in hlevov (ing. Riegler Franc). — 17.30: Zbor primorskega društva »Sloga« iz Kranja. — 18.30: Pomladni sprehod (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Vojvodinci v času velike selitve Srbov (dr. Jovan Radončić Bgd). — 19.40: Objave. — 19.50: Prenos smarnic iz trmoške cerkve. — 20.30: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvezde in zvezdniki (plošče). Konec ob 23. uri.

Beograd 9.30: Prenos službe božje iz Zborne cerkve. — 16.15: Oddaja za ljudstvo (petje, harmonika, tamburaški in narodni radijski orkester). — 18: Plesna glasba (plošče). — 19.40: Narodne pesmi. — 21: Koncert na kitari. — 21.20: Zabavni koncert (plošče). — 22: Plesna glasba. — 22.30: Balalajke. — Zagreb 12.45: Koncert pevskega društva »Zora«. — 20: Prenos »Prodane neveste« iz hrv. narodnega gledališča v Zagrebu. — Sofija 18: Plesna in zabavna glasba. — 20: Violina in klavir. — 20.30: Odločki iz operet. — 21.55: Plesna glasba. — Praga 20: Koncert orkestra in zbora. — 21.30: Filmska glasba čeških skladateljev. — 22.30: Plesna glasba. — London 19.05: Simfonični koncert. — 20.45: Francoske vojaške pesmi od XV. do XX. stoletja. — 22: Opera na glasbo. — 22.55: Orgle. — 23.30: Violina in klavir. Pariz 19.15: Zabavni koncert. — 19.45: Komiki. — 21.50: Čajkovskega balet (plošče). — 23.15: Jazz. — Rim 21.30: Simfonični koncert slovanskih skladateljev. — 22.30: Laska glasba. — 23.15: Plesna glasba. — Berlin 18.30: Plesna glasba. — 19.15: Laska glasba. — 23: Nočni koncert.

Ponedeljek, 27. maja

Ljubljana 7: Jutranji pozdrav. 7.05: Napovedi in poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Poskočni napavi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstveno predavanje: Preobčutljivost telesa (ga. dr. Božena Zajc-Lavrič). — 18.20: Iz Jankovičevih operet (plošče). —

Križanka št. 18

Vodoravno: 1. vrsta dalmat. vina. 5. slovstvena oblika. 10. gora v Srbiji. 15. maslinska božja pot. 16. oblika glagola nabasati. 18. žensko ime. 19. turški plemić. 20. izločajo ga nekatere rastline. 21. industrijska rastlina. 22. mesto v Zetski ban. 23. lokal. 24. ime hrvaš. pisatelja Mesarića. 25. smola. 26. jugosl. otok. 27. predlog. 28. predlog. 30. možko ime. 32. igra s kartami. 34. povratni zaimsek (3. sklon). 35. reka v Nemčiji. 36. reka v Italiji. 37. možko ime. 39. četnik. 42. velika kača. 45. najmočnejša karta pri igri. 47. polt. 48. otok v Sredozemskem morju. 49. predlog. 50. reka v Sibiriji. 51. reka v Evropi. 53. naselbina. 55. kezanje. 56. grška črka. 57. egiptiško božanstvo. 59. pripadnik severnega naroda. 62. vstaja. 63. glas. 64. valuta evropske države. 65. izobrazba.

Napilčno: 1. vrsta jedi. 2. pika na koži. 3. ruska reka. 4. franc. člen. 5. žival. 6. sibirski reka. 7. voditelj franc. revolucije. 8. kakor. 45. vodoravno 9. osebe. zaimsek (3. sklon). 11. enota za merjenje elekt. upora. 12. otok v Jadranu. 13. rumunsko mesto. 14. plemiška titula. 16. Ibsenova drama. 17. roman Emila Zola. 20. izpremenitev bivališča. 22. slov. zavarovalnica proti neugodam. 25. planota v Aziji. 28. nasprotno od odvoza. 30. srednjeveško orožje. 31. jugosl. mesto. 32. vrsta orožja. 33.

18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Prosvetno delo »Seljaške sloge« (Rudolf Herceg—Zgb). — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (g. Fr. Govekar). — 20: Pevski koncert: godč. Tea Laboš, pri klavirju prof. P. Sivice. — 20.45: Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plesna glasba (plošče).

Beograd 17.45: Narodna glasba na harmoniki. — 18.20: Koncert radijskega orkestra. — 19.40: Narodne pesmi. — 20: Ura Paganinija in Lisztja. — 22: Mojstri dirigentske taktike. — Zagreb 17.15: Pesmi Vatroslava Lisinskoga. — 17.45: Koncert M. Kindije (tenor). — 18: Blanka Runkas poje češke pesmi. — 20: Ura domače glasbe. — 22.25: Plesna glasba. — Sofija 18.15: Narodna glasba. — 19: Klavirski koncert. — 19.50: Mezzosopran. — 20: Simfonični koncert. — 22.05: Plesna glasba. — Praga 22: Koncert (dela čeških skladateljev). — London 21.35: Paganinijev spominski koncert. — 23: Plesna glasba. — 23.40: Koncert solistov. — Pariz 19.57: Vokalni koncert. — 21: Glasba z novih plošč. — 23.15: Jazz. — Rim 17.15: Sopran. — 20.15: Prenos Musorgskega opere »Boris Godunov«. — 23.20: Plesna glasba. — Berlin 20: (samo poton Deutschlandsenderja) Simfonični koncert. — 21.30: Laska glasba. — 22: Uvertura in valčki. — 23: Nočni koncert.

Skriti pregovor

VNETOST — SVARLO — NEZNOSNOST — ETIOPIJA — FRISTAVA — MONITOR — KREDEL — APENINI — NEUMNOST — STRELOVOD — GASENJE.

Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke — iz zadnje štiri — in sestavi iz njih pregovor.

Sestavljalnica

SNA — SAM — IRO — OJU — OTN — OVB — ZNA — AJ — SPO — SPR — VZN — AC.

Uredi te skupine črk tako, da dobiš znan rek.

Naša lepa in napredna vas

Več združnega duha v naše vasi!

Zdi se mi umestno in z ozirom na važnost ankete o današnjemu stanju naše vasi tudi zelo potrebno, da prikličemo mnogim objavljenim in neobjavljenim slikam naše vasi še splošno sliko naših stajerskih vasi vobče.

Naj naša slovenjgoriška, kozjaška, pohorska in ostala naselja motrimo od katerekoli strani, v kateremkoli letnem času in s kakršnikoli razpoloženjem, vedno nam vklešejo isti vtis: Lepo je to! Tako lepo, da se ti ponovno izvije iz prsi: Ta kos zemlje je ustvarjen s posebno skrbjo in ljubeznijo. To je prirodno razkošje, je bujnost, vonj in barva in pesem. Mika te, da bi se nekeje ustavil in za vedno prislujh sešeststu tega svojevrstno zelenega raja. »Saj ne veste, kaj imate!« je nedavno rekel tujec, ki je občudoval to naše bogastvo. Mogoče res ne vemo. —

Lepo je pri nas! Ampak... Človek se res le nerad otrese lepih vtisov na ljubo resnici, ki mu mogoče razgrne nekaj nasprednega. Ker pa je anketa o naši lepi in napredni vasi za njeno vnanje in notranje lice, se je treba ozreti nanjo tudi s strani njene notranje resničnosti.

Predvsem moramo opaziti, da ne moremo pri nas govoriti o vasi v smislu krajanskega, primorskega ali katerega drugega naselja s 30, 40, 50 in več kmečkih krovov. Razen malih izjem tvorijo to pojem »vase« cerkev s šolo, trgovina in gostilna s mesnico. Okrog so v primerni razdalji posamezni stoječi kmečki domovi.

Ta zaokrožena kmetijska gospodarstva imajo svoje dobre in slabe strani: dobre v ožjem, slabe v širšem gospodarskem smislu, in to zaradi zmanjšane vpliva na posameznega gospodarja s socialne in kulturne strani. V tem primeru je zemljak v sredini svojega imetja, nekakša zelo očieta os, ki jo obkroža pretežno tvari interes, kateri je tako viden in krepko poudarjen v njegovi pojavi. Živeč bolj iz sebe in za sebe, nima izraza one vaše zajednice, ki bi mu mogla vklesati, oziroma krepko razviti vrline družbinega bitja: čut medsebojne zavisnosti in povezanosti, zavest skupnosti, medsebojne pomoči. Kot sam-samec ne more nagonilno one tajne rezervne sile, ki jo čara vaša zajedniško življenje.

Glede na napredek naše vasi bi se dalo mnogo pisati. Na tem mestu podčrtamo le nekaj značilnih postavk: Težnja po napredku ni pri nas nič manjša kakor kj drugje to- in onstran državnih mejnikov. Tolikrat podčrtana konservativnost ima svoje globoke vzroke, ki segajo pretežno preko območja krivde našega zemljaka. Eden od teh tih v socialnem ustroju naše zemlje, ki meče svoje zle posledice na vse strani našega življenja in že v krali zatré napredek velikemu odstotku delovnega ljudstva. Mogoče je le vsak šesti gospodar v pogojih, ki mu nudijo temeljno možnost za gospodarski obstanek in napredek. Vsi ostali — mali kmetje (žetlarji), kočarji, viničarji — so nekako napotje sebi in drugim. Ti se stalno ozirajo za trohico boljšega življenja, pripravljani, da se vsak ločijo od onega prgišča zemlje, ki je za takojšnjo gospodarsko smrt prevelik, za dostojno življenje pa veliko premajhen.

Druga postavka: Največji napredek v gospodarskem, kulturnem in ostalem življenju zaznamujemo tam, kjer je večje blagostanje — Savinjska dolina — hmelj — in pesetne razlike čim manjše. — Napredek je precej viden v dveh smereh: v strokovni in nacionalno-kulturni. Za prvega gre zasluga našim kmetijskim izobraževališčem — kmetijski šoli v Mariboru, in oni v št. Jurju ob j. ž. in v Beltinčih —, deloma pa tudi kmetijsko-nadaljevalnim tečajem, za drugo kulturno delo pa poleg osnovne šole sokolskim edinicam in kulturnim društvom. Neumorna CMD poklanja obsejnemu pasu posebno skrb in stori, kar ji je mogoče. Društva kmečkih fantov in deklet delujejo za večjo vaško zavest in duhovno osamosvojitev ter zaznamuje posod tam, kjer je le nekaj dobrih delavcev, lep napredek.

V prilikah, v katerih živi, je naša vasa napredovala in napreduje v mejah možnosti in vzporedno z danimi gmočnimi in moralnimi pogoji. Prilike pa so, kakor je razvidno iz te zgostene slike, zelo težke, velikde težje kakor kaže bežen pogled. Med našimi kmetijami so še znatni spomini na fevdalni red (obsežna veleposestva) in zelo obsežne ploskve meščanske zemlje.

Tako moremo izločiti naši napredni vasi tri protivne socialne skupine: skrajno izpodkopano in vsestransko zrahlojano plast kočarstva in viničarstva pa predstavnike fevdalstva in meščanstva. O poreklu zadnjih dveh plasti se je mnogo javno govorilo in vedno zaključilo z istim refrenom: protivni sta narodnim in državnim intere-

som. To resnico potrjuje zlasti najnovejša zgodovina, ki razločno pove, da kdor poseduje zemljo, nosi tudi ključ do našega vsestranskega napredka. V našem primeru — velika posestva, na drugi strani kočarji — se javi razmerje gospodarja in hlapca, razmerje, ki izliva oni za našo narodno bitnost usodepolni pojav, ki zabriše njeno najbolj aktivno postavko: mlada delovna moč zapušta domače zemljo in beži v mesto, kjer izceja svoje mlade, najjačje sokove.

Komu od onih, ki iskreno ljubijo svojo zemljo, ni za čim trdnjejo vasi? Kdo si je ne želi kot krepke in odporne gospodarske, kulturne in narodne trdnjave? Ni še in nikoli ne bo odigrala svojega odločilnega in pomembnega poslanstva v celotnem narodnem izživljanju. Nasprotno! Njene nagole so vedno večje, na naši zemlji še celo. Njeno oplojevalno delo se bo začelo, ko bodo člani vaške zajednice razpolagali z dovoljno količino trdnih tal.

Polno je vsakovrstnih nasvetov in pobud za dvig naše vasi: ta govori o potrebi višje strokovne izobrazbe, drugi o nujnosti širšega kulturnega obzora, o večji skromnosti, zmrtnosti in takem. Nedvomno je to v vsakem primeru koristno in neobhodno potrebno. Vprašanje pa je, če je to tudi prvenstvenega značaja. Zakaj toži o težkih gospodarskih prilikah tudi kmet-strokovnjak, ki gospodari po načelih umnega kmetovanja? Nedvomno samo iz razloga, ker ne soodloča v oni gonilni sili, ki ji rečemo cena ali če hočete: nagrada

Otrokom je treba ob velikih nesrečah najprej pomagati!

S pojavom vojne v Evropi je bilo delo za zaščito otrok postavljeno pred novo nalogo: obvarovati mladino pred vsemi grozotami, ki jih nelzbežno prinaša vsaka vojna. Mladina predstavlja za vsak narod in vsako državo največjo vrednost. Brez nje ni bodočnosti, ni življenja, brez nje je vsaka zmagla brezpomembna.

To vrednotenje otroških življenj je postalo tem večje in močnejše, čim popolnejše je postalo spoznanje, da predstavlja današnja moderna vojna totalitarno vojno, v kateri bodo enako prizadeti vsi tisti, ki bodo na fronti branili postojanke, kakor njih žene v zaledju, ki bodo varovale dom in otroke. Žene in otroci doma bodo trpeli še bolj, saj je največji zločin modernih napadalec v tem, da unliči svoji žrtvi, kar ji je najdražje, — matere in otroke, njen temelj in njeno bodočnost, da na teh razvalinah ustvari sebi blagostanje in oblast.

Vse kulturne evropske države, ki se zavajajo dolžnosti in odgovornosti do svojih najmlajših generacij, so pri organiziranju pasivne obrambe posvetile največjo pozornost pripravi za zaščito otrok in mater v primeru vojne. Jugoslovnski uniji za zaščito otrok, ki je v smislu pravilnika o zaščiti pred napadi iz zraka postala pomožni organ vseh državnih, samoupravnih in občinskih oblasti na področju zaščite otrok tako v miru kakor v vojni, je bila naložena naloga, da s svojimi krajevnimi odbori in vsemi organizacijami, ki se bavijo z zaščito otrok, pripravi vse potrebno za evakuacijo otrok v primeru vojne nevarnosti. V sodelovanju s pristojnimi oblastmi organizira tečaje za prostovoljne sodelavce v otroških zavetiščih, prireja popularna predavanja, daje navodila in podporo za ustanavljanje otroških ustanov, za organiziranje otroških naselij v tujih državah, poleg tega pa sestavlja tudi sezname otrok, ki bi v primeru vojne prišli pod javno zaščito. Za ta primer je bila unija naložena tudi dolžnost, da poskrbi za gmočna sredstva, da bi se izvedla akcija za zaščito otrok bodisi v miru bodisi v vojni.

Da bi mogla unija doseči uspeh, prireja vsako leto otroške dneve.

Tudi letos se pričenejo otroški dnevi v dravski banovini z današnjim dnem. Otroški dnevi, ki so doslej imeli velik nacionalni pomen v pogledu populariziranja otroške zaščite med najširšimi sloji, so v tekočem letu vsled težke mednarodne situacije še prav posebno važni. Letos se proslavljajo otroški dnevi pod geslom: »Otroku se mora v velikih nesrečah in nevarnostih najprej pomagati.«

Najdražje, kar imamo, so naši otroci, naša mladina. Zato so letošnji otroški dnevi posvečeni nalogi, da se čim bolj pripravi in izvrši vse potrebno, da ne bo niti enega otroka ne matere, ki bi jim v danem trenutku ne mogli nuditi pomoči. Doslej smo posvečali otrokom samo po en dan ali po en teden v letu, prav glede na čas, v katerem živimo in vsled vojne, ki se je

za storjeno delo. Pri današnjem vijaku, ki ga stiska od dvojne strani: kot proizvajalca in potrošnika, je to izključeno.

Ne soodloča na trgu (pri ceni), ker predstavlja sicer ogromno, a neuvaževano količino, a to zopet, ker ni medsebojno povezan in enoten. Vsak ubira svojo pot prav tam, kjer bi bilo treba naravnost cementne trdnosti, skupnosti, jasnega cilja. Po sili razmer, ki jim naš zemljak ni mogel biti kos, se v njem očituje močna individualistična težnja, katero mi vse pradi pripisujemo njegovemu kovu, češ: nikoli ne bo razumel in se podredil interesom skupnosti. Tako plehka teorija razkriva le naše nepoznanje njegove notranjosti in činiteljev, ki jo izkujejo. Mi zamenjamo njegovo skrb za trda tla pod nogami, za kar se bori že stoletja, zlasti pa poldrugo stoletje sem, z njegovim neugnanim egoizmom. In ne pomislimo, da v takih okoliščinah je in mora biti tudi on — in pred vsem on — najmanj tak kakršni smo v borbi za obstanek vsi ostali.

Če hočemo storiti uslugo njemu in splošnosti, mu moramo prožiti vsaj kompromisno vzgojo med individualizmom in kolektivizmom ali združno vzgojo. Preleviti ga moramo v zadrugarja, ki se bo znal udeleževati tako, da ne bo svojih interesov križal z onimi skupnosti, teh pa ne z interesi posameznika. Zaenkrat je edina možnost samopomoči ali zadrugarstvo, oziroma njega najbistvenejši sestavni del — zadruga, katera bi edina blažila socialne razmere, razmerje med manjšim in večjim, jih zbližala v sorodnih interesih nasproti tretjemu gospodarskemu činitelju (prodaja, nakup) in polagoma ustvarila iz njih trdno vaško zajednico, ki bi se kot gospodarska edinicna pomaknila h soodločanju na trgu.

Šele združni duh bo ustvaril trdno vaško zajednico in ji prožil vse prvine za vsestranski napredek.

Janko Furlan

Letošnje znamke »Za našo deco«

Jugoslovnska unija za zaščito dece tudi letos izdaja znamke »za našo deco« po odobritvi ministrstva ptt. Te znamke se prodajajo od 1. maja do 31. avgusta na vseh poštah uradih. Pri izdelovanju letošnjih znamk »za našo deco« je unija upoštevala želje dosedanjih kritikov v časopisju, zlasti v »Jutru« in je izdala mnogo cenejše marke. Cela serija, štiri marke, stane letos samo deset dinarjev, dočim je prejšnja leta stala 17 dinarjev. Slike za letošnje

znamke je napravil akademski slikarski mojster g. Joksić iz Beograda. Motiv za dve znamki, ki sta podolgovati, ena po 0.50+0.50 din in druga 1.50+1.50 din je vzlet iz zimskega življenja otrok. Motiv za drugi dve znamki veličine drugih državnih znamk, ena po 1 din+1 din in druga po 2 din+2 din je vzlet iz življenja otrok poleti. Prepričani smo, da bodo znamke

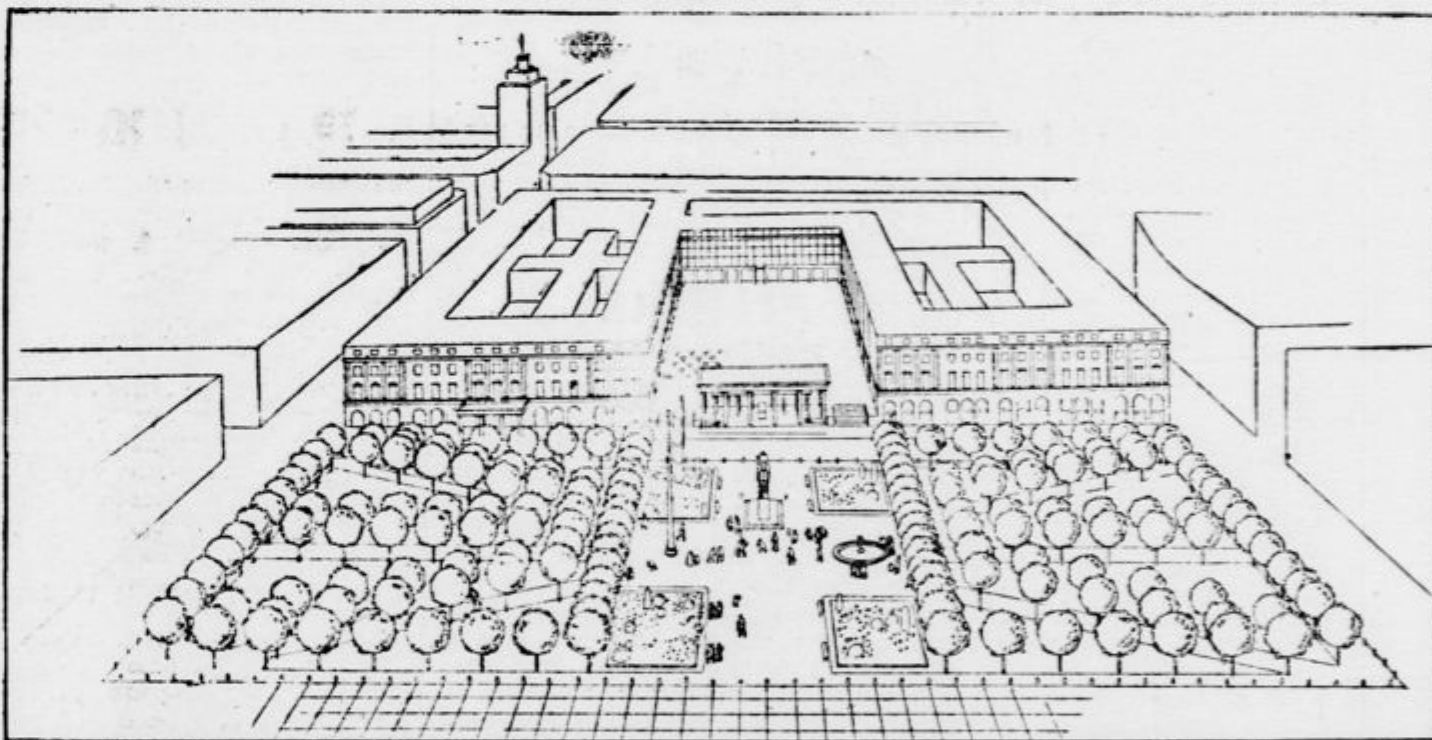
Smrtna nesreča mladega kolesarja Na cestnem ovinku se je zaletel v skačo

Podnart, 25. maja. Na Telovo se je peljal več fantov s kolesi iz Zg. Dobrave proti Mišam. Med mladimi kolesarji je bil tudi 18-letni Benedičić Albin Pot je tu precej strma in ima več ovinkov. Nesreča je hotela, da se je Benedičić na nekem ostrejšem ovinku zaletel v skačo in obležal z razbito tobanjo v nezavesti. Ponesrečenca so takoj odpeljali v Radovljico k zdravniku dr. Debevcu. Tam je ponesrečenec prišel že do zavesti in šel sam iz voza do zdravika V veri, da poškodbe niso smrtno nevarne, je bil po-

slan v domačo oskrbo. Včeraj popoldne pa se je njegovo stanje poslabšalo. K ponesrečenemu je bil poklican zdravnik, ki pa mu ni mogel več pomagati, ker je medtem ponesrečenec že umrl.

Pokojni Benedičić je delal v banovinskem kamnolomu v Kamni gorici. Vedno si je želel kolo in si ga je nekaj dni pred nesrečo kupil. Pogreb nesrečnega fanta bo v nedeljo ob 8 na župno pokopališče na Dobravi pri Podnartu. Pokojniku bodi lahka domača zemlja, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

Sponienik Nj. Vel. viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani

Načrt kaže, kakšna bo Zvezda po preureditvi in postavitvi sponienika Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Za sedaj se preureja le Zvezda. Ozadje naj bi tvorili tako zvali Južni trg s Plečnikovimi propilejami na sedanjem kazinskem vrtu, kar pa je vprašanje boljših časov daljne bodočnosti. Na načrtu je spodaj v osrednjem delu sedaj tlakovanega Kongresnega trga. Zgoraj nebotičnik z Gajevu in Franciškansko ulico ter z Aleksandrovo cerčo in Prešernovo ulico. Od srednjega levega ogla vodi Selenburgova ulica in dalje mimo nebotičnika Tyrševa cesta. Prva ulica na levi je Šubičeva ulica in bo že letos od Tivolija podaljšana čez Selenburgovo ulico pred kazinsko postopjo, druga je pa

Knafljeva ulica, ki jo vidimo podaljšano po pasaji pred zadnjo fronto Južnega trga in dalje spet po pasaji na Marijin trg. Ki ga vidimo na desni strani zgoraj nad ogrom Mayerjeve hiše v Wolfovi ulici. Na desni Wolfova ulica ter podaljšek Šubičeve ulice mimo kazine in propilej ob Gerberjevi hiši po stopnišču do Ljubljance. V sredini je na osi od juga na sever od tlakovanega dela Kongresnega trga pa do začne strani Južnega trga položen 45 m širok trg, ki ga propileje dele na dva dela. S podstavkom 10 m v vsaki bronasti kip. delo akad. kiparja Ljuzeta Dolinarja, predstavlja sponienik kralju Aleksandru I., ki mu naj tvorijo ezadje propileje. Začasno z belim peskom posuti prehod, na

katerem stoji kip, je širok 18 m, na obeh straneh tega prehoda pa so s cvetjem in okrasnimi rastlinami zasajene zelene trate. Na kraljevi desni strani plapolaj nam visokom drogu državna zastava, na drugi strani pa je projektiran vodomet ali vodnjak z okrasno figuro. Ob robovih prehoda s Kongresnega trga proti propilejam vidimo klopi, tu bo na vsaki strani kipa stala tudi vrsta lepih kandelabrov, s katerih bodo ob slavnostih plapolali plameni. Z ureditvijo tega načrta bo Slovenija res veličastno in trajno počastila spomin Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Če ne bo delo ovirano, bo kip kralja Aleksandra I. slovesno odkrit na Vidov dan.

Ivan Albreht:

Poroka

Vsi so poznali na vasi presunljivo zgodbo o dekletu, ki je nenadoma oslepla. To je bila Vogelnikova Minka s spodnjega konca vasi, kamor so se kakor iz spoštovanja prej košatimi kmetijami umaknile bajte. Hiše so tu bile res hišice, vrtovi vrtički, živina pa komaj živinica. Le malo bajtarjev je moglo rediti po eno ali celo dve govedi, večinoma so v hlevih imketa-ke kože. Kljub temu se je oziral za Minko Fratarjev Tine, premožnega kmeta sin, ki je bil določen očetu za naslednika na gruntu. Še bolj nenavadno mimo te okolnosti je bilo dejstvo, da mu doma niso čisto nič brnili siromašnega dekleta.

»Tinetu ni treba gledati na denar,« je večkrat tej ali oni sosedi zaupala mati Fratarica. »Dote mu ne bo treba nikomur plačevati, ko nam je vse druge otroke prej Bog pobral z očetom imava pa tudi toliko na strani da mu ne bova preveč v nadlego, ko se umakneva v kozo.«

Tako sta mlada človeka uživala redko srečo ljubzenskih sanj. Minka je hodila k Fratarjevemu tudi v dno, toda ravni niso z njo kakor z dinarico, ampak kot z domačo kot z bodočo gospodnjo. Pred njo ni bila zaklenjena nobena shramba in mati Fratarica ji za malico ni nikoli rezala kruha, ampak vselej samo: »Kar pojdi in vzemi, kolikor ti prijla.«

Mater se jo blagovale, zveste so ji

zavidale srečo, Minka pa je živela kakor v snu.

»Sama sebi ne morem verjeti,« se je včasih toplo oklenila Tinetu »da je vse res.« Stisnil jo je k sebi in je pobrzel po valovitih kostanjeh lasih. Samo to, pa je vedela, da njena sreča ni sen temveč bujno cvetoča resnica.

Potem je bilo ob košen Fratarjevi so pravkar naložili visok voz sota. Pastir je tiščal žrd. Tine je povezoval Minka pa je ograbljevala, da ne bi mogel niti reči, kako Fratarjev vozijo sene domov kakor strašilo iz koruze. Nenadoma cink! Pastir v loku odleti z voza. Tine telebne vznuk težka žrd pa švistne in zviška lonne Minko po glavi.

Krik Dekle omahne in v krvi obleži na tleh. Pastir javka k mlade mae, toda v tem trenutku nima nihče časa zanj. Vse hiti k Minki, ki leži kakor mrtva na pokosni trati. Vsakdo skuša pomagati ženske jočejo, hlapce svetuje »žiri veze«. Fratar sin pa previdno dvigneta ranjenko in jo položita v senco. Iz vejice in listja je kmalu pripravljena nosilnica na kateri odnese Minko k Fratarjevemu. Nato takoj po zdravniku.

Čez čas deklo odpre oči in tudi spregovori, toda beseda je zmedena. Čeprav stoji sonce še visoko, toži Minka o tem:

»Prižgite luč, da bom vsaj koga videla!« Seveda ji ustrežajo, a zanjo kljub temu ni svetlobe. Zdravnik odredi obkleda,

ukaže to in ono, predpiše zdravila in pravi končno, da pride jutri zopet pogledat, samo tega ne pove, da je za Minko dan morda na vekomaj ugasil —

Poslej je bilo vse zaman. Udarec je Minka sicer kmalu prebolela, noč pa ji je ostala. Na obeh ji ni bilo čisto nič poznati, da je slepa. Le nekaj kakor začudenje je pobleskalo v njih in zmeraj so bile odslej uprte v daljo. Hodili so z njo od zdravnika do zdravika, leto dni in še čez, toda vse zaman. Truditi se za njen vid je bilo kakor klicati mrtvega iz groba. Edino, kar je Fratar se mogel storiti za nesrečno dekle, je bilo to, da se je nameril izgovoriti zanjo obilen užitek.

»Pomenjkanja svoj živ dan, ne bo trpe- la,« je trpko mrmral s sosedi, vse drugo je pa v božjih rokah.

Tinetu je nesreča najbolj potrla. V enem letu se je postal za deset let. Za nobeno tovarišijo mu ni bilo nič več in le se težavo so ga se kdaj napravili med ljudi. Tine je doim in garal bolj kot zadnji dni- nar. Po cele noči ni spal, ob nedeljah pa se je vlačil po gozdoch kot ranjena divjad.

Končno je moral oče prav odločno poseči vmes. Štiri leta so bila že minila. Fratarjeva sta močno opesala. Tine pa ni kazal nobene volje za to, da bi pripeljal mlado gospodnjo v hišo. »Storite, kakor se vam zdi,« je dejal očetu, ki ga je začel prijemati za stran tega. »Sreča mi ni namenjena, to vidim. Kar bom storil, bom storil zaradi grunta.«

polnila, se je tudi Minka umaknila iz svojega pribežališča in se med ljudmi prerivala vedno bliže proti velikemu oltarju.

Kakor v vročnem snu je slišala priti ženina in nevesto. O. Tinetov korak je razločno spoznala izmed vseh, le nekam bolj trd in kakor truden je danes.

Zdaj sliši duhovnikov glas, kako opominja mlado dvojico k skupnosti in medsebojni ljubezni v sreči in nesreči. Nato vprašanje ženinu, ki odsekano odvrne: »Da!«

Za njim skoraj razigrano odgovori duhovniku nevesta z visokim, jasnim glasom: »Da!«

Minki se zdi, da se svet ruši okrog nje. V glavi začuti neznošno bolečino. Vse zgori pred njo, vse se maje in razmika. Oltar, goreče sveče, duhovnik, ki stoji pred zaročencema, nevesta s šopkom cvetja, ženin, svatje, za božji čas, odkod le ta tolikanj jasni privid? Kdaj jo zopet zagrne tema?

Nič. Vse bolj razločno razpoznavla Minka predmete in ljudi, dokler z grozo ne spozna: »Vidim!«

Dekle omahne in nekaj bližnjih jo malo ne odnese iz cerkve.

Tine je bled ko stena, nevesta Anka joče, svatje so zbegani, le sonce se smeje z neba kakor bi se veselilo usode, ki je Minki vrnila vid v trenutku, ko ji je vzelo Tinetu, njen najljubši življenjski sanj.

CENE MALIM OGLASOM

Do 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka „Jutra“ odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obremen z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun. Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičeča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak „Jutra“, Ljubljana.

Gostilna Martinec

Zgor. Siska
Samo boljša vina!
Pečeni purani, domača
šunka! — Igra pivovar-
stevski jaz! —
13718-18

Jutri koncert

In ples v gostini „Tri-
glava“, št. 160, pri remi-
zi.
13714-18

Pri Putrichu

dinje, vrela zabava s ple-
som. Vsi vabljeni.
13785-18

Tudi Vi pridite

enkrat v Vegovo ul. v
gostilno k Panju kjer se
toči izborni dolenski
čuvček in fina šajerska
vina, za okrepitje pa se
dobre razne tople in
mrzla jedila. Danes in
vsek večer izrazite sa-
virja petje itd. Zato
pridite še danes in ob-
sledi priliko samo v Ve-
govo ul. 10 v gostilno k
Panju Vas vabljamo v
in se toplo priporo-
ča Tone Huč.
13841-18

Gostilna Poljšak

vabi vsako nedeljo na
praznik „na veselo“ za ba-
vo. Igra pivovarstva pod
ba.
13875-18

Mariborčani!

Vinograd Ferjančič v Vin-
skem dolu pod Vočev-
tom otvoren. Prvotno
na domača kapljica.
13882-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din,
za šifro ali dajanje naslo-
va 5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Tapetniskoga

pomočnika
dobro izurjenega, sprejem-
na takojšen nastop. Kobal
Peter, Kranj.
13503-1

Starejši gospod

sprejme samostojno dobro
gospodstvo, srednjih let,
neporečne preteklosti in že-
ne znanosti. Biti mora
dobro kuharica ter snage in
čistoti navajena. Ponudbe
s šifro, ki se ne vrne, na
og. odd. Jutra pod
skrbna gospodinja.
13493-1

Šofer - mehanik

s prakso pri osebnih ame-
rikanških avtomobilih, ne-
odvisen, samostojen, pre-
dno mesto za takoj. Pon-
udbe na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13583-1

Boljši gospod

iše boljšo gospodstvo, —
staro od 30 do 40 let, do-
brim kuharjem, Pomeni na
Hotel Sion, pri portiru.
1376-1

Zobotehniškega

praktikanta
sprejem na delo, z
predpisno izloko zobar-
bo. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra.
13448-1

Mizarskega

pomočnika
dobro izurjenega v stav-
bi stroji sprejme takoj.
Habitat Ciri, mi-
zarstvo, Ljubljana, Tri-
glavska ulica 61
13637-1

Ključavničarskega

pomočnika
zmožnega tudi mehani-
čnih del, iščem. Kalar
Franc, Stična
13636-1

Mesarski pomočnik

dobi službo takoj. Pred-
nostno za izdelavo, mesar
in prekalivalec, Menges.
13630-1

Brivskega

pomočnika
dobrega delavca, sprej-
me takoj. Salon, pri
Cruče pri Ljubljani.
13655-1

Industrijska za pre-

delavo volne
išče sposobnega poslo-
vodjo. Ponudbe s opis-
nim dosežanjem zapo-
vite na navedbo zahtev-
ne plače na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13649-1

Frizerka

dobra delavka, zmožna
vseh del, dobi voljno
mesto z dobro plačo. Na-
slov v vseh poslovalni-
cih Jutra.
13651-1

Ključavničarskega

pomočnika
zmožnega tudi mehani-
čnih del, iščem. Kalar
Franc, Stična
13636-1

Mesarski pomočnik

dobi službo takoj. Pred-
nostno za izdelavo, mesar
in prekalivalec, Menges.
13630-1

Brivskega

pomočnika
dobrega delavca, sprej-
me takoj. Salon, pri
Cruče pri Ljubljani.
13655-1

Industrijska za pre-

delavo volne
išče sposobnega poslo-
vodjo. Ponudbe s opis-
nim dosežanjem zapo-
vite na navedbo zahtev-
ne plače na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13649-1

Frizerka

dobra delavka, zmožna
vseh del, dobi voljno
mesto z dobro plačo. Na-
slov v vseh poslovalni-
cih Jutra.
13651-1

Ključavničarskega

pomočnika
zmožnega tudi mehani-
čnih del, iščem. Kalar
Franc, Stična
13636-1

Mesarski pomočnik

dobi službo takoj. Pred-
nostno za izdelavo, mesar
in prekalivalec, Menges.
13630-1

Brivskega

pomočnika
dobrega delavca, sprej-
me takoj. Salon, pri
Cruče pri Ljubljani.
13655-1

Industrijska za pre-

delavo volne
išče sposobnega poslo-
vodjo. Ponudbe s opis-
nim dosežanjem zapo-
vite na navedbo zahtev-
ne plače na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13649-1

Frizerka

dobra delavka, zmožna
vseh del, dobi voljno
mesto z dobro plačo. Na-
slov v vseh poslovalni-
cih Jutra.
13651-1

Kuharica

zmožna, dobre mešanske
kudbe, dobi takoj službo na
deželi. Ponudbe na podru-
žje Jutra v Celju pod šif-
ro. Najmanjši znesek
13615-1

Čevljarskega

pomočnika
takoj sprejme Jenko Tine,
Slov. Javornik št. 39 po-
šta Javornik.
13619-1

Dečka z dežele

kateri je končal šolo z do-
brim uspehom in ima ve-
sejše do dela v trgovini,
sprejem. Ponudbe z iz-
povedilom in po možnosti
sliko in natančnim na-
slovom na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13585-1

Oskrbnika

za svojo smučarsko in
planinsko kočjo v dolini
Dragi iše. Smučarski
klub Begunje pri Les-
cah. Nastop službe 1.
julija 1940. Koča se od-
da za 14 mesecev z vsem
inventarjem. Koča je
dobro domena v vseh
etnih časih in je od-
daljena 45 min. od Be-
stunja. Ponudbe na og.
odd. Jutra pod skrbna
gospodinja.
13660-1

Sprejem žensko

za vrtna dela za popo-
danske ure. — Anica
Norak, mekarna, Trža-
ška c. 11.
13579-1

Sokolsko društvo

v Trbovljah
potrebuje s 1. avgustom
1940 gostinčarja, ki bi
bil obremenjen tudi hišni-
kolskega doma. Pro-
stec mora imeti strok-
izobrazbo in osebno pra-
vico ter možnost, da da
kavetju 10.000 din. Biti
mora zaveden član So-
kola. V ponudbah, ki
naj se pošljejo do 10. ju-
nija 1940 na Sokolsko
društvo v Trbovljah, naj
se navedejo tudi dru-
žinske razmere prosil-
ce. Vse potrebne in-
formacije daje Sokolsko
društvo v Trbovljah.
Uprava.
13580-1

Šivilja

katera pomaga v trgo-
vini zmožna kavelje za
svoje sprejme. Proti do-
bi plačilo s celotno obro-
kom. Ponudbe na og.
odd. Jutra pod skrbna
gospodinja.
13866-1

Dobra frizerka

dobi stalno službo. Na-
stop s 1. junijem. Šte-
klic F. Celje, Cesta na
Grad 2.
13570-1

Prodajalca

(prodajalca) za vodstvo
spevskih s kavelji tak-
oj sprejme. Ponudbe na
trg. z meš. blagom
Maribor, Tržaška cesta
2.
13661-1

Krojaškega

pomočnika
in valenca sprejem takoj.
Cankar Marjan, Gosposka
ulica 3/1.
13883-1

Frizerko

dobro, samostojno moč,
sprejme takoj ali 1. ju-
ni. Alojz, frizer, Celje,
Mariborska 18.
13886-1

Iščemo za takoj

10 sobarico, 10 začetnico
za sobarico, 10 kuharico
in 10 kuharico za ban-
džarji. Potrebujemo
kuharice, sobarice, de-
čletke z dežele. Za 1. junij
na razpisno okolico sto-
službe. Pridite, Sloven-
ski kotel, vodenje zvečer
Beti Schneider, Zagreb
Gašperova ulica 27. Za pi-
smeni odgovor 1.50 din.
13704-1

Krojaškega

pomočnika
za veliko delo sprejem
Naslov v og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13660-1

Mlinarski pomočnik

sposoben, dobi takoj slu-
žbo pri Alojzu Zorčiču,
valjenji mlin, Ptuj.
13650-1

Pekovski pomočnik

samski, 40 do 50 let star
se sprejme takoj v slu-
žbo. Predstaviti se je pri
R. Bajc, pekarija, Mi-
na.
13659-1

Frizerko

sprejem takoj ali po
dogovoru. Salon Rebič,
škofja Loka.
13707-1

Dekle

za lahka hišna dela,
zmožna šivanja, sprej-
me Marjola Miklič, Ho-
tel „Metronol“, Ljublja-
na. Zvestosti se je med
11. in 12. uro.
13710-1

Pek. pomočnik

takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Prodajalca

nežnega s priložnostjo
vsem za veleprodajo. Po-
nudbe na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13750-1

Frizerko

samostojno, sprejme takoj
vzdržljive na Gorenjskem,
Vasarič, salon Jurman,
Passeja, Ljubljana.
13764-1

Briv-frizerska

pomočnica
takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Dekle

za lahka hišna dela,
zmožna šivanja, sprej-
me Marjola Miklič, Ho-
tel „Metronol“, Ljublja-
na. Zvestosti se je med
11. in 12. uro.
13710-1

Pek. pomočnik

takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Prodajalca

nežnega s priložnostjo
vsem za veleprodajo. Po-
nudbe na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13750-1

Frizerko

samostojno, sprejme takoj
vzdržljive na Gorenjskem,
Vasarič, salon Jurman,
Passeja, Ljubljana.
13764-1

Briv-frizerska

pomočnica
takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Dekle

za lahka hišna dela,
zmožna šivanja, sprej-
me Marjola Miklič, Ho-
tel „Metronol“, Ljublja-
na. Zvestosti se je med
11. in 12. uro.
13710-1

Pek. pomočnik

takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Mlajše dekle

zredno zunanosti, vajeno
v poslovanju, z nekaj
kavice, sprejem 1.
junija. Predstaviti se v po-
slovalnici od 3. do 5. ure.
Grčar, Gasliška 15.
13814-1

Sedl-torbarski

pomočnik
dobi mesto takoj. Po-
nudbe na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13847-1

Hlapca h konjem

takoj sprejem. Go-
stina Huč, Vegova ul.
10.
13843-1

Kontoristko

perfektna v arhivu, in
nemški iše. Ponudbe na
og. odd. Jutra pod
skrbna gospodinja.
13839-2

Sprejem takoj

mehanika, mizarja-
tapetnika in postrežni-
ka. Polze v Beethovnova
14-II. vrata 21.
13830-1

Natakarico

simpatično in pridno
iščem za izven Ljublja-
ne takoj. Ponudbe na
og. odd. Jutra pod
skrbna gospodinja.
13849-1

Čevljarskega

pomočnika
sprejem takoj. Josip
Drmač, Večna pot 29.
13874-1

Šivilja

katera pomaga v trgo-
vini zmožna kavelje za
svoje sprejme. Proti do-
bi plačilo s celotno obro-
kom. Ponudbe na og.
odd. Jutra pod skrbna
gospodinja.
13866-1

Dobra frizerka

dobi stalno službo. Na-
stop s 1. junijem. Šte-
klic F. Celje, Cesta na
Grad 2.
13570-1

Prodajalca

(prodajalca) za vodstvo
spevskih s kavelji tak-
oj sprejme. Ponudbe na
trg. z meš. blagom
Maribor, Tržaška cesta
2.
13661-1

Krojaškega

pomočnika
in valenca sprejem takoj.
Cankar Marjan, Gosposka
ulica 3/1.
13883-1

Frizerko

dobro, samostojno moč,
sprejme takoj ali 1. ju-
ni. Alojz, frizer, Celje,
Mariborska 18.
13886-1

Iščemo za takoj

10 sobarico, 10 začetnico
za sobarico, 10 kuharico
in 10 kuharico za ban-
džarji. Potrebujemo
kuharice, sobarice, de-
čletke z dežele. Za 1. junij
na razpisno okolico sto-
službe. Pridite, Sloven-
ski kotel, vodenje zvečer
Beti Schneider, Zagreb
Gašperova ulica 27. Za pi-
smeni odgovor 1.50 din.
13704-1

Krojaškega

pomočnika
za veliko delo sprejem
Naslov v og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13660-1

Mlinarski pomočnik

sposoben, dobi takoj slu-
žbo pri Alojzu Zorčiču,
valjenji mlin, Ptuj.
13650-1

Pekovski pomočnik

samski, 40 do 50 let star
se sprejme takoj v slu-
žbo. Predstaviti se je pri
R. Bajc, pekarija, Mi-
na.
13659-1

Frizerko

sprejem takoj ali po
dogovoru. Salon Rebič,
škofja Loka.
13707-1

Dekle

za lahka hišna dela,
zmožna šivanja, sprej-
me Marjola Miklič, Ho-
tel „Metronol“, Ljublja-
na. Zvestosti se je med
11. in 12. uro.
13710-1

Pek. pomočnik

takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Prodajalca

nežnega s priložnostjo
vsem za veleprodajo. Po-
nudbe na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13750-1

Frizerko

samostojno, sprejme takoj
vzdržljive na Gorenjskem,
Vasarič, salon Jurman,
Passeja, Ljubljana.
13764-1

Briv-frizerska

pomočnica
takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Dekle

za lahka hišna dela,
zmožna šivanja, sprej-
me Marjola Miklič, Ho-
tel „Metronol“, Ljublja-
na. Zvestosti se je med
11. in 12. uro.
13710-1

Pek. pomočnik

takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Prodajalca

nežnega s priložnostjo
vsem za veleprodajo. Po-
nudbe na og. odd. Jutra
pod skrbna gospodinja.
13750-1

Frizerko

samostojno, sprejme takoj
vzdržljive na Gorenjskem,
Vasarič, salon Jurman,
Passeja, Ljubljana.
13764-1

Briv-frizerska

pomočnica
takoj sprejme Cmajnar
Cerkvena ulica, Ljub-
ljana.
13726-1

Dekle

za lahka hišna dela,
zmožna šivanja, sprej-
me Marjola Miklič, Ho-
tel „Metronol“, Ljublja-
na. Zvestosti se je med
11. in 12. uro.
13710-1

Službo iščem

kot asistencijski, ponik
ali šofer, tudi zračno.
Ponudbe pod skrbna
gospodinja, na og. odd. Jutra.
13721-2

Sobarica

in likarica iše mesta
za čez dan. Ponudbe na
og. odd. Jutra pod
skrbna gospodinja.
13662-2

Iščem službo

šefa odn. vodje pisarne
ali organizatorja pod-
jetja. Vseučilski iz

Trgovska hiša

Govino z meš. bisk. v obširni hiši, bisk. za prodajo na de. napredaj. Posloj. za glavni ž. pro. arbor Celje ter ob. v vseh posloj. hiš. spada gospodarsko. Stave so v prav. stanju. Inform. pri Jager, gostil. na Na Celje. 13867-20

Stavbna parcela

av. m. v Kozlezi. vodovod, na. Polze se. No. Gerbičeva ul. 41 b. 13712-20

Prodaj hišo

stanovanjsko prtili. v vrtom Ljubljana. av. 9, poljanila. Prašnikar Tavcar. 13745-20

Lično hišo

velikim sadnim vrtom. lepem prostoru. 6. od Ljubljane. 6. Naslov v vseh po. Jutra. 13755-20

Unodavno hišo z zelo dobro vpeto trgovino specerijo in go. stitno ter velikim vrtom v Ljubljani na zelo pro. metni točki prodaj. Po. nudi na og. odd. Jutra pod »Velik promet«. 13759-20

Hiša

z vrtom ter dve parceli v št. Vidu nad Ljubljano. napredaj. Polze se. Višmarje 78 nasproti Mi. zarske zadruge. 13760-20

Napredaj

Hiša enodružinska novo. zidana 3 sobe kuhinja. prtilikline vrt. c. 68. tisoč. št. Vid. Hiša trgovska z lokom. in trafiko dvostanovanjska. c. 185.000. Hiša trgovska z gostil. no več stanovanjska. skladišča, pisarna, vrt, ce. na 620.000 Večja hipote. ka. Rame parcele v mestu in okolici, posvetna na. deželi. Brezplačne informacije dale Rea. tetna pisarna Adamič. Ljubljana, Gosposvetska 7. 13762-20

»Realiteta«

posredovalnica nepremi. nih (za hiše, vile, par. ce, gozdove, posestva i. t. d.) je samo v Preš. nov ulici 51-I nasproti glavne pošte. Telefon 44-20 Posuže hitro in solidno. Vse informac. je se brezplačno. Pri. račite se! 13741-20

Kupim parcelo

ali manjšo hišo najra. je v Trnovem, Mirju ali pod Rožnikom ev. dam. v zameno parcelo v se. vernem delu mesta. Po. nudi na og. odd. Jutra pod »Denar«. 13873-20

Posestvo

kupim, najraje v ravni ni od sto do 500 tisoč. Plačam takoj. Ponudbe s točnim popisom na og. odd. Jutra pod »Kjerkoli bilo«. 13740-20

Donosno hišo

novejšo do 1 v po. milijona ali več manjših kupim takoj za gotovi. no. Obširne ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dolarnski stric«. 13742-20

Stavbne parcele

večje število nujno kupim ali večji kompleks. Ponudbe s točno števil. ko parceli in katastru. ako obino ter velikost pošljite na og. odd. Jutra pod »Stavbenik«. 13743-20

Manjše posestvo

v predmestju Ljubljane, hiš. z več stanovanji, ugodno prodaj. Jurčkov pot 55. Ljubljana. 13769-20

5-stanovanjsko hišo zvezdana stran Ljubljane. c. 370.000 din. prod. 4 stanovanjska 150.000 din. severna str. 360.000 din. Več parcel. na raznih krajih. Me. sta kakor tudi večjih kompleksov za parcel. ranje. Kunaev Ludvik. posredovalec kupoprodaj. Cesta 29. okt. 6, telef. 37-33. 13810-20

Vilo

visokopritlično na per. fiji zelo solidno prodaj. po zelo nizki ceni. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13811-20

Dve lepi parceli ob Večni poti zelo ugodno prodaj. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13796-20

V Šmarjeti

prodaj. hiša, zeleni. d. vrt in nekaj zemljišča. Pri. mereno za letovišče. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13802-20

Hišo

v modernem slogu zida. no lep zasajen vrt v ob. čini Mirna peč radi se. litve ugodno prodaj. V isti občini prodaj. hišo z gospodarskim poslop. jem in zasajenim vrtom po 300.000 tudi nje. in gozde. Zadevna po. janila dobiti v gostilni. Huč, Ljubljana, Vegova ul. 10. 13845-20

Hiše

vile, parcele, posestva. še vedno kupite ali pro. daste najhitreje potom. priznajo solidne, reali. tetne pisarne F. Prista. vec, Ljubljana, Gosposvetska c. 3-I. Tel. 2381. 13824-20

Lepo stavbišče

na sadnem vrtu ob vo. dovodu in električni na. prodaj. Polze se. Trgo. vina Bitenc, Višmarje. 13825-20

Stavbno parcelo

do 500 m2 med železni. sko progo in Gradaci. co od stare mitnice na. Tržaški cesti do mlar. zne kupim takoj. Pri. tetno parcelno število, ve. likost in ceno upravi. pod »Expres«. 13739-20

Več stavbnih parcel

prodaj. v Šiški blizu no. ve cerkve. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13876-20

Za 50.000 din

prodaj. 9000 kv. m sveta gozdnega 15 minut od. centra Ljubljane. Polja. nila daje Klun. Vojni. kova c. 35. 13877-20

Napredaj

polovica trgovske in ob. restonovne hiše pose. stvo pri mestu 90 tisoč. Posredovalnica Rapid. — Maribor Gosposka 28. 13865-20

Hiša

oddaljena 10 minut od. kolodvorja Celje, obsto. ječa iz 5 sob in kuhinje napredaj. Naslov pove. iz prijaznosti Kronovšek Celje, Glavni trg. 13869-20

Majhno posestvo

v okolici Celja s hišo in gospodarskim poslop. jem vrtom in njivo ob. banovinski cesti prodaj. Cena okoli 50.000 din. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13871-20

Enodružinsko vilo

lep vrt, sončna mirna lega blizu parka in glav. nega kolodvorja v Mar. iboru prodaj. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13853-20

Posestvo

3 in po ora v Lem. bergu pri Mestnjim Smar. je ugodno prodaj. — Vprašati Kardinar. Po. brežje pri Mariboru. — Frankopanova ulica 2. 13837-20

Trgovska hiša

ob prometni cesti v in. dustrijskem kraju na. prodaj. Ponudbe na po. družni. Jutra Maribor pod »Mariborska uli. ca«. 13862-20

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din. za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din. 13870-21a

Stanovanje

iz 1 sobe, kuhinje in pri. tiklin v centru mesta, od. dal 1. junja. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13802-21

Dvosob. stanovanje

komfortno, oddam s 1. junijem. — Polze se: Kavškova ulica 15, pri. hišnici. 13862-21

Za Bežigradom

oddam za 1. julij stano. vanje, sestojече iz sobe, kabineta, kopalnice in drugih pritliklin. druž. ni dveh oseb. ki d. dala za 180 din dobro hrano in vso potrebo gospo. di v pokoji. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Vdovec«. 13723-21

Prekrasna vila

v Rogaski Slatini blizu centra s cvetličnjaki na. sedni in sadovnjakom se odda v najemu v prve. nadstropju so tri velike sončne sobe, parketirane, veranda in kom. pletne kopeli. Na man. sardi štiri praktične sbe, vsaka s posebnim. vdomom, s pritličju pro. stornu kuhinje, v mo. derim štedilnikom in močnikom. V vili je vo. dovod s kanalizacijo in električna razsvetljava. Vilo oddam v nam. za celotno leto za mesečno 2000 dinarjev. Ključ je pri gospe Jo. sipini Holzi, nasproti vi. le Rojko v Rogaski Sla. tini. 13652-21

1. julija

oddam stanovanje, se. stojiče iz kuhinje, dveh sob in ostalih pritliklin. gled dopolnje. Cesta 29. oktobra 23, I nadst. 13666-21

Dvo ali enosobno stanovanje

oddam s 1. julijem so. lidni stranki brez otrok. Jelovškova ulica 24. 13665-21

Dvosob. stanovanje

s pritliklinami se odda s 1. VI. Dolenjska c. 48 obč. Rudnik. 13703-21

Trisob. stanovanje

sončno, Tavčarjeva ulica. III nadstropje din 1100.— oddam takoj. Uprava No. vi trg 3. 13687-21

Stanovanje

malo, udobno se odda z 1. junijem ali takoj. Si. menc, Hlanska c. 53. 13670-21

Dvosob. stanovanje

kuhinja, predoba se odda. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13674-21

Enosob. stanovanje

z balkonom, suho, son. čno, oddam takoj. Na. slov v og. odd. Jutra. 13717-21

Dvosob. stanovanje

v sredini mesta v 3 nad. stropju oddam za 1. ju. li Naslov v vseh posloj. Jutra. 13747-21

Dvoje stanovanj

1 sobe in kuhinje s 1. junijem oddam. Greben. Vel. Colnarska ul. 15. 13744-21

Dvosob. stanovanje

oddam z vsemi pritliklinami takoj ali s 1. julijem. Zadržna ulica št. 12, Kodeljevo. 13718-21

Dvosob. stanovanje

s kabineto, oddam. Spod. Sišč. Podjunska ul. 20 (blizu nove cerkve). 13765-21

Enosob. stanovanje

parketirano oddam 1. julija za bežigrasko gimnazijo. Svetovska 6. 13816-21

Dvosob. stanovanje

oddam takoj. Vse podatke pošljite na og. odd. Jutra pod »Sredina«. 13820-21

Hišo z vrtom

na Galjevi št. 124 ta. koj oddam. 13518-21

Dvosob. stanovanje

s kopalnico in vsemi pritliklinami oddam 1. junja. Detelova 5, pri bežigraski gimnaziji. 13880-21

Dvosob. stanovanje

oddam 1. julija. Kocanova ulica 11. Ogled od 2. ure naprej. 13885-21

3-4 sobno stanovanje

komfortno, oddam. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Bežigrade«. 13887-21

Moderno stanovanje

3-sobno, s kopalnico oddam Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Strogi center«. 13888-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din. za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din. 13870-21a

3-5 sobno stanovanje

iščem za takoj ali za pozneje. Javiti iz prilaz. nosti na tel. št. 26-10. 13809-21a

Stanovanje

treh sob, kabineta, ko. pavnice itd. v I. nadst. ali visokom pritličju v centru ali blizini tram. vaja išče družina dveh oseb za avgust. Naslov v og. odd. Jutra. 13706-21a

Dvo- ali trisobno stanovanje

iščem za takoj ali kas. neje. Mirna, solidna stranka dveh oseb. — Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Redna pla. ča«. 13718-21a

Sobo in kuhinjo

s pritliklinami išče upo. kojekna, sama, mirna z julijem. Ponudbe pod »Sama 1940« na og. odd. Jutra. 13715-21a

Vilo vzamem

v Ljubljani ali najbližji okolici. Ponudbe z naved. bo števila sob, višino na. jemnine in lego vile na og. odd. Jutra pod »Solidna stranka«. 13730-21a

Stanovanje v vili

vzemem v najem. Sou. poraba vrta. Navesti število sob, višino naemnine in lego vile. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Solidna stranka«. 13731-21a

Garsoniero

ali enosobno stanovanje z vsemi pritliklinami iščem za 1. julij ali takoj. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »V. centur«. 13729-21a

Komfortno stanovanje

dvo ali trisobno v cen. triščem. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Red. den plačnik 16«. 13798-21a

Dvosob. stanovanje

s poselsko sobo in vsemi pritliklinami, po mož. nosti garaža v hiši, na periferiji Ljubljane, lahko tudi v vili v blizini tramvaja, išča zakona brez otrok za takoj ali pa najpозneje za 1. ju. li. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Lepo stano. vanje«. 13828-21a

Sobo odda

Vsaka beseda 2 din, davek 3 din. Za dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 20 din. 13736-21a

Opremljeno sobo

s posebnim vdomom in uporabo kopalnice oddam boljšemu gospodu. Tabor, Sokolski dom I. levo. 13621-23

Sobo

epo, veliko, prazno, s posebnim vdomom, od. dam za pisarno, blizu tehniške šole. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13634-23

Opremljeno sobo

mirno in zračno, prav poceni oddam boljšemu gospodu. Urbanec, Trnovski pristan 40. 13611-23

Opremljeno sobo

s posebnim vdomom od. dam s 1. junijem v bli. žini glavnega kolodvorja Naslov v og. odd. Jutra. 13644-23

Opremljeno sobo

oddam takoj enemu ali dvema gospodom. Kra. tovska ulica 11. 13646-23

Opremljeno sobo

in sobico z vso oskrbo in kopalnico, poceni oddam. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13891-23

Opremljeno sobo

lepo, opremljeno, s pose. bnim vdomom, oddam takoj. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13781-23

Trgovec

srednjih let se želi po. ročiti s trgovsko nabro. ženo gospodini ali šil. vijo z nekaj gotovine. Dopolje na og. odd. Jutra pod »Diskrecija 84«. 13574-23

Veliko prazno sobo

s posebnim vdomom, oddam v centru. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13893-23

Lepo čisto sobo

z dvema posteljama oddam eni ali dvema gospodini. ma (gospodoma) blizu to. bačne tovarne. — Istotam sprejem stanovanjska s. t. domačemu sinu, eventualno vsa oskrba. Cena zmerna. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13818-23

Opremljeno sobico

od. dam Skale, Selenburgova ulica 6/I. 13815-23

Prazno sobo

popolnoma separirano, v. lep, mirni hiši, oddam. Krievniška 14. 13819-23

Elegantno udobno sobo

separirano, s stopnišča, strogi center, moderno po. hištvo (couche) kopalnica, telefon takoj oddam samo boljši situiranemu gospodu. Poizvedbe: Telefon 46-27. 13817-23

Lepo zračno sobo

oddam gospodini ali gos. pej. Naslov v vseh po. slov. Jutra. 13822-23

Prazno sobo

oddam takoj, event. za pi. slo, Kralja Petra trg 8, I. nadst. 13821-23

Opremljeno sobo

v centru event. s hrano — oddam eni ali dvema osebama (zakončena). Naslov v vseh posloj. Jutra. 13839-23

Sobo

lepo opremljeno s po. sebnim vdomom oddam na Šmartinski c. 10. 13823-23

Opremljeno sobo

z uporabo kopalnice v centru oddam takoj. — Naslov v vseh posloj. Jutra. 13850-23

Sostanovalca

sprejem 1. junja Mestni trg 20-I. 13786-23

Veliko sobo

z dvema posteljama ali za pisarno v centru, te. lefon, kopalnica, oddam Naslov v posloj. Jutra. 13709-23

Opremljeno sobo

lepo, čisto, zračno, s ko. pavnico, posebnim vdomom, oddam eni ali dvema boljšima osebama. Tudi za časa vesele. na. Naslov v og. odd. Jutra. 13677-23

Prazna solčna soba

s posebnim vdomom se odda. Podmilščakova ul. št. 5, Bežigrad. 13685-23

Opremljeno sobo

lepo oddam 1 ali dvema osebama. Poseben vhod. Zvonarska ulica 13. 13664-23

Lepa soba

in mala novo opremljena sobica s posebnim vdomom s kopalnico se odda. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13690-23

Dve gospodini

sprejem v krasno veliko sobo, čisti mimogrede. — Vsa oskrba, zmerna cena. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13672-23

Opremljeno sobo

s souporabo kopalnice oddam s 1. junijem. — Dvofakova ulica 6, pritl. 13656-23

Opremljeno sobo

prazno z vso oskrbo išče gospod s 7-letno ubogljivo hčerko pri boljši gospi. — brok Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Vreje«. 13768-23a

Opremljeno sobo

maihno, s posebnim ločenim vdomom. Oddam 1. ju. li. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Čista, svetla soba«. 13736-23a

Prazna soba

ščem po možnosti s 4 hi. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Čista«. 13837-23a

Soho

opremljeno, oddam pri Se. Krinih blizu oseb. hiši ali z 1. junja. Naslov v vseh posloj. Jutra. 13818-23

Opremljen kabinet

strogo separiran iščem za takoj. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Čisto«. 13827-23a

Mlad uradnik

intencije išče sobo čisto, v blizini Tabora. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Čisto«. 13892-23a

Glasbila

Beseda 1 din, davek 3 din. za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din. 13736-23a

Piano

prav dobro ohranjen se ugodno prodaj. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Čisto«. 13258-26

Godbeni instrumenti

na pihala, kompletni, prav dobro ohr

Grič

TOVARNA ČOKOLADE,
BONBONOV IN MARMELADEPriporočamo svoje prvovrstne izdelke vseh vrst čokolade, bonbonov,
desertov in marmelade. Specialiteta: Dvakrat pasirana mezga (pekmez)**Zahtevajte našo domačo znamko v vseh boljših
trgovinah!**

Zastopnik za Slovenijo:

tt. Bon-Bon, Florjanc Josip
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 30 — Tel. 44-42.**Zagreb**Poslovalnica: Jurišićeva ul.
Tovarna: Pile 1. štev. 10.

SPORT

Spet važne tekme za točke

**Pri nas začetek finalnega tekmovanja SNZ, v državni
ligi VI. kolo za najvišji naslov**

Domače prvenstveno tekmovanje preha-
ja z današnjim dnem v zaključno fazo
— v ožje tekmovanje 8 najboljših sloven-
skih klubov, ki bodo do konca junija od-
igrali svoje finalne tekme za naslov no-
vega slovenskega nogometnega prvaka.
Pare je določil žreb tako, da morajo za
prve tekme otvoritvenega kola — tekmo-
vanje se bo vršilo po dvojnem pokalnem
sistemu — danes potovati Čakovčani v
Ljubljano, Mariborčani v Celje, Kranjčan-
i v Trbovlje in slednjič Jeseničani v Ma-
ribor, s tem seveda, da bodo šla prihodnjo
nedeljo ta potovanja v obratni smeri.

Govoriti o favoriti v teh štirih tekmah
je težko, ker so nekatera moštva le redko
igrala med seboj, nekatera pa se bodo šele
danes prvič srečala v medsebojni tekmi.
Vsekakor pa bo to merjenje sil med bodo-
čimi slovenskimi ligisti ne glede na seda-
nji značaj tekmovanja zanimivo. Še zaradi
tega, ker bomo po današnjih tekmah lah-
ko dobili nekaj vpogleda v kvaliteto pred-
stavnikov slovenske nogometne lige, ki bo
začela živeti letošnjo jesen. Še nekaj bes-
sed o današnjem sporedu!

Mars—ČSK

Mars bo imel danes prvič za nasprotni-
ka nogometaše iz Čakovca, o katerih je
znano, da so v svoji skupini imeli ves čas
letošnjega tekmovanja prvo besedo in go-
tovo niso kar tako, če so imeli tamkaj za
nasprotnike enajstorice kakršne ima da-
našnji Maribor.

Mars se zaveda, da bo današnji nastop
zanj zelo težka in morda celo prehuda
preizkušnja. Če bi bilo moštvo kompletno,
bi lahko zaigralo kakor v svojih najboljših
časih, tako pa bodo morali vskočiti neka-
teri nadomestniki, ki bodo pač morali teh-
nično znanje nadomestiti z voljo in elan-
om. Ne glede na to pa bo tekma brez
dvoma zelo zanimiva in napeta.

Začetek je določen za 15.30, predtekma
med juniorji Marsa in Grafika pa bo že
ob 14.30.

Olimp—Maribor

No Olimpovem igrišču v Gaberju pri
Celju se bo pričela danes ob 16.30 finalna
tekma med SK Olimpom in ISSK Maribo-
rom. Ta prva celjska tekma za prvenstvo
Slovenske nogometne zveze bo vsekakor
zelo zanimiva in živahna, ker bo Olimp v
borbi z močnim nasprotnikom gotovo po-
kazal vse svoje znanje in svojo znano bor-
benost.

Amater—Kranj

Po daljšem presledku bodo danes spet
nastopili trboveljski nogometaši, in sicer v
prvi finalni tekmi za prvenstvo SNZ proti
enajstorici SK Kranja. Igra bo gotovo
prav zanimiva, ker se bosta oba kluba po-
merila s svojimi najboljšimi silami in za-

stavila ves napor, da dosežeta čim čast-
nejši izid. Domačini iz tehničnih razlogov
sicer ne bodo mogli nastopiti kompletni,
vendar bodo tudi tako sterili vse, da ohrani-
jo svojo nogometno pozicijo. Prireditelji
vabijo trboveljsko športno občinstvo na čim
večjo udeležbo.

Tekma se bo začela ob 16.

Železničar—Bratstvo

Na precej dolgo pot morajo za otvoritev
finalov SNZ razen Čakovčanov oditi tudi
Jeseničani, kajti žreb jim je določil za pr-
vega nasprotnika — mariborske Železni-
čarje. V tej mariborski tekmi bosta torej
zadeli druga ob drugo dve enajstorici, ki
ju moramo po letošnjih nastopih prištevati
med najmočnejše izmed vseh kandidatov
za naslov našega prvaka. Železničarji ima-
jo v današnji tekmi prednost domačega
igrišča in domačega občinstva, toda Jese-
ničani so znani kot žilavi borci in bodo
gotovo tudi v teh okoliščinah dali nasprot-
nikom mnogo opravka.

Tekma bo ob 15.30 na igrišču Železni-
čarja.

Še dve tekmi v Ljubljani

Na igrišču SK Ljubljane bodo dopoldne
ob 11. juniorji SK Ljubljane odigrali pr-
venstveno tekmo z juniorji Hermesa. To
bo zadnja juniorska prvenstvena tekma,
ki bo verjetno ena najlepših, kar jih je bi-
lo. Mlada garda SK Ljubljane bo nastopila
danes z istimi igralci kakor na praznik
proti Svobodi.

Na igrišču Korotana bosta popoldne ob
16. dalje dve prijateljski tekmi, in sicer
najprej med juniorji Svobode in Korota-
na, ob 17. pa glavna prijateljska tekma
med prvima moštvoma omenjenih klubov.
Korotan bo jeseni igral v I. razredu, pa
se bo v današnji tekmi poskušil z enim do-
sedanjih predstavnikov te vrste.

Tri tekme v državni ligi

V tekmovanju za naslov državnega pr-
vaka bo danes na sporedu prvo povratno
kolo.

V Zagrebu bo Gradjanski sprejel Haj-
duka, ki ga je v prvi igri odpravil z 2:0.

Hašk gre na pot v Sarajevo, kjer mora
v boj s Slavijo. Veliko senzacijo letošnje
lige, s katero je že v Zagrebu prvo igro
izgubil z 0:1.

V Beogradu se bo ponovil lokalni »der-
by« med BSK in Jugoslavijo. Prvo sreča-
nje med obema beograjskima kandidatom-
a se je končalo s 3:1 v korist BSK.

Favorita v današnjem kolu sta Gradjan-
ski in Slavija, v beograjski tekmi pa bo
najbrže BSK spet okrepil svoj položaj na
čelu tabele.

»Resnica o našem nogometu«

Pravijo drugi o propadanju našega nogometa in ukrepih za njegovo
izboljšanje?

Na poziv SK Ljubljane, ki smo ga
objavili nedavno in v katerem je klub-
ovo vodstvo z napovedjo, da bo mo-
štvo razpuščilo, če ne prejme v zad-
njem hipu čim izdatnejše podpore
in pomoči, na široko obravnavalo
vprašanje propadanja nogometa,
smo prejeli od enega podpornih član-
ov tega kluba zanimiv odgovor, ki
ki je dokaz, da je treba vprašanje
nazadovanja naših nogometnih mo-
štvev premočriti tudi z drugih vid-
ikov. Ne da bi se spuščali v podro-
bo, koliko ima prav pisec in koliko
je treba priznati upravičenost zaht-
ev SK Ljubljane, dajemo mesta tu-
di tem izjavam z željo, da bodo
takvi ali tako morda tudi koristili
stvari. Saj smo si slednjič vsi edini
v tem, da naš nogomet po 20 letih
obstoja prav za prav ni prišel ni-
kamor in mu iščemo pravega leka
že dolgo leta, pa ga še zmerom ni-
somo mogli najti. Pisec je mnenja:

»Kadar koli so zaradi neuspehov našega
ligaša prijatelji nogometa že do skrajnosti
ozlovoljeni, se iz uprave SK Ljubljane sli-
šijo obupni klici na pomoč. Ko pa se po-
tapljajoči prične za kakršno koli rešilo
bilo, se umiri in »plava« dalje, dokler mu
spet voda ne udere v grlo. Tako se ponav-
lja iz leta v leto, naš gilaš »plava« in »pla-
va«, vsake kvatre pa se potaplja. To ni
zdrav pojav in očitno je prišla uprava
ligaša do spoznanja, da se Ljubljanci že
kaj malo zmenijo za te obupne klice, pa se
je tokrat zatekla k oblastvom. Od bano-
vine zahteva redno in izdatno subvencijo
ter plačane trenerja-uradnika, od me-
stne občine pa, da ji zgradi igrišče z vse-
mi higienskimi napravami in odstopi dru-
štvene prostore. Vse to zahteva SK Ljub-
ljana v imenu slovenskega nogometa zase,
za ostale nič! Dolgo let sem član SK Ljub-
ljane, se veselim njenih uspehov in žalostim
neuspehov, znan mi je tudi način poslo-
vanja nogometne podzveze itd., pa mirno
lahko rečem, da SK Ljubljana (in z njo
naša nogometna uprava sploh) ne pošilja
bog ve koliko zdravil in krepih mlade-
ničev k naborni komisiji.

Če prebiramo nogometna pravila (ki pa
pri nas žal še niso izdana) vidimo, da je
nogomet izmed vseh vitezkih iger najlep-
ša. Koliko viteštva zahteva nogomet od
igralca, koliko prirebnosti, koliko dušev-
ne in telesne spretnosti, ve le tisti, ki sa-
nja o resničnem nogometu. Kaj pa vidimo
na naših igriščih? Namesto viteštva in
tovarištva surovost in medsebojno obraču-
navanje sovražnosti. V tem se prav nič ne
razlikujejo tisti, ki jim je igra poverjena,
od onih, ki so jim igralci izročeni v var-
stvo, ali pa onih, ki hodijo to igro gledati.
Malokdo od prisotnih pozna nogometna
pravila, kako naj bi jih tudi poznal, ko jih
pa ni — sama ustna izročila ne zadostu-
jejo...

En uprava? Sem in tja klici na pomoč!
Denar! Če jim pa ta ali oni obrtnik pred-
loži več ali manj primerne predloge glede
reorganizacije finančno-upravnega poslo-
vanja, gospodje od uprave samo krilijo z
rokami, delajo teatralne kretnje in kričijo:
Denar, dajte nam denar! Šest ur nas loči
od potovanja v Skopje, pa nimamo denar-
ja! Tudi grožnje, da bo ta ali oni iz vod-
stva izstopil, če ne bo denarja (pa potem
vse eno ne odstopi), ne bodo rešile našega
nogometa.

Vse delo je treba postaviti na širšo pod-
lago. Predvsem si moramo izbiti iz glave
predsodek, da more in sme biti samo SK
Ljubljana za večne časa edini predstavnik
našega nogometa. Pa Slovenci smo že ta-
ki; če se že ne gremo po strankah, se gre-
mo pa Tinčke in Tončke.

Oblastva, torej banovina in občine, so
res poklicana, da skrbijo za telesno vzgo-
jo mladine. Ker pa same ne zmorejo to-
likšnih žrtve, naj klub dela roko v roki z
zasebniki. Zasebniki pa, ki so si pridobili
že veliko zaslug za sport, naj vedo, da si
s tem še niso pridobili vsje oblasti nad na-
šo mladino! Izločite torej borbo Tinčkov in
Tončkov! Delati moramo složno in brez
pretiranih osebnih ambicij! Dajmo mladi-
ni dober vzgled. Ni sramotno in nečastno,
če javno priznaš, da so razen tebe še drugi,
ki so sposobni voditi mladino v lepšo
bodočnost.

Prav je, če zahtevamo, naj banovina na-

stavi trenerje, pa ne samo za SK Ljub-
ljano! Trenerji naj bodo na razpolago vsem
klubom. Apelirajmo vztrajno na javnost!
Ce že imamo tedne Rdečega križa in proti-
tuberkulozne lige, zakaj ne bi imeli še ted-
na za telesno vzgojo naroda? Občina naj
zgradi športni dom, kjer bi imela prostore
vsa športna društva. Ustanovi se naj
osrednji finančno-upravni odbor, ki naj
skrbi za napredek vseh klubov. Vsi dohod-
ki in izdatki naj se osredotočijo v to upra-
vo, ki naj bo pod nadzorstvom oblasti.

Pa pravijo nekateri tudi to, da Slove-
ni nismo za nogomet. To ni res! Le poglej-
te na našo periferijo; vsak brca na cesti
žogo, če le more. Dajmo tej mladini prave
vzgojitelje-trenerje, trud ne bo zaman!
Mladina nam bo dala odlične nogometne
družine. Samo na eno ne pozabimo: ne
pokvarimo čiste mladine z več ali manj
prikritim profesionalizmom, ki je poguba
za vsak sport! Profesionalizem v sportu
je grda trgovina, nič lepša od trgovine z
belo robo! Mislim, da se ima SK Ljubljana
v ne mali meri prav temu zahvaliti za
svoj propad.

Vsak posameznik in vsaka družina naj
stremi po napredku; ker pa nas je malo,
združimo se in delajmo složno! Odstopimo
svoja mesta drugim, če vidimo, da so spo-
sobnejši. Naj nas ne moti dejstvo, da smo
morda imeli mi dosedaj edine zasluge za
procvit sporta! Junaško je, priznati tudi
vrline drugih! Mladina naj dela, starejši
pa jo morajo podpirati. Še eno bi rad po-
vedal: nogomet ne sme biti pribežališče
brezposelnih, ki samo slabo vplivajo na
ostalo pošteno in delavoljno mladino.

To so bile moje misli, ko sem bral po-
slednji SOS klic naše SK Ljubljane.

Podporni član »Ljubljane«.

Nastop najboljših atletov v Celju

Danes ob 10. se bo pričel na celjski Gla-
ziji nad vse zanimiv atletski miting SK
Celja, za katerega so prijavili tudi klubi
iz Ljubljane in Maribora svoje najbolje
tekmovalce. Prijave kažejo, da bo nudil
ta miting pregled moči in zmoglosti posa-
meznikov in klubov. To je za začetek se-
zone velike važnosti, da bomo imeli vsaj
majhen pregled sedanjega stanja naše at-
letike. Tekmovanje bo zelo zanimivo. Po-
skrbljeno je, da se bo spored razvijal, hit-
ro. Opozarjamo ponovno na to priredi-
tev!

Nogomet v dobrodelne namene. V Slo-
venjem Gradcu sta na praznik odigrali ša-
ljivo nogometno tekmo dve enajstorici po-
ročenih in neporočenih, na kateri pa za-
radi slabega vremena žal ni bilo posebnega
obiska. V moštvo predstavnikov samske-
ga stanu je bilo tudi nekaj aktivnih no-
gometašev. Tekma se je končala neodlo-
čeno za obe stranki s tremi dobljenimi go-
li na vsaki strani. Obe garnituri bosta
prireditve ponovili, in sicer v nedeljo dne
2. junija, toda s pogojem, da na no-
beni strani ne bo smel nastopiti noben ak-
tivni nogometaš. Tudi čisti dobiček te tek-
me bo šel v korist prispevkov za proti-
tuberkulozno ligo v Slovenjem Gradcu.

SK Ljubljana. Oni juniorski igralci, ki
so na praznik nastopili proti Svobodi, naj
bodo danes točno ob 10.30 v garderobi.
Pričetek tekme točno ob 11. na našem igri-
šču. Vsi točno in sigurno! Načelnik.

SK Slavija. Danes igrajo juniorji II. pri-
jateljsko tekmo z juniorji Most ob pol 10.
za Kolinsko tovarno. Opremo naj dvignejo
pri Gjuranu do pol 9. Ista postava kakor
proti Korotanu.

Slovenska kolesarska zveza ima redno
sejo v četrtek dne 30. t. m. ob 20. v ka-
varni »Evropi« (zadnja soba). Prosim od-
bornike, da se seje sigurno udeležijo. Pred-
sednik.

Naše gledališče

D R A M A

Nedelja, 26.: zaprto. (Dramska predstava

v operi).

Ponedeljek, 27.: zaprto.

Torek, 28.: Revizor. Red A. Gostovanje

Mihajla Markovića iz Zagreba.

Sreda, 29.: Severna lisca. Red sreda.

Četrtek, 30.: Revizor. Red B. Gostovanje

Mihajla Markovića iz Zagreba.

★

Proslava Josipa Daneša-Gradiša, ki sla-
vi 40letnico svojega umetniškega dela pri
gledališču ne bo samo za slovensko, tem-
več tudi za hrvaško javnost nenavaden
jubilej. 40 let dela je posvetil slovenskemu
in hrvaškemu gledališču, pri obeh enako
cenjen in priljubljen, zato je moralna dolž-
nost Slovencev in Hrvatov, da dokazujejo na
njegovi proslavi našemu najstarejšemu ak-
tivnemu igralcu svoje razumevanje za nje-
govo plodno delo, ki je prineslo občinstvu
skoz 40 let številne kreacije iz resnega
in lahkega repertoarja. Pomembno pa
je tudi gostovanje hrvaškega igra-
ca, Mihajla Markovića iz Zaga-
reba v njegovi najboljši vlogi, pogla-
varju. Jubilejna predstava bo drevi v
operi. Igrali bodo Gogoljevo komedijo
»Revizor«. Zagotovite si pravočasno
vstopnice v predprodaji!

★

O P E R A

Nedelja, 26.: Revizor. Izven. Proslava 40
letnice umetniškega delovanja Josipa
Daneša-Gradiša in gostovanje Mihajla
Markovića iz Zagreba.

Ponedeljek, 27.: zaprto.

Torek, 28.: zaprto. (Gostovanje v Celju:
Gorenjski slavček).

Sreda, 29.: Boris Godunov. Premiera. Pre-
mierski abonma. Gostovanje bariton-
ista inž. Nikola Cvejića, člana beograjske
opere.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 26. ob 15.: Trnjuljica. Prireditel
Krožka žen zadrugark. Ob 20.: Gejša.
Gostovanje g. J. Povheta. Zadnjič.
Znižane cene.

Dolgo let obstoječa dobro vpeljana

graversko-rezbarska delavnica

z mnogimi stalnimi odjemalci ter popolno-
ma urejena mehanična delavnica, k temu
pripadajočo odprto prodajalno z zalogo
gotovega blaga in materiala v centru
Zagreba naproday zaradi rodbinskih raz-
mer. Samo resne ponudbe naj pošljejo sami
reflektanti na Publicitas d. d. — Zagreb,
Ilica 9, pod »br. 56183«

Krona ženske lepote

Ali naj vam vaši sivi lasje pokvarijo mladost in
življensko veselje? Da bi vas zaradi teh nesrečnih
sivih las imeli za staro ženo in da bi z vami ne-
pravično ravnali?

Ne, in spet ne! Odstranite sivino las z Imedio,
spremenite barvo vaših las, ostanite mladi in tepli!

Imedia je dovršena pariška barva, s katero boste
odstranili sive lase, Imedia daje novo lepoto, daje
»tisto nekaj«, kar moške privablja.

Vsi dobri frizerji barvajo lase z Ime-
dio, radi vam bodo dokazali, da so
res uporabili Imedio... da ne bi
bilo razočaranja!

IMÉDIA

NARAVNA BARVA ZA LASE

odobrena od Min. Nar. Zdravja br. 20902/36

Zahtevajte od nas brezplačno knjižico o barvanju las
L'OREAL — ODDELEK J

Zagreb I

Poštni predal 3

Zaradi likvidacije tovarne nožev

se razprodajajo

v raznih velikostih

razna strojna in zračna kladiva, zaprti kovaški
mehovi, ventilatorji, ekshaustorji, elektromo-
torji, oprema za ponikljanje, stroji za obdelova-
nje lesa, kompletna velika brusilnica i. t. d.

Zahtevajte ponudbe od »OBNOVE« d. d., Zagreb, Magazinska c. 49.

Naznanjamo vsem znancem in sorodnikom pretužno vest, da nam je
umrla naša dobra stara mati in mati, gospa

IVANA KRŽIČ roj. PRISTAVEC

danes ob 3. popoldne po težki in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti.
Pogreb blage pokojnice bo v ponedeljek ob 10. dopoldne iz hiše žalosti
v Gornji Brezovici na pokopališče v Preserju.

Drago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Gornja Brezovica, 25. maja 1940.

MARIJA in FRANCIŠKA por. SUŠTERSIČ, hčerki,
ter ostalo sorodstvo.

OBIŠČITE NAŠE PRIMORJE

CRICKVENICA

VAŠE NAJBOLJE OBISKANO KOPALIŠČE IN LETOVIŠČE NA HRVATSKEM PRIMORJU

Izredno lepa plaža, zmerno primorsko podnebje, čist in svež zrak. Hoteli od prvostopenjskih do najskromnejših. Zadostno število zasebnih sob. Zahtevajte prospekte od potniških uradov. — Vsa navodila in prospekte pošilja na zahtevo brezplačno:

Občinski turistični odbor
CRICKVENICA (HRVATSKO PRIMORJE)

HOTEL THERAPIJA - HOTEL MIRAMARE

vodilna hotela v Primorju. Ista uprava Palace hotela v Zagrebu.

Prijetno boste bivali v prvovrstnem hotelu

DOM DR. SEIDLA

Zmerne cene! Zahtevajte prospekte!

SUSAŠK

izhodna točka za vse kraje na hrvatskem Jadranu. Ugodno bivališče v vsakem letnem času. Moderni hoteli in kopališča. Informacije: GRADSKI TURISTIČKI URED — SUSAŠK

ČUVAJTE SVOJE ZDRAVJE

NAJSIGURNIŠA
ZAŠČITA

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljen. Zgodbe brez groze
Klabund. **Pjotr-Rasputin**
Ravljen. **Črna vojna**
Thompson. **Sivko**
Majerjeva. **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

UPRAVITELJ

z znanjem o gospodarstvu z ribniki, hmeljarstvu in vinogradništvu dobi takoj nameščenje. Ponudbe v nemškem jeziku pod »Pensionist bevozugt« na agenturo Pichler — Ptuj. 4962

KSILOLITNI TLAK

je edini sodobni tlak za kuhinje, kopalnice, trgovske in tovarniške prostore.

Izdeluje ga

„MATERIAL“

trgovina s stavbnim materialom lastnik: MIRO VOVK.

Ljubljana — Tyrševa cesta 36-a telefon 27-16 — Brzjavni MATERIAL

Vrtne sončnike

izdeluje počeni od Din 108

Bela Fettmann, ZAGREB, Masarykova 9.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani katalog!

Parna žaga na prodaj

2., 3. in 4. junija se bo prodala na licu mesta v Josipdolu pri Ogulinu parna žaga d. d. Vilhar, obenem z zemljiščem in objekti, a eventualno tudi posamezno:

1. BATERIJSKI KOTEL z 4 predali Dürr, Gehre, segrevalna površina 90 m².

1. LEŽEČI VISOKOTLACNI PARNI STROJ Tophan, Wien.

1. LOKOMOBILA Lanz, polstabilna 45/70 k.s., segrevalna površina 20,2 m².

1. LOKOMOBILA 16/28 k.s.

5 jarmenikov, 2 tračni žagi, 12 krožnih žag, 2 nihalni žagi, 2 uravnalca, 1 žaga cepilka, 1 stružnica.

1 električno dvigalo, 2 generatorja.

1 agregat za varenje 250 A. Elin, 2 sesalke Garvens, 20 vagonetov, 500 m tračnic, transmisije in mnogo drugih naprav, orodja in raznega materijala.

Informacije daje: Javna skladišča, družba z o. z., Ljubljana, Tyrševa 33.

VABILO

na izredni občni zbor

POSOLJILNICA V RUŠAH r. z. z. n. z. vabi članstvo na izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 4. junija 1940 ob 17. uri v uradnih prostorih zavoda.

Dnevni red:

Sprememba členov 1 in 3. društvenih pravil. V slučaju, da občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši istega dne nov občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen ob vsakem številu navzočih.

UPRAVNI ODBOR.

Trstje za strop

parkete, bakulo, strešno lepenko, bitumenjuto, bitumen, lesni cement, katran, karbolinje, JUGOLIT-plošče za predelne stene in izolacijo — in razna sredstva za izoliranje dobiti najceneje pri

Jos. R. Puh,

Ljubljana

ZALOGA PARKETOV.

Gradaška ulica 22 Telefon 2513

ECLAIR »VERMOREL«

je znana kot najboljša razpršilnica na svetu. — Glavno zastopstvo

»VINOGRAD«

tehnična in železninska delavnica, BEOGRAD — Višnjička ulica 74 pošt. pret. 725

Dobiva se v vseh trgovinah s tehničnimi predmeti in železnino

MOSKI!

Pri spolni nesposobnosti, pri spolni slabosti, poskusite hormone! —

»HORMO-SEKS«

Dobivalo se v vseh lekarnah, 30 pilul 84 din., 100 pilul 217 din., 300 pilul 560 din. Zahtevajte same prave in originalne HORMO-SEKS pilule! Po pošti diskretno razpošilja

Lekarna Bahovec, Ljubljana.

Glavno skladišče: Farmi deen la, Dorstort: »VIS-VISIT« Zagreb

Lanov trg 3, Ogl. pret. 8 dt. 3646-2

ŽOLČNI KAMENČKI

Znani SALVAT ČAJ proti žolčnim kamenom in boleznim žolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. — Zastonj pošljemo prospekte o zdravljenju. O. z. št. 27870-1936 Ra 3467

VEČJE STAVBNO PODJETJE

IŠČE stavbnega delovodjo-polir ja

za takojšnjo namestitve. — Ponudbe na ogled odd. »Jutra« pod »Visoka stavba«.

Naročniki »JUTRA« so zavarovani za Din 10.000!

ZAHVALA

Za vse izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli pismeno in ustno ob težki izgubi naše ljubljene soproge, hčerke, svakinje in tete, gospe

Buzzolini Vide

kakor za poklonjene vence in cvetje, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujem.

Posebno zahvalo smo dolžni našemu domačemu gospodu župniku, osobito pa se zahvaljujemo hišnemu zdravniku gospodu dr. Jamšku M. za požrtvovalno skrb in trud ter končno vsem prijateljem in znanem, ki so blago pokojnico v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi na Ježici.

LJUBLJANA-STOŽICE, dne 26. maja 1940.

Zalujoči soprogo HUBERT in ostalo sorodstvo.

MICHEL ZÉVACO:

122

Don Juan

ROMAN.

Ko je prišel k »Vedeževalki«, je bila gostilna polna ženketanja s kozarci, smeha, krikov, lesketanja čiste posode, veselih razigranih obrazov ter vonja po jedi in pijači. Klotar de Ponthus se je v tem ozračju hitro znašel in se junaško lotil skled, ki jih je gospa Gregorjeva postavila predenj.

Vendar so morale hoditi njegovi misli povsem začetano pot, kajti zvečer ga vidimo spet doma, strašno nejevoljnega na Bel-Argenta, ki ga ni bilo od nikoder na izpregled, tako da je moral gospodar opravljati njegovo delo Klotar se ni več spominjal, da je bil dal slugi za tisti dan dopust, in si je godrnjaje sam čistil bodalo.

Ko je nabrusil konico na koščku usnja, posutega z zdrobljenim peščencem, je zlikal vse rezilo z mehkejšo, naoljeno krpo.

Ko je bil z bodalom povsem zadovoljen, se je lotil meča, ki je ležal na postelji. Ko je tudi tega nabrusil in očistil, ga je upognil, zamahnil z njim po zraku, se prepričal, da mu dobro leži v roki, ga končno položil nazaj in zamrmral:

»Ostani mi zvest, Ponthusov meč! Zdaj je na meni, da branim Leonoro!«

Z nekajnim opojnim ponosom je ponovil:

»Samo na meni!«

Že stotič, odkar se je bil vrnil domov, je vrigel oči na papir, ki je ležal sredi mize. Med koščki črk in drugimi čudnimi znamenji, kakor bi jih z neuko roko začrtal otrok, so stale na vrhu strani besede: »Klotar de Ponthus«.

»In spodaj, ob znožju, še ena beseda: »Pri-dite«.

Bilo je davišnje poročilo, ki mu ga je bil prinesel oskrbnik Arronškega dvorca.

Zraven sporočila je ležal drug papir, ki ga je takisto znova prebral.

Ta papir je bil dvojna izpovedba done Silvie in Jakoba Aubriota.

»Očitno je,« je zamrmral Klotar, ko je končal, »da je imela soproga Juana Tenoria nekakšno halucinacijo. Napisala je svoje sporočilo v čudnem snu, v kakršnem baje mesečniki opravljajo vsa življenjska dejanja, ne da bi se jih zavedali.«

Oskrbnika je menda slučaj privedel pred Belo hišo baš v trenutku, ko je plemenita gospa iskala primernega sla. Bodi kakor hoče, blagosloviljam te, skrivnostni klic, ki si me napotil v Arronški dvorec in mi odkril srečo, da živim na tem svetu!«

Potem se je spomnil svoje poti na grad Ponthus in pisma, ki ga je bil našel v ročniku očetovega meča.

»Ponthusovo skrivnost,« je dejal sam pri sebi, »varuje zdaj kip Sancha de Ulloa. Ali zaklel sem se, da hočem priti do železne skrinjice. To je moja pravica in moja dolžnost. Oh! Ničesar, niti Leonorine obrambe, se ne morem lotiti, dokler ne zvem kdo je bila moja mati, in ne prečitam sporočila, ki mi ga je nemara pripravila v svoji po-

slednji uri!... Moram ga odkopati izpod rakve.

Treba je. Se jutri... Oh, zakaj šele jutri? Zakaj ne že drevi?... Zakaj ne takoj?...«

Čas je tekkel kakor živa voda.

Klotar je začel, da bije ura enajst.

Sredi širnega molka noč mu je donel zvok brona kakor glas, ki kliče... Naglo se je odločil.

»Pojdimo!« je dejal.

VIII

Poplah

Pustimo Klotarja Ponthuskega in stopimo v Turquandovo hišo!

Ob začetku večera, ko je Klotar sklenil, da pojde neutečoma v Arronški dvorec, je mojster Turquand po vsakdanji navadi spravil svoj dom v obredno stanje ter skrbno ukrenil vse potrebno za obrambo, prav kakor bi se bal obiska sovražne vojske.

Ko je slednjič obhodil trdnjavo in se prepričal, da so branilci na svojih mestih, je poklical Medardo, ki je bila Feranžerina zaupna strežnica.

»Kaj novega?« jo je vprašal.

»Nič mojster. Od večera, ko mi je podaril deset zlatnikov, da bi izročila naši ljubi Beranžerki tisto pismo, ki sem ga prinesla vam, ga nisem več videla...«

»Njegovega veličanstva kralja,« je z zlovestnim nasmehom rekel Turquand; »kar imenujete ga...«

»Tako je njegovega veličanstva,« je rekla Medarda in spoštljivo klenčila. »Nisem se upala...«

»Torej ni danes nobenih novic?«

»Nobenih. Niti ne včeraj in prejšnje dni.«

»Ako spet pride...«

Turquand je premolknil. Stara Medarda je stala pred njim kakor utelešena pazljivost.

»...in vam reče, da ga pustite v hišo...«

»Oh! Takoj vam pridem povedat, mojster!«

»Tako je. In potem...«

»O,« je rekla Medarda, »vrat mu ne pojdem odpirat, na to se zanesite!«

Turquand se je poigraval z bodalom, ki ga je držal v roki. S palcem mu je otipaval konico.

»Medarda,« je dejal, »treba mu bo odpreti.«

Prav tedaj se je konica zadrla v palec. Velika kaplja krvi se je cedila in v rdečem curku stekla po koži.

»Jezus!« je dejala Medarda in sklenila roke.

»Odpreti mu bo treba,« je osorno ponovil Turquand... »Idite...«

Obrnila se je k vratom, a tedaj jo je poklical nazaj.

»Medarda,« je rekel, »obljubil sem, da vam dam vsak čas dvakrat toliko kakor kralj, ne glede na to, koliko bi vam ta ponudil.«

»Ostali ste mož beseda, mojster.«

»Od danes naprej dobite trikrat toliko.«

»To je preveč mojster. Kar delam, delam v vdčnosti do vas.«

»Rad vam verjamem. Vem pa tudi, da je vdanost vredna plačila. Ali je to plačilo denar ali kaj drugega, ni važno. Se nekaj, Medarda: ako bi kralj kak dan ali kako noč hotel, da ga spustite v mojo hišo, pa mi ne bi za časa povedali... vidite moj palec, kakor krvavi?... Takisto bi se zgodilo vašemu grlu.«